

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Ekonomiky

Diplomová práce

**Posouzení průběhu liberalizace trhu s energiemi a její
výsledky v České republice**

Bc. Jana Hošková

© 2014 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání diplomové práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "**Posouzení průběhu liberalizace trhu s energiemi a její výsledky v České republice**" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2014 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu profesorovi Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za odborné vedení práce a poskytnutí odborných rad.

Posouzení průběhu liberalizace trhu s energiemi a její výsledky v České republice

The assessment of the liberalization of the energy market and its results in the Czech republic

Souhrn

Diplomová práce se zabývá liberalizací trhu s elektrickou energií v rámci České republiky, v teoretické části je analyzován průběh liberalizace trhu od počátku první zmínky potřeby liberalizace až po současnost. Je uveden základní legislativní rámec v rámci České republiky a spojitost s legislativou Evropské unie, ze které bylo vycházeno, při tvorbě podmínek pro plně liberalizovaný trh s elektrickou energií. Na základě získaných poznatků byla provedena analýza trhu v České republice a sestaven Porterův model pěti sil. Na základě těchto analýz bylo provedeno srovnání dodavatelů elektrické energie pro jednotlivé kategorie odběru – domácnosti v modelové spotřebě pro běžnou spotřebu, běžná spotřeba včetně ohřevu teplé vody a pro spotřebu pro vytápění, v kategorii maloodběru pro běžnou spotřebu a pro spotřebu při vytápění. Srovnání bylo provedeno mezi třemi regiony – hlavní město Praha, Ústecký kraj a Jihomoravský kraj, kde byl vždy porovnáván dominantní dodavatel elektrické energie se svým nejběžnějším poskytovaným tarifem oproti ostatním dodavatelům v daném regionu. Porovnání proběhlo na základě výpočtu roční spotřeby a přepočtu na celkový roční náklad za odběr elektrické energie v programu Microsoft Excel. Na základě tohoto srovnání byl navržen postup pro postup při změně dodavatele, která je výsledkem liberalizace trhu.

Summary

This thesis deals with the liberalization of the electricity market in the Czech Republic, in the theoretical part analyzes the liberalization of the market since the beginning of the first mention of liberalization needs to present. Provides a basic legislative framework within the Czech Republic and the connection with the legislation of the European Union, of which it was started, to create the conditions for a fully liberalized electricity market. Based on the findings, analysis was performed for the market in the Czech Republic and compiled Porter's five forces model. On the basis of these analyzes were compared energy suppliers for each category collection - household consumption model for normal consumption, normal consumption, including heating and hot water for consumption for heating in the retail category for current

consumption and for consumption during heating. The comparison was made between the three regions - the capital city of Prague, Usti nad Labem Region and South Moravian Region, where he was always compared to the dominant supplier of electrical power is provided by its most common fare in comparison to other suppliers in the region. The comparison was done by calculating the annual consumption and conversion to total annual cost for electricity consumption in Microsoft Excel. Based on this comparison has been proposed for the switching process, which is the result of market liberalization.

Klíčová slova: liberalizace, trh s elektrickou energií, dodavatel elektrické energie, změna dodavatele, domácnost, maloobděratel, elektrická energie

Keywords: liberalization, electricity market, electricity supplier, switching, household, low offtake, electricity

Obsah

Úvod	9
Postoj EU k liberalizaci trhů	11
Liberalizace trhů v rámci EU	13
Legislativní rámec EU	15
Trh s elektřinou v ČR	20
Legislativní rámec	21
Zákon č. 458/2000 Sb. (energetický zákon)	23
Zákon č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií	25
Státní energetická koncepce	26
Liberalizace trhu s elektrickou energií	27
Subjekty nezúčastnění, ale významně ovlivňující proces změny dodavatele	28
Subjekty účastníci se obchodování s elektrickou energií	29
Model trhu s elektřinou v ČR	38
Vyhodnocení odchylek a její cena	40
Struktura ceny	40
Neregulované ceny	40
Regulované ceny	41
Energetická burza Praha	42
Fungování trhu s elektřinou v ČR	43
Praktická část	48
Analýza odvětví	48
Základní charakteristika odvětví	48
Trh s EE	48
Nákup elektrické energie	49
Distribuce elektrické energie	52
Obchodníci s elektrickou energií	54
Vývoj trhu	58
Zákazníci	59
Vstupní bariéry	63
Výstupní bariéry	63
Diferenciace produktu	63

Shrnutí základních charakteristik odvětví	65
Porterův model pěti sil	66
Vyjednávací síla zákazníků	66
Vyjednávací síla dodavatelů	67
Ohrožení vstupem nových firem do odvětví	67
Tlak ze strany substitutů a komplementů	67
Konkurenční soupeření	68
Závěr Porterova modelu pěti konkurenčních sil	68
Srovnání změny dodavatele elektrické energie	69
Parametry srovnání	70
Distribuční regiony	70
Distribuční sazba	71
Modelová spotřeba domácnosti	72
Modelová spotřeba maloodběratele	74
Porovnání procesu změny dodavatele dle distribučního území	75
Domácnost, Maloodběratelé	75
Velkoodběř	79
Srovnání dodavatelů elektrické energie	81
Domácnost	81
Maloodběratel	90
Shrnutí srovnání dodavatelů elektrické energie	95
Závěr	98
Seznam literatury a použitých zdrojů	101
Seznam použitých tabulek, obrázků a grafů	103

Úvod

Energetický sektor má zásadní vliv na každého jednotlivce i firmu v zemi. Jedná se o klíčový sektor hospodářství v celosvětovém hospodářství. Její směřování je sledováno nejen ekonomickými, ale i politickými špičkami země, vzbuzuje pozornost i u široké veřejnosti. Energetika patří v ekonomice jednotlivých států mezi ty, které jsou nejvíce citlivé a velice turbulentní. Jedním důvodem je zásadní vliv, který má energetický sektor na každého jednotlivce i firmu díky cenám energetických surovin a elektřiny.

Elektroenergetika ve svém širším pojetí zahrnuje proces výroby elektřiny, přeměnu energie, přenos, rozvod a její konečné využití. Všechny tyto procesy se uskutečňují prostřednictvím elektrizační soustavy. Ta musí být velmi dynamická, kdy v každém okamžiku se musí energie spotřebovaná energií vyrobené.

V minulém století byli obyvatelé většiny průmyslových zemí na celém světě zvyklí na bezproblémový přístup k energii, bez možné představy vyčerpání světových zásob paliv. Situace se však mění a světová energetika stojí v 21. Století čelem k novým výzvám. Růst spotřeby nelze zastavit a již nyní je známo, že dojde k vyčerpání fosilních paliv a to již v 21. století. V současné době vyvstává otázka, kdy přesně k tomuto dojde. Odpověď na tuto otázku není jednoduchá, ale je nutné si přiznat, že palivové zdroje jsou vyčerpatelné a je třeba s nimi šetřit. Tento problém si začala uvědomovat i Evropská unie, problém tkví v přílišné závislosti na zdrojích nepatřících do vlastnictví Evropské unie. V rámci udržitelnosti, konkurenceschopnosti a bezpečnosti, byly započaty první kroky k udržitelnému vývoji ekonomiky a zajištění nezávislosti a tím k liberalizaci trhu s energiemi.

I Česká energetika stála před touto novou výzvou. Vzhledem k historickému vývoji, kdy v zemi panovala centrálně řízená ekonomika, byla vláda postavena před nelehký úkol, jak nastavit tržní mechanismy právě v tomto velmi specifickém odvětví, tento proces byl i přesto započat a dokončen, i když je zde ještě množství nedořešených problémů, nezodpovězených otázek a neskrývaných výzev. Z pohledu využívání surovin, je nutné vyřešit, jak bude naloženo se zásobami uhlí či uranu. Jaderná energetika stojí na rozcestí, kdy je nutné reagovat na německou „stopku“ jádru. A v neposlední řadě je zde legislativně i manažersky nezvládnutá podpora fotovoltaiky, kdy byla poškozena pověst obnovitelných zdrojů jako celku. Nedořešený zůstává i samotný způsob organizace energetického sektoru. Na českém trhu dominuje firma ČEZ, a.s.. Její pozice je ve srovnání s jinými subjekty na českém energetickém trhu

nesrovnatelná. Tato dominance přináší kromě výhod i nevýhody, i určité omezení, kdy je nutné klást si otázku přílišného provázání ČEZ s politikou, ale i rozpory ohledně tendencí k monopolnímu chování.

Je nutné také zmínit vliv Evropské unie, která se projevuje především v podpoře úspor, enviromentálních opatření a obnovitelných zdrojů energie. Nejdůležitější je dopad unijní legislativy na průběh liberalizace trhu.

V rámci této diplomové práce budou shrnuty veškeré kroky, které vedli k nutnosti liberalizaci trhů s elektrickou energií. Jak byl tento proces organizován a zda došlo ke kýženým výsledkům, zda opravdu je trh s elektrickou energií plně tržně rozvinut a tím vytvořeny podmínky pro udržitelný proces v rámci zabezpečení konkurenceschopnosti a energetické soběstačnosti. V praktické části této práce budou aplikována metodologická východiska uvedená v teoretické části této práce. Na úvod bude stručně charakterizováno celé odvětví trhu s elektrickou energií v rámci České republiky. Dále budou popsány jednotlivé subjekty působící na trhu dodavatelů elektrické energie. Dle místně a věcně stanovených parametrů budou v souladu s jednotlivými kritérii vybráni cenově nejvýhodnější dodavatelé z pohledu koncového spotřebitele. V závěru budou shrnuty všechny poznatky a dílčí závěry jednotlivých částí této práce. Podle výsledků jednotlivých východisek z praktické části bude vybrán jeden dodavatel či skupina dodavatelů, kteří daným kritériím nejlépe vyhovují.

Postoj EU k liberalizaci trhů

Energetický sektor je v Evropě ovlivňován především na úrovni národních států. Do poloviny 90. let si členské státy zajišťovali energetické zdroje sami a ani se neuvažovalo o možnosti koordinace energetické politiky na nadnárodní úrovni. Do této doby byly aktivity na celoevropské úrovni realizovány pouze v rámci sektorových politik Evropského sdružení uhlí (ESUO)¹ a oceli a Euroatom². Evropské společenství si postupně začíná uvědomovat sílu otázky energetické soběstačnosti a s tím související problémy. Již není možné se spoléhat na dodavatele fosilních paliv, která jsou ve světě v držení jen několika velkých států. EU na tuto potřebu reaguje aktivně a uvědomuje si, že již není možné komunikovat a vytvářet politiku energetiky jen na nadnárodní úrovni. Objevují se první diskuze na téma liberalizace trhu s energiemi na celoevropské úrovni. Je jasné, že není možné zastavit spotřebu energie a spekuluje se o tom, že zásoby fosilních paliv dojdou již v 21. století. Palivové zdroje jsou vyčerpateľné a je třeba s nimi šetřit. Dle odhadů je datum pro vyčerpání zásob plynu rok 2068, pro uhlí 2140 a u ropy je datum vyčerpání odhadováno na rok 2068³. K zajištění udržitelné, zabezpečené a konkurenceschopné energie je nutné začít jednat hned. Evropské společenství chce svými kroky zajistit pro Evropu vyšší konkurenceschopnost a soběstačnost v otázce zabezpečení energetiky. První pokusy o spolupráci mezi členskými zeměmi byly učiněny v polovině 90. let, jejich cílem mělo být vytvoření vnitřního trhu Evropské unie. Komise EU připravují první legislativní návrhy pro integraci energetického sektoru do vnitřního trhu a vytvořit tak pro něj evropský regulační rámec. Východiskem pro budoucí iniciativy se stal přístup založený na liberalizaci obchodu s energiemi a jeho fungování na základě tržních nástrojů. V této souvislosti byly přijaty první směrnice zabývající se obchodem s elektřinou a zemním plynem, které měli harmonizovat produkci i distribuci těchto komodit v rámci vnitřního trhu. Díky omezeným kompetencím evropských institucí navržený postup nepřinesl odpovídající celoevropské řešení komplexní energetické otázky.

Další debata byla zahájena počátkem 21. století, zvyšuje se spotřeba energie a závislost na vnějších dodávkách ropy a zemního plynu. V roce 2001 byla Evropskou komisí představena zelená kniha "Směrem k evropské strategii pro bezpečnost energetických dodávek". V této knize, byla rozpracována otázka udržitelné a bezpečné evropské energetiky. Strategie se opírá

¹ Evropské sdružení uhlí a oceli (ESUO), byla založena [Pařížskou smlouvou](#) jako mezinárodní organizace mezi 6 státy v roce 1952 na dobu padesáti let. Dá se považovat za základ [Evropské unie](#). ESUO byla první organizací založenou na principu [supranacionality](#).

² Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom) bylo založeno 25. března 1957 v [Římě](#) na základě [Římských smluv](#) (vstoupily v platnost 1. ledna 1958). Zakládajícími zeměmi byly [Francie](#), [Spolková republika Německo](#), [Itálie](#), [Belgie](#), [Lucembursko](#) a [Nizozemsko](#).

³ <http://energy.eu/#depletion> (online)

o možnosti využití tržních mechanismů a evropskou politiku hospodářské soutěže. Liberalizace evropského trhu má především přispět k odstranění některých přirozených monopolů a zlepšení přístupu na trh pro nové subjekty, což bude mít za následek zkvalitnění poskytovaných služeb a tím zvýšení záruk pro konečného spotřebitele. Jednalo se o první koncepci o systematizování spolupráce evropských zemí, bohužel díky neochotě členských zemí převést část svých kompetencí na evropskou úroveň, zůstalo jen u koncepcie.

K další debatě ohledně jednotného energetického trhu došlo až na základě dynamicky se měnící situace na mezinárodních trzích, kdy díky válce v Iráku a škodám napáchanými hurikány Katrina a Rita, došlo k velmi rozsáhlým výpadkům v dodávkách ropy. Následně došlo ke zvýšení cen a vedlo to k obavám, jestli bude možné i nadále uspokojovat dynamicky rostoucí poptávku. Bylo nutné, aby Evropská unie a její členské země přijali politické rozhodnutí pro zabezpečení hospodářství před dopady budoucích krizí. Energie se tak stala politickou prioritou evropské agendy.

Na summitu hlav členských zemí v 2005 Evropská rada vyzvala Evropskou komisi k předložení materiálů pro řešení nových energetických výzev. Na základě této výzvy byla v roce 2006 zpracována zelená kniha⁴, kde komise stanovila šest oblastí, ve kterých chce do budoucna podniknout kroky k vytvoření společné evropské energetické strategie. Byly stanoveny definice dotčených oblastí:

- konkurenceschopnost a vnitřní trh s energií
- různorodá skladba zdrojů energie
- solidarita
- udržitelný rozvoj
- inovace a technologie
- vnější politika

Evropská komise vycházela z tržního přístupu, kdy je klíčovým předpokladem pro dosažení společných cílů dokončení vnitřního trhu a zlepšení regulačního prostředí na evropské úrovni. Zelená kniha vyzvala k vytvoření celoevropské distribuční sítě prostřednictvím "společných

⁴ Zelená kniha - Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energii (8.3.2006)

pravidel a norem v oblastech, které ovlivňují přeshraniční obchod"⁵, nezbytným krokem má být zavedení evropského regulačního orgánu, který by měl překonat rozdíly v přístupu národních úřadů. Oddělené energetické sítě by měli vytvořit evropský energetický systém, tak aby umožnil spotřebitelům vybírat si v rámci celoevropského trhu mezi jednotlivými poskytovateli. Přepokládalo se, že intenzivnější hospodářská soutěž mezi producenty elektřiny a zemního plynu, by měla vést ke snížení cen pro konečného odběratele a následně ke zvýšení konkurenceschopnosti evropské ekonomiky.

Další významný posun nastal v rámci sestavení návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu, kde je energetice věnovaná samostatná kapitola. V této kapitole jsou definovány cíle evropské energetické politiky, které dávají evropským institucím příslušné pravomoci k vypracování legislativy a k dosažení stanovených cílů v oblasti energetiky. Následné odmítnutí ústavní smlouvy však nebránilo v další debatě o spolupráci při řešení energetických potřeb Evropské unie. Otázka energetiky je později zapracována do Lisabonské smlouvy, kde jsou v oblasti energetiky vymezeny hlavní priority, které bude evropské energetické politiky v nadcházejících letech sledovat. Jedná se o tyto čtyři cíle: *"zajištění fungování trhu s energií; zajištění bezpečnosti dodávek energie v Unii; podpora energetické účinnosti a úspor energie, jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie; a podpora propojení energetických sítí"*⁶.

Liberalizace trhů v rámci EU

Rozvoj energetiky a prvních lokálních soustav se datuje do počátků 20. století, kdy se tyto soustředily převážně kolem jedné elektrárny. Postupným propojováním soustav na lokální úrovni a propojováním většího počtu elektráren docházelo k vytváření distribučních společností.

Zatímco ve Spojených státech docházelo již ve třicátých letech 20. století k rozvoji státních utilit v souvislosti s New Deal a podporou veřejných staveb a investic do infrastruktury, v Evropě trend zestátnění energetiky nastal teprve po konci druhé světové války. V tomto období dochází v evropských zemích k přijímání zákonů o energetice, které mimo jiné definují závazky veřejné služby a rovněž k definici základních spolehlivostních parametrů.

V 50. letech 20. století dochází v Evropě k integraci národních energetik a v oblasti elektroenergetiky a také k výstavbě sítí velmi vysokého napětí. V 70. letech v důsledku dvou ropných krizí dochází k celkové eskalaci palivových nákladů, a tudíž k tlaku na regulaci cen

⁵ KOM 2006/105

⁶ Lisabonská smlouva, čl. 176a

energií. Vysoké náklady na suroviny projevují rostoucím zadlužením energetických společností. Zároveň se v tomto období energetická bezpečnost stává součástí celkové státní bezpečnosti, a tudíž i státní politiky a stát hraje důležitou roli při celkovém plánování vývoje energetiky.

Paralelně vysoké ceny energií poskytují státům EHS první podněty k energetickým úsporám, k investicím do nových technologií a také do podpory jaderné energetiky. Dochází rovněž ke zpřísnění závazku veřejné služby a elektřina a zemní plyn se stávají spíše sociální službou. Koncem 80. let 20. století nadále narůstá zadlužování státních energetických společností. Národní vlády tak musejí balancovat na jedné straně mezi dotacemi a na druhé straně nepopulárním nárůstem tarifů. Roste proto tlak na snižování nákladů v energetice, jednak s ohledem na ceny pro domácnosti a jednak s ohledem na zachování konkurenceschopnosti evropského průmyslu. Zároveň sílí snahy vlád o vyvázání se částečně ze závazku veřejné služby v rozsahu přímé odpovědnosti za ceny energie. Všechny tyto faktory zkombinované s vlivem neoliberalních konceptů na ekonomiku a úspěšnými zkušenostmi z deregulace v telekomunikačním odvětví v USA a ve Velké Británii vedou na konci 80. let k vlně deregulace v energetice a upořádání role státu v energetice obecně. V USA a následně počátkem 90. let ve Velké Británii probíhá vlna privatizace energetických společností. Zároveň dochází k revizi konceptu přirozeného monopolu v síťových odvětvích směrem k regulaci síťových odvětví. Rovněž s vlnou privatizací energetických společností v zemích bývalého východního bloku dochází k výrazným vlastnickým změnám v evropských energetikách. Především v zemích západní Evropy dochází k řadě akvizic a fúzí a k rozvoji nadnárodních velkých energetických společností. Paralelně s vlnou kapitálových propojování energetických utilit dochází vlivem globalizace k růstu globální konkurence, srovnávání nákladů a tlaku na ceny energie.

V 90. letech a na začátku 21. století se tedy v Evropě energetika vyznačovala existencí výrazných kapitálově silných nadnárodních utilit (mnohdy ve vlastnictví státu) a stále poměrně uzavřenými národními trhy ovládanými národními utilitami, nedostatečnou přenosovou/přepravní kapacitou soustav mezi jednotlivými národními soustavami a značnými překážkami pro vstup konkurence na národní trhy. Silné energetické utility ve státním vlastnictví jsou vedle role poskytovatele veřejné služby a své kritické role pro národní a energetickou bezpečnost důležitým zdrojem příjmů státního rozpočtu (z daní a formou dividend), čímž roste význam jejich propojení na vládnoucí elity.

Legislativní rámec EU

I druhá polovina 90. let 20. století je charakteristická nepříznivou situací narůstající spotřeby energie EU a s tím související nutností zvyšujícího se importu ropy a zemního plynu do EU. Zároveň dochází k růstu cen energetických komodit. „*Ceny zemního plynu jsou historicky napojeny na ceny ropy a poslední dobou se výrazně zvyšovaly, což vzhledem k vysoké a rostoucí spotřebě zemního plynu významně ovlivňuje ekonomiky EU. Evropa navíc musí dovážet stále větší podíl své spotřeby zemního plynu ze zemí, na které může vykonávat jen malý přímý vliv.*“⁷ Na tuto rostoucí závislost EU na vnějších exportérech reaguje Evropská unie projednáváním řady legislativních kroků, které by napomohly dotvořit vnitřní trh s energiemi.

Snazší tranzit energetických komodit, vyšší rozdílnost energetických zdrojů, z nichž může jakýkoliv stát čerpat, a existence dostatečné energetické infrastruktury mezi členskými státy, by na základě účinné spolupráce a prvku solidarity, značnou měrou přispěly k posílení energetické bezpečnosti států. Stát není konfrontován se skutečností, kdy je zcela závislý na jediném exportérovi a na omezeném množství energetických tras, což by mělo v případě „výpadku“ energie pro stát katastrofální následky.

Požadavek dotvoření vnitřního trhu s energií akcentuje i Zelená kniha „K evropské strategii pro bezpečnost energetických dodávek“ z roku 2000. „*Předpokládá, že pokud nebudou učiněna příslušná opatření, energetická závislost EU vzroste z 50% v roce 2000 na 70% v roce 2030 (v případě ropy až na 90%, v případě zemního plynu na 70%, v případě uhlí na více než 70%, podle některých předpovědí až na 100%).*“⁸

Zajistit transparentní a nediskriminační podmínky v přístupu na tento trh byl jeden z úkolů Společenství. Jednání tak dospěla k přijetí dvou směrnic⁹, které vymezily podmínky spolupráce členských států na poli liberalizace evropského energetického trhu.

Směrnice EP a Rady 96/92/ES a Směrnice EP a Rady 98/30/ES

Tyto směrnice, které upravují pravidla výroby, distribuce, tranzitu a dodávek elektrické energie, resp. zemního plynu, byly projednávány v průběhu roku 1996. Směrnice EP a Rady

⁷ Cupalová, M.: Energetická bezpečnost EU. In Energetická bezpečnost – geopolitické souvislosti: (projekt Nadace ČEZ), Praha, Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů 2008, str. 160.

⁸ Tamtéž, str. 162.

⁹ Z konstrukce evropského práva jsou směrnice pro členský stát závazné. Členský stát je povinen implementovat obsah směrnice do svého řádu z hlediska cílů, které tato směrnice určuje.

96/92/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou byla v závěru tohoto roku schválena.

Cílem těchto směrnic bylo definovat postup budování vnitřního trhu s elektřinou a zemním plynem na základě nediskriminačních pravidel k podpoře konkurence na takovém trhu. Ceny by byly určovány tržními mechanismy, nikoliv monopolem státních společností. Ve výsledku by výhody koordinovaného postupu států, vyplývající z fungujícího trhu s elektrickou energií a zemním plynem, měly kladný vliv i pro maloodběratele a domácnosti (např. svoboda výběru dodavatele energie, nižší cena). Členské státy EU se tímto dohodly přijmout nezbytné závazky, které by existenci takového trhu umožnily. Výsledné směrnice tak zajišťují shodu členských států v maximální možné míře.

Elektroenergetická směrnice EP a Rady 96/92/ES jednak definuje základní pojmy – výroba, výrobce, nezávislý výrobce, přenos, distribuce, zákazník, spotřebitel...¹⁰ Některá vymezení mají přímou vazbu na postupné otevírání trhu s elektřinou a také oddělení výrobních, přenosových a distribučních složek monopolů, tzv. unbundling, na trhu s elektřinou, což je považováno za jeden z předpokladů vytvoření skutečně konkurenčního prostředí.

Ustanovení směrnice 96/92/ES zavazují k postupu otevírání trhů s elektřinou na základě množství spotřeby elektrické energie. Na základě tohoto je stanoven harmonogram postupného otevírání trhů s elektřinou takto: „*Podíl vnitrostátního trhu se bude v průběhu šesti let postupně zvyšovat. Toto zvýšení se vypočítá snížením prahu spotřeby Společenství ze 40 GWh (...) na úroveň 20 GWh roční spotřeby elektřiny do tří let po vstupu této směrnice v platnost a na úroveň 9 GWh roční spotřeby elektřiny do šesti let po vstupu této směrnice v platnost.*“¹¹

Směrnice také zavazuje k plnění pravidel účetního oddělení výrobní, přenosové a distribuční složky - tzv. účetní unbundling.¹² Pozdější úpravy evropského energetického práva směřují k výraznějším formám oddělení výroby, distribuce a přenosu integrovaných společností v elektroenergetice i plynárenství - vlastnický unbundling.

¹⁰ Článek 2 směrnice EP a Rady 96/92/ES, dostupná on-line na:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0092:CS:HTML>.

¹¹ Směrnice EP a Rady 96/92/ES, článek 19, odst. 2.

¹² Tamtéž, článek 14, odst. 1 – 5.

V kompetenci členských států ovšem zůstává nastavení regulačních a kontrolních mechanismů, které mají zamezit poškození zákazníků zneužitím postavení monopolních společností na trhu s elektrickou energií.¹³

Přijetím výše uvedených směrnic EP a Rady 96/92/ES a 98/30/ES se liberalizace trhů s energiemi stala součástí *acquis*. Proces dotvoření vnitřního energetického trhu získal těmito směrnici jasnější kontury. Tyto směrnice explicitně vyjadřovaly odhodlání EU k dalšímu postupu v otevírání trhu s elektrickou energií.¹⁴ V procesu energetické liberalizace bylo ovšem zapotřebí vyvinout ještě značné úsilí.

Mluvíme – li o rozvoji energetické liberalizace, je nutné zdůraznit některé faktory, které, např. v elektroenergetice, umožnily změnu tradičních modelů její organizace. *„Technický vývoj vede ke změně charakteru veřejně prospěšných služeb a rozšiřuje oblasti soutěže. (...) Efektivnost monopolů, zejména státních nebo ve veřejném vlastnictví, je zpravidla nižší než v podnicích, které fungují v konkurenčním prostředí. (...) Monopoly poskytující veřejně prospěšné služby často používají křížové dotace, zvýhodňující některé kategorie spotřebitelů na úkor jiných. (...) Podle názorů Evropské komise jsou někteří evropští spotřebitelé diskriminováni, protože ceny elektřiny v jednotlivých zemích se značně liší, liší se ovšem i podmínky její výroby. Příčinou (...) jsou nedostatečné možnosti vzájemných dodávek elektřiny, a to nikoliv z důvodů technických, nýbrž institucionálních (existence monopolů).“¹⁵*

V souladu s charakterem Lisabonské strategie, schválené v roce 2000, je opakovaně kladen důraz na potřebu urychlení a dokončení liberalizace trhů s energiemi. V rámci zasedání Evropské rady v Barceloně (2002) je konstatována nutnost přijetí směrnic, které by stanovily termíny dokončení liberalizace energetických trhů. Také je nutné více oddělit výrobní, přenosovou a distribuční složku v energetice a přijmout opatření k regulaci energetických odvětví a jejich účinné kontrole.¹⁶

¹³ Tamtéž, článek 22.

¹⁴ Na vývoji energetické liberalizace se zasloužila také nařízení EP a Rady č. 1228/2003 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou, dostupné on-line na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1228:20061201:CS:PDF> a nařízení EP a Rady č. 1775/2005 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám, dostupné on-line na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005R1775:CS:HTML>. Tato nařízení jsou v práci zmíněna v souvislosti s přijetím tzv. Třetího liberalizačního balíčku.

¹⁵ Kubín, M.: Energetika: perspektivy – strategie – inovace v kontextu evropského vývoje, Brno, Jihomoravská energetika 2002, str. 68.

¹⁶ Urban, L.: Lisabonská strategie II, Evropa, on-line text na: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art3060_cs.htm.

Postupná liberalizace trhů s energiemi podle Komise spočívá nejen na základech postupného otevírání národních energetických trhů, ale zejména v eliminaci působení národních energetických monopolů. Podnikatelskou činnost lze rozvíjet pouze na trhu, kde je činnost produkce, přenosu a distribuce důsledně oddělena. Správu všech těchto činností nemůže vykonávat jediná společnost s monopolním postavením na trhu.

Proti liberalizaci energetiky se nejvíce stavěla Francie a její energetická společnost EdF. Monopolní postavení společnosti EdF hájily nejvíce odbory v obavě z budoucí konkurence a snižování nákladů společnosti. Romano Prodi, předseda tehdejší EK, ovšem důrazně trval na nutnosti pokračovat v procesu liberalizace. „*Hlavní komisař upozornil, že komise je připravena použít článek 86 smlouvy o unii, který umožňuje nařídit otevření trhu s veřejně prospěšnými službami. Použila ho například v roce 1990 při otevírání telekomunikačního trhu.*“¹⁷ Opačný názor na liberalizaci energetiky mněla např. Velká Británie, kde došlo k úplnému otevření trhů s elektřinou a zemním plynem již v roce 1998, včetně úplného oddělení výroby, přenosu a distribuce. Německo přistoupilo k úplnému otevření trhu s elektřinou v roce 1998, v roce 2000 otevřelo trh s plynem. Již v tomto období ale lze vyzorovat odlišná stanoviska k liberalizaci trhu s energiemi členských zemí, která v budoucnu sehrála zásadní roli v pokračujícím procesu liberalizace trhů s energiemi.

Nově vyjednané směrnice EP a Rady 2003/54/ES a směrnice EP a Rady 2003/55/ES závěry EK zohledňují. Nastavují pravidla vnitřního trhu v elektroenergetice a plynárenství ve snaze vytvořit konkurenceschopný vnitřní trh s energiemi.

Směrnice EP a Rady 2003/54/ES a Směrnice EP a Rady 2003/55/ES

Směrnice EP a Rady 2003/54/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 96/92/ES a směrnice EP a Rady 2003/55/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES¹⁸ jsou zařazeny do tzv. druhé generace směrnic liberalizace trhů s energiemi. „*Tato směrnice upravuje společná pravidla pro výrobu, přenos, distribuci a dodávky elektřiny.*“¹⁹

¹⁷ Francouzi se cizí elektřině neubránili, iDnes, 16. 3. 2002, dostupné on-line na: http://ekonomika.idnes.cz/ekonomika.asp?r=ekonomika&c=A020117_131608_ekonomika_klu.

¹⁸ Směrnice EP a Rady 2003/55/ES, dostupná on-line na: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0055:CS:HTML>.

¹⁹ Brabcová Lucie. Vlastnický unbundling jako nástroj liberalizace evropských energetických trhů. 1. vydání, Brno : Key Publishing s.r.o., 2009. 83 s., str.22

Vedle výše zmíněného účetního oddělení, stanoveného již ve směrnicích 96/92/ES a 98/30/ES, požadují tyto směrnice u provozovatelů přenosových (přepravních) a distribučních soustav oddělení právní. Toto oddělení není vyžadováno u provozovatelů poskytujících služby pro méně než 100.000 zákazníků. Směrnice 2003/54/ES definuje právní oddělení takto: „*Je-li provozovatel přenosové soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisejí s přenosem. Tento požadavek nepředstavuje povinnost oddělit vlastnictví majetku provozovatele přenosové soustavy od vertikálně integrovaného podniku.*“²⁰ Tato ustanovení jinými slovy zavazují členské státy k zajištění správy produkce, přenosu a distribuce pouze odděleným subjektům.

V rámci otevření trhu s elektřinou byl 1. červenec 2004 vymezen jako nejzazší termín pro všechny zákazníky s výjimkou domácností. Od 1. července 2007 byl trh otevřen pro všechny zákazníky.²¹

Směrnice také obsahují rozsáhlé úpravy regulace a kontroly. Povinností státu je vytvoření jednoho, příp. více regulačních subjektů, které hrají v procesu liberalizace energetického trhu nezastupitelnou roli. S důrazem na nezávislost, dodržování pravidel hospodářské soutěže a nediskriminaci, jsou tyto subjekty zodpovědné např. za určení podmínek přístupu do energetické soustavy, kontroly provozovatelů přenosových a distribučních soustav, zabránění zneužití monopolního postavení.²²

Jestliže směrnice 2003/54/ES pozměnila stávající ustanovení směrnice 96/92/ES, stejnou měrou toto platí pro novou směrnici 2003/55/ES nahrazující směrnici 98/30/ES.

Směrnice 2003/54/ES a směrnice 2003/55/ES nabyly účinnosti 1. července 2004 a plně tak nahradily předešlé směrnice. Z této legislativní úpravy je patrné, že u liberalizace trhů s energiemi, EU požaduje striktnější nařízení jak z hlediska vytvoření konkurenčního prostředí a rozpadu monopolů, tak z hlediska efektivní kontroly a regulace celého odvětví. Také konkretizují termíny otevření trhů s energiemi pro všechny kategorie zákazníků, včetně domácností.

²⁰ Článek 10, odst. 1 směrnice EP a Rady 2003/54/ES, dostupná on-line na: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0054:CS:HTML>.

²¹ Tamtéž, článek 21, odst. 1.

²² Tamtéž, článek 23, odst. 1 – 12.

Trh s elektřinou v ČR

V českých zemích má elektroenergetika poměrně dlouhou tradici, srovnatelnou s celosvětovým vývojem. Před rokem 1989, kdy zde v rámci centrálně řízené ekonomiky, byla uplatňována politika umělé regulace. Po změně politického systému státu, bylo nutné provést kroky, které pomůžou provést reformu a transformaci centrálně řízeného sektoru na tržní. Bylo nutné vytvořit rozhodující předpoklady pro fungování tržního mechanismu, mezi něž patřilo:

- jasná definice vlastnických práv
- možnost volného vstupu na trh a výstup z něj
- svobodné nastavení a jasné definování smluvních možností, které umožní podnikatelským subjektům zapojení se do soutěžního procesu na jednotlivých trzích

Díky vysokému stupni monopolizace české ekonomiky byl úkol transformace velmi složitý.

Koncepce transformačního procesu české ekonomiky byla založena na principech hospodářské politiky, která spočívala v co nejširším uplatnění tržních principů, včetně procesu privatizace podnikatelských subjektů. Těmito zásadami se řídila i energetická politika státu.

Energetický sektor na počátku devadesátých let započal proces restrukturalizace, prvním krokem byla změna struktury výrobní a přenosové struktury energetických společností. V roce 1990 došlo k oddělení distribuce elektřiny od její výroby, z tehdejšího ČEZ²³ bylo vyjmuto osm regionálních energetických distribučních společností označovaných jako REAS²⁴, v nichž si stát i nadále udržel většinový podíl. Společnost ČEZ nadále kontroloval jen velké elektrárny, některé teplárny a přenosovou soustavu. Současně s restrukturalizací započalo rušení přímých finančních vstupů do energetiky. Ukončeny byly státní dotace a provoz energetických společností byl nadále financován jen z vlastních zdrojů společností a jejich bankovních úvěrů. Tento krok měl vliv na růst cen elektřiny, která byla v této době na velmi nízké úrovni. Celý úvodní proces restrukturalizace a privatizace proběhl bez zásadních turbulencí, ale ne úplně hladce. Nově vzniklé akciové společnosti přebíraly bývalé státní podniky při zachování jejich struktury a bez dostatečné snahy o jejich přeměnu. Celé energetické hospodářství se tak, i

²³ České energetické závody, dříve Československé energetické závody.

²⁴ Pražská energetická,a.s., Středočeská energetická,a.s., Jihočeská energetika,a.s., Západočeská energetika,a.s., Východočeská energetika,a.s., Jihomoravská energetika,a.s., Severomoravská energetika,a.s.

nadále udržovalo na neefektivní úrovni. V rámci privatizace docházelo k netransparentním prodejům státního majetku do soukromých rukou.

Dlouhodobé cíle české energetické politiky byly stanoveny dokumentem Ministerstva průmyslu a obchodu ČR v roce 1995. Mezi ty nejdůležitější patří:

1. Zaručení a zajištění dodávky energie za rozumné ceny vzhledem k podpoře konkurence, vzhledem k cenové a daňové politice, která bude podporovat veřejný zájem a chránit spotřebitele, a to zejména v těch částech energetického sektoru, kde funguje přirozený monopol. A dále vzhledem k diverzifikaci dodávek tak, aby byl import strategických paliv zaručen alespoň ze dvou nezávislých zdrojů.

2. Redukce negativních dopadů energetického sektoru na životní prostředí, na úroveň obvyklou v Evropské unii, které má být dosaženo především díky úsporám energie, užíváním čistších paliv, díky zvýšení užití kombinované výroby elektřiny a tepla a zvýšením využití druhotných a obnovitelných zdrojů energie.

3. Příprava České republiky na vstup do Evropské unie.

Výše vyjmenované cíle se velmi podobali cílům nastavených v mnoha zemích Evropské unie, ale vzhledem k tomu, že se předpokládala cílená privatizace a liberalizace značné části energetického sektoru, byl kladen důraz na jasné definování a zprůhlednění právního a regulačního rámce. Regulace v energetice by se měla řídit především těmito principy:

- zásahy státu budou postupně omezovány především na zajištění rovných podmínek pro přístup na trh a udržení efektivní konkurence;
- stát bude stanovením legislativních a ekonomických nástrojů vytvářet podmínky pro zajištění bezpečnosti dodávek energetických zdrojů a pro ochranu životního prostředí;
- stát bude vytvářet podmínky k posílení motivace a odpovědnosti podnikatelských subjektů za stabilitu dodávek elektřiny pro konečné odběratele.

Legislativní rámec

Energetické zájmy České republiky vychází z potřeby zajistit bezpečné a dostupné dodávky energií, což je hlavním zájmem každého státu. V tomto směru se ČR nadále snaží zapojit do evropského energetického dialogu. V podmínkách doznívající ekonomické a politické transformace ČR jde tedy především o harmonizaci energetického práva ČR s právem EU. I

přes počáteční problémy však ČR v tomto ohledu nebalancuje na hraně. Její energetické potřeby jsou totožné s potřebami EU jako celku. V dílčích částech se strategie státu, jak této energetické stability dosáhnout, ovšem liší. ČR je teprve na začátku nastavení energetické legislativy, která by byla zároveň „kompatibilní“ s legislativou EU.

V Posudku Komise k žádosti České republiky o přijetí do Evropské unie z roku 1997 je Komisí kladně hodnocen průběh transformačního procesu v politické i hospodářské oblasti. Česká republika je považována za stát s fungující tržní ekonomikou a stabilními demokratickými institucemi. Z Posudku ovšem jednoznačně vyplývá, že Česká republika bude nucena vyvinout značné úsilí v přibližování české legislativy a evropského práva. V sekci Energetika Komise konstatuje, že energetická politika ČR je „(...) v souladu s cíli ES (...) Za předpokladu, že bude zachováno současné úsilí, měla by být Česká republika v situaci, že splní větší část legislativy EU týkající se energetiky v několika příštích letech. Musí však být důkladně sledovány oblasti, mezi které patří úprava monopolů, včetně dovozních a vývozních otázek, přístup k sítím, stanovování cen za energii (...).“²⁵

Podobné závěry vyvozuje Komise i ve své pravidelné zprávě z roku 1998.²⁶ „Mělo by se dále pokračovat v přípravě na podmínky vnitřního trhu energií, včetně změn v monopolním postavení, přístupu k sítím a oceňování energií (...).“²⁷ Hodnotící zpráva EK z roku 1999²⁸ upozorňuje na nedostatečnou harmonizaci energetického práva v souvislosti s přijatými směrnicemi 96/92/ES o vnitřním trhu s elektrickou energií a směrnicí 98/30/ES o vnitřním trhu se zemním plynem. EK poukazuje na přetrvávající monopolní postavení elektroenergetické společnosti, i přes oddělení její výrobní a distribuční složky.

Vyčleněním Divize přenosové soustavy ze společnosti ČEZ vznikla v roce 1998 společnost ČEPS, a.s., která je provozovatelem přenosové soustavy v ČR - právní oddělení. ČEZ ovšem v tomto období ovládá trh s elektřinou přibližně z 80%. Na přenosovou soustavu ČEPS, a. s. navazuje distribuční systém osmi tzv. REASů, které zajišťují správu distribuce elektřiny.

²⁵ Posudek Komise k žádosti České republiky o přijetí do Evropské unie, str. 82 – 83, dostupný on-line na: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/posudek97.pdf>.

²⁶ Tyto zprávy EK určené Radě EU, povinnost EK vyplývající z Agendy 2000, jsou souborem informací o pokroku kandidátských zemí v harmonizaci s *acquis*.

²⁷ Pravidelná zpráva o ČR 1998, str. 22, dostupná on-line na: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/pravzpravacr1998.pdf>.

²⁸ Pravidelná zpráva za rok 1999 (neoficiální překlad), str. 40, dostupná on-line na: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/pravidzprava99.pdf>.

Státní energetická politika, „strategický dokument“ v sektoru energetiky schválený usnesením vlády ČR v roce 2000, shrnuje dosavadní vývoj v ČR. ČR byla zapojena do elektrizační sítě soustav CENTREL (ČR, Polsko, Slovensko, Maďarsko) k evropskému systému Unie pro spolupráci tranzitérů elektřiny (UCTE). Legislativní ošetření energetiky v České republice však zatím nebylo v mnoha ohledech dostačující pro splnění závazků budoucího členství ČR v EU, zejména existencí křížových dotací elektřiny a plynu, legislativního rámce regulace.²⁹

Důležitým krokem k liberalizaci energetického trhu v ČR byla příprava a dokončení privatizace energetického odvětví v elektroenergetické části, mezi jinými transformací. Prioritou se tak stala zejména restrukturalizace energetiky započatá v roce 1990. V případě ČR tak můžeme hovořit spíše o transformaci energetiky a postupném zavádění mechanismů, principů a pravidel procesu liberalizace trhů s energiemi, který jsou ve skutečnosti datovány k 1. lednu 2002 (otevření trhu s elektřinou podle zákona č. 458/2000 Sb. - energetický zákon).

Pravidelná zpráva EK z roku 2000³⁰ již zohledňuje stav harmonizace českého práva s *acquis* v souvislosti s přijímáním energetického zákona a zákona o hospodaření energií. Zákon 458/2000 Sb. (energetický zákon) a zákon 406/2000 Sb. o hospodaření energií tak představují základní legislativní úpravu liberalizace energetiky ČR po roce 1996.

Zákon č. 458/2000 Sb. (energetický zákon)

Projednávání návrhu tohoto zákona bylo zahájeno v průběhu roku 1998 v kompetenčním zařazení Ministerstva průmyslu a obchodu. Návrh zákona byl postoupen také Výboru pro evropskou integraci, který Senátu Parlamentu ČR doporučil návrh ve znění schválené PSP ČR schválit. V roce 2000 byl zákon schválen a od 1. ledna 2001 nabyl účinnosti. Energetický zákon definuje ustanovení v oblasti elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství. Vedle vymezení pojmů výroba, přenos, distribuce, obchod..., relevantní pro trh s elektrickou energií a zemním plynem, jsou ustanovením zákona definována pravidla udělování licencí, k výkonu činnosti podnikání v energetických odvětvích.

²⁹ Státní energetická politika vytváří obecnější rámec energetické politiky ČR. Obdobně jako Státní energetická koncepce z roku 2004 (viz. kapitola 1. 3. 3.) obsahuje základní cíle a priority ČR na poli energetiky. Blíže ke Státní energetické politice např. Energetická politika; Zákon o hospodaření energií; Energetický zákon, Pardubice, Teplárenské sdružení ČR 2000.

³⁰ Pravidelná zpráva za rok 2000, str. 61, dostupná on-line na: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/pravidzprava2000.pdf>.

Rozhodováním o naplnění podmínek přidělení licence je kompetentní Energetický regulační úřad, který je tímto zákonem zřízen ke správě regulace v energetických odvětvích. Zákon též definuje pole působnosti a povinnosti státní správy v sektoru energetiky, která je v kompetenci Ministerstva průmyslu a obchodu.

Zákonná úprava otevírání trhu s elektrickou energií vychází z obdobné definice dané směrnicemi 96/92/ES a 98/30/ES. Kritériem zařazení do kategorie „oprávněný zákazník“ je spotřeba elektřiny. Trh s elektřinou je od 1. ledna 2002 otevřen zákazníkům se spotřebou nad 40 GWh, od 1. ledna 2003 nad 9GWh, od 1. ledna 2005 nad 100 MWh, od 1. ledna 2006 všem zákazníkům.

Energetický zákon také zřizuje činnost Operátora trhu s elektřinou, který je zodpovědný za organizaci trhu s elektrickou energií. Státní energetická inspekce je kompetentní ke kontrole dodržování zákonné úpravy energetiky v ČR, včetně pravomocí správy pokut za porušení povinností vyplývajících ze zákona.

Původní znění zákona tak vychází z charakteru původních směrnic 96/92/ES a 98/30/ES upravujících liberalizaci trhů s energiemi.³¹

Energetický zákon byl v průběhu času několikrát novelizován. Tyto novelizace energetického zákona vychází z úpravy energetického práva EU, tzn. nově přijaté směrnice 2003/54/ES a 2003/55/ES. K úpravě harmonogramu otevření trhu s elektřinou částečně došlo již novelou č. 278/2003 Sb.³², harmonogram otevírání trhu se zemním plynem byl ve znění zákona č. 670/2004 Sb., platného od 14. prosince 2004,³³ upraven k termínům od 1. ledna 2006 (otevření trhu pro všechny zákazníky s výjimkou domácností), a od 1. ledna 2007 (trh otevřen pro všechny zákazníky).

V původním znění energetického zákona také není definován právní unbundling. Obdobně není právní unbundling definován směrnicemi 96/92/ES a 98/30/ES. Toto novelizované znění

³¹ Souhrn norem původního znění energetického zákona použitých v této kapitole vychází z publikace Energetická politika; Zákon o hospodaření energií; Energetický zákon, Pardubice, Teplárenské sdružení ČR 2000.

³² Zákon č. 278/2003 Sb., dostupný on-line na: http://www.lexdata.cz/lexdata/sb_free.nsf/c12571d20046a0b20000000000000000/c12571d20046a0b2c1256d8e003f4e97?OpenDocument.

³³ Zákon č. 670/2004 Sb., dostupný on-line na: http://www.portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701.cmd/ad.c/313/.ce/10821/.p/8411/s.155/701?PC_8411_p=I&P_C_8411_l=670/2004&PC_8411_ps=10#10821.

zákona z roku 2004 již právní oddělení provozovatele distribuční a přenosové soustavy obsahuje. K 1. lednu 2007 ovšem není nezbytné u distribuce pro méně než 90 tisíc zákazníků.

V elektroenergetice tato novela „...reaguje na směrnici 2003/54/ES a promítá její principy do české energetické legislativy. Pravidla fungování trhu, obsažená v tomto zákoně jsou plně slučitelná s principy a pravidly platnými v Evropské unii. Přijetím tohoto zákona jsou v české elektroenergetice vytvořeny srovnatelné podmínky pro podnikání a obchod s elektřinou jako v zemích Evropské unie.“³⁴

Zákon č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií

Z roku 2000 je i další legislativní úprava energetiky v České republice. Předmětem zákona č. 406/2000 Sb. je stanovení podmínek pro efektivní využívání energie, se kterými se potýká zejména energetické hospodářství ČR. Státní energetická politika poukazuje na skutečnost vysoké energetické náročnosti tvorby HDP v České republice oproti průměru vyspělých států EU (2,3krát vyšší). Je to zapříčiněno nižší hospodářskou produktivitou ČR, skladbou energetických zdrojů s vyšším procentem tuhých paliv a podílem energeticky náročných odvětví průmyslové výroby.³⁵

Tato konstatování se tak promítla do základní konstrukce energetického práva ČR. Zdůrazňováno je zejména efektivní využívání energetických zdrojů. Neméně podstatné je zaměřit úsilí na konstruktivní řešení rostoucí energetické spotřeby ve formě maximálních energetických úspor, které jsou jedním z předpokladů stabilního energetického rozvoje.

Zákon č. 406/2000 Sb. tedy mimo jiné stanovuje pravidla kombinované výroby elektřiny a tepla a zpracování energetické náročnosti energetických spotřebičů. Z hlediska tvorby energetického práva v ČR je důležité zmínit odkaz na státní energetickou koncepci (viz. níže v textu), která je tímto zákonem definována.

Tímto zákonem jsou také stanovena pravidla tvorby územní energetické koncepce, která ze státní energetické koncepce vychází. Územní energetická koncepce je souborem energetických priorit na úrovni krajů, resp. hlavního města Prahy a statutárních měst v přenesené působnosti. Cílem územní energetické koncepce je, na základě analýzy podmínek na úrovni nižších územně správních celků, zajistit hospodárné využívání energie. Zákon stanovuje působnost a povinnosti

³⁴ Boušová, I.: Energetická legislativa v kostce 2: komentář k Energetickému zákonu a zákonu o hospodaření energií včetně prováděcích předpisů k oběma zákonům, Praha, Done 2005, str. 116.

³⁵ Energetická politika; Zákon o hospodaření energií; Energetický zákon, Pardubice, Teplárenské sdružení ČR 2000, str. 5.

Ministerstva průmyslu a obchodu, které např. vykonává dohled nad efektivním užitím energie, a také rozhoduje o dotacích. Zákon č. 406/2000 Sb. prošel také řadou novelizací, např. ustanovení k energetické náročnosti budov.³⁶

Státní energetická koncepce

Státní energetická koncepce (SEK), schválená vládou ČR v březnu 2004, je souhrnný dokument, ve kterém jsou vyjádřeny základní energetické priority a cíle České republiky v následujících 30 letech. SEK slouží ke snazší orientaci v energetickém hospodářství státu a navrhuje opatření k naplnění vytyčených cílů. Zohledňuje mezinárodněprávní závazky ČR v oblasti energetiky a životního prostředí.

Tento dokument je výsledkem politického dialogu, kde, jak bylo zmíněno výše, potřeby a zájmy zůstávají stejné, vedou k nim ovšem různé cesty. V souvislosti se schvalováním SEK vyvstává otázka konzistentního přístupu v energetické politice ze strany politické reprezentace státu. Do schvalovacího procesu zásadním způsobem také zasahují politické strany, které kladou důraz na rozdílný přístup v otázkách energetické politiky. V případě SEK jde především o požadavky posouzení vlivu na životní prostředí. Tento důraz na environmentální priority energetiky stojí v přímém protikladu s maximálním využitím tuzemských zdrojů energie.

Podle SEK je cílem do roku 2005 úprava legislativy a strategie ČR v oblasti liberalizace trhů s elektrickou energií a zemním plynem v souvislosti s přijetím směrnic 2003/54/ES a 2003/55/ES o pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a zemním plynem. Jedná se např. o stanovení termínů otevírání trhů s elektrickou energií. Od 1. ledna 2005 jsou to všichni zákazníci vyjma domácností; od 1. ledna 2006 všichni zákazníci. Dále jde o právní oddělení distribučních soustav, které se netýká provozovatelů s méně než 100000 zákazníky, rozšíření působnosti OTE a regulačního úřadu, definování pojmu veřejný zájem.

Naplnění některých krátkodobých cílů, které byly SEK stanoveny, bylo řešeno novelami energetického zákona a zákona o hospodaření energií. SEK naplňuje ambice dlouhodobějšího výhledu energetiky ČR a je tak nedílnou součástí energetické politiky ČR.

³⁶ Zákon č. 177/2006 Sb., dostupný on-line na:
http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/s.155/701?PC_8411_p=I&PC_8411_l=177/2006&PC_8411_ps=50&PC_8411_text=katalog#10821.

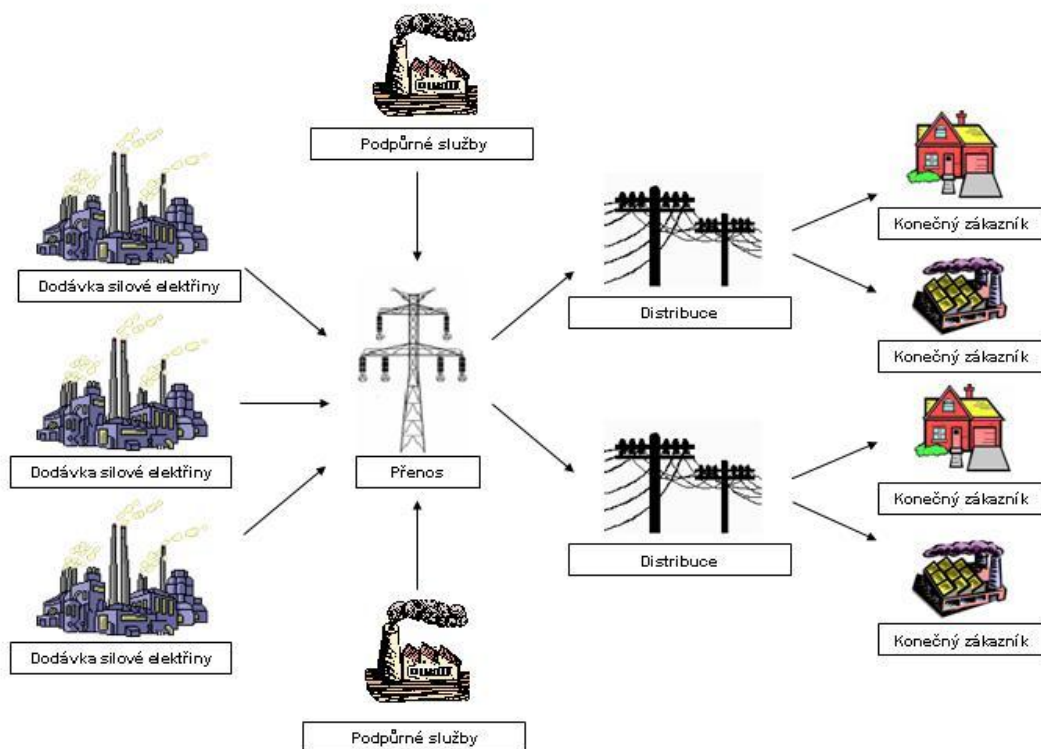
Liberalizace trhu s elektrickou energií

Liberalizace trhu s elektřinou byla zahájena 1.1.2002 otevřením trhu pro odběratele, jejichž odběr na jednotlivém odběrném místě překročil 40 GWh za rok. Cesta k svobodnému výběru dodavatele tak byla uvolněna pro 58 velkoodběratelů s podílem na trhu okolo 10 %. Následující rok se tento limit snížil na 9 GWh a počet oprávněných odběratelů tak vzrostl na cca 450 s podílem cca 30 % na trhu. V dalším roce se trh původně rozšiřovat neměl. Následovat mělo otevření trhu pro všechny velkoodběratele, a to od 1.1.2005 následované úplným otevřením trhu pro všechny odběratele od roku 2006.

Na základě poslanecké iniciativy bylo však otevírání trhu urychleno novelizací Energetického zákona. Z tohoto důvodu se již v roce 2004 oprávněnými zákazníky stali téměř všichni velkoodběratelé a od 1.ledna 2005 pak všichni odběratelé s výjimkou domácností.

Úplné otevření trhu pro všechny odběratele zůstalo nezměněné tj. 1.1.2006. Od tohoto data si kterýkoliv odběratel může svobodně zvolit svého dodavatele elektřiny.

Obrázek č. 1 – Účastníci trhu s elektrickou energií

Subjekty nezúčastnění, ale významně ovlivňující proces změny dodavatele

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky (dříve Ministerstvo hospodářství ČR) je ústředním orgánem státní správy pro státní politiku v oblasti průmyslu, obchodu, surovin a ekonomických vztahů vůči zahraničí. V rámci procesu změny dodavatele je jeho role především v ovlivňování podmínek procesu, na samotném procesu změny dodavatele se nepodílí. Vydává především souhlas s výstavbou nových zdrojů v elektroenergetice a teplárenství a souhlas s výstavbou přímých vedení a vybraných plynových zařízení podle podmínek uvedených ve zvláštní části, zpracovává státní energetickou koncepci, zabezpečuje plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, nebo závazků vyplývajících z členství v mezinárodních organizacích, informuje Komisi Evropských společenství (dále jen "Komise"), zajišťuje v případě potřeby nabídkové řízení na nové výrobní kapacity. Ministerstvo průmyslu má právo z důvodů zabezpečení dodávky dát pokyn, aby byla dána přednost připojení výroben elektřiny, které využívají domácí primární energetické palivové zdroje, do míry nepřesahující v kalendářním roce 15 % celkové primární energie nezbytné na výrobu elektřiny a výrobu plynu a také rozhoduje o omezení dovozu elektřiny nebo dovozu plynu.

Energetický regulační úřad

Od 1. 7. 2001 se stal Energetický regulační úřad (ERÚ) centrálním místem pro zpracování provozně technických dat z oblasti elektroenergetiky České republiky s povinností vydávat za tuto oblast výstupy za Českou republiku. Tato činnost byla převzata po Ústředním elektroenergetickém dispečinku České republiky (ÚED ČR), který k 30. 6. 2001 ukončil svou činnost. Během roku popisovaná činnost probíhala na základě trojstranné dohody mezi MPO, Operátorem trhu s elektřinou, a.s. (OTE) a ERÚ. Dne 28. 12. 2001 byla na dobu neurčitou podepsána smlouva o převzetí závazku zpracovávat a zveřejňovat roční a měsíční zprávy o provozu elektrizační soustavy České republiky (ES ČR) mezi OTE a ERÚ. Během roku 2003 výše popisované aktivity zcela přešly do kompetence ERÚ. V současné době ERÚ přímo komunikuje s 1546 subjekty, které podnikají na území České republiky. Z uvedeného počtu se jedná o 167 výrobců elektřiny se součtovým instalovaným výkonem rovným, nebo větším než 0,5 MWe, 1191 výrobců elektřiny se součtovým instalovaným výkonem menším než 0,5 MWe, 77 oprávněných zákazníků s roční spotřebou elektřiny na jedno odběrné místo vyšší než 40

GWh, 9 distributorů elektřiny, 1 subjekt s licenci na přenos elektřiny a 101 obchodníků s elektřinou.

Mezi hlavní úkoly ERÚ patří především podpora hospodářské soutěže, podpora využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie a ochrana zájmů spotřebitelů v těch oblastech energetických odvětví, kde není možná konkurence, s cílem uspokojení všech přiměřených požadavků na dodávku energií. Mezi další činnosti patří udělování licencí, provádění regulací cen, provádění výběru dodavatele poslední instance, dále vydává prováděcí právní předpisy (jako jsou pravidla trhu, způsob regulace cen, podmínky dodávky, kvalita dodávek, připojení...), rozhoduje spory, schvaluje pravidla provozování soustav a vykonává kontrolu plnění povinností držitelů licencí.

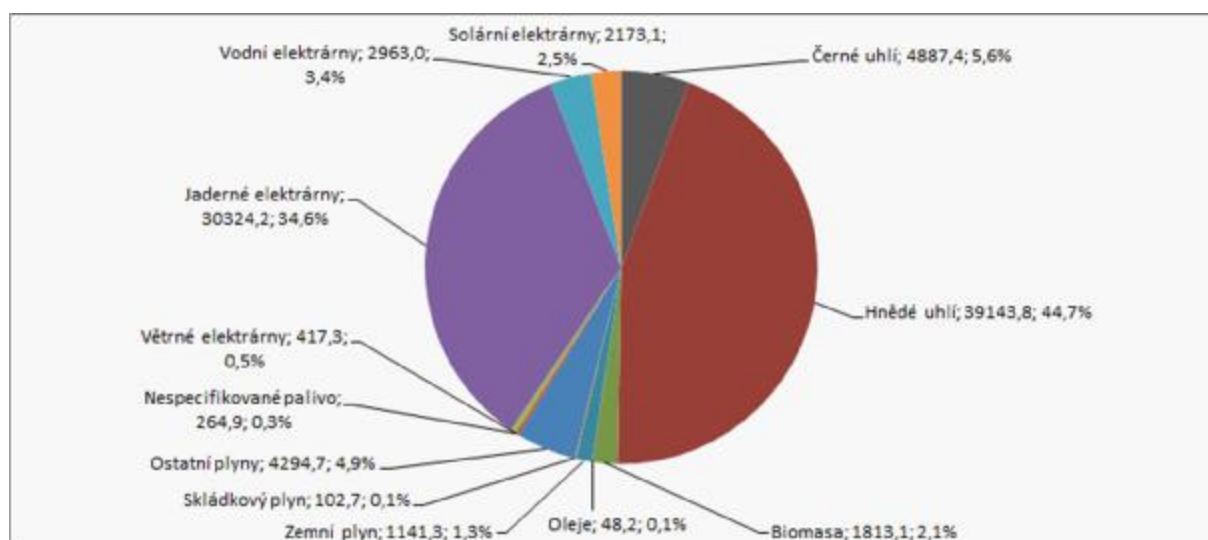
Subjekty účastníci se obchodování s elektrickou energií

Obchodníci

Výrobci EE

V Česku se většina elektrické energie vyrábí v tepelných (66 % v roce 2012), jaderných (30 % v roce 2012) a vodních (3,7 % v roce 2012) elektrárnách. Mezi konvenční zdroje elektrické energie patří především parní elektrárny, jež se na produkci podílejí z 59 %, produkce ale v posledních sedmi letech stagnuje a mírně klesá a to především z důvodu negativního dopadu jejich provozu na životní prostředí. V roce 2013 bylo v parních elektrárnách vyrobeno 51.696 GWh elektrické energie.

Tabulka č.1 - Výroba elektrické energie podle typu paliv, ČR, 2012 (GWh, %)

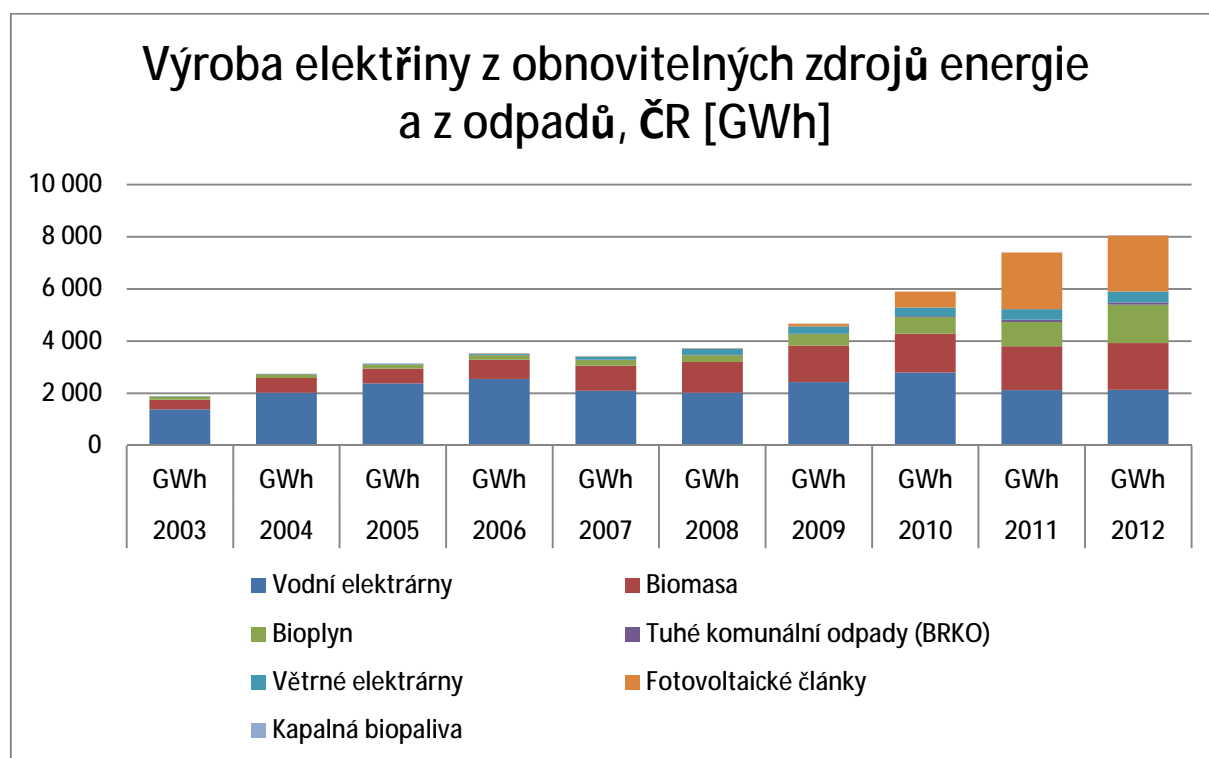

Zdroj: Vlastní tvorba

Výroba elektrické energie v jaderných elektrárnách, v ČR jsou v současné době v provozu dvě elektrárny a to JE Temelín a JE Dukovany, představovala v roce 2013 34,6% z celkové produkce elektrické energie. Podíl na výrobě má rostoucí tendenci a i do budoucna se očekává vzestupná tendence.

Mezi další zdroje elektrické energie v posledních letech patří obnovitelné zdroje, které každoročně zvyšují svůj podíl na celkové produkci elektrické energie v ČR. V roce 2013 bylo vyrobeno 8056 GWh, což je cca 9,1% z celkového množství vyrobené energie. Zde došlo oproti roku 2011 ke zvýšení o 0,8% , z 8,3% na 9,1%. Níže je uveden graf vývoje výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů a podíl jednotlivých typů výroby. Z grafu je možno vidět postupný nárůst produkce elektrické energie z fotovoltaických elektráren. Růst produkce byl zapříčiněn především legislativní úpravou výkupu elektrické energie.

Tabulka č. 2 - Vývoj výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a z odpadů

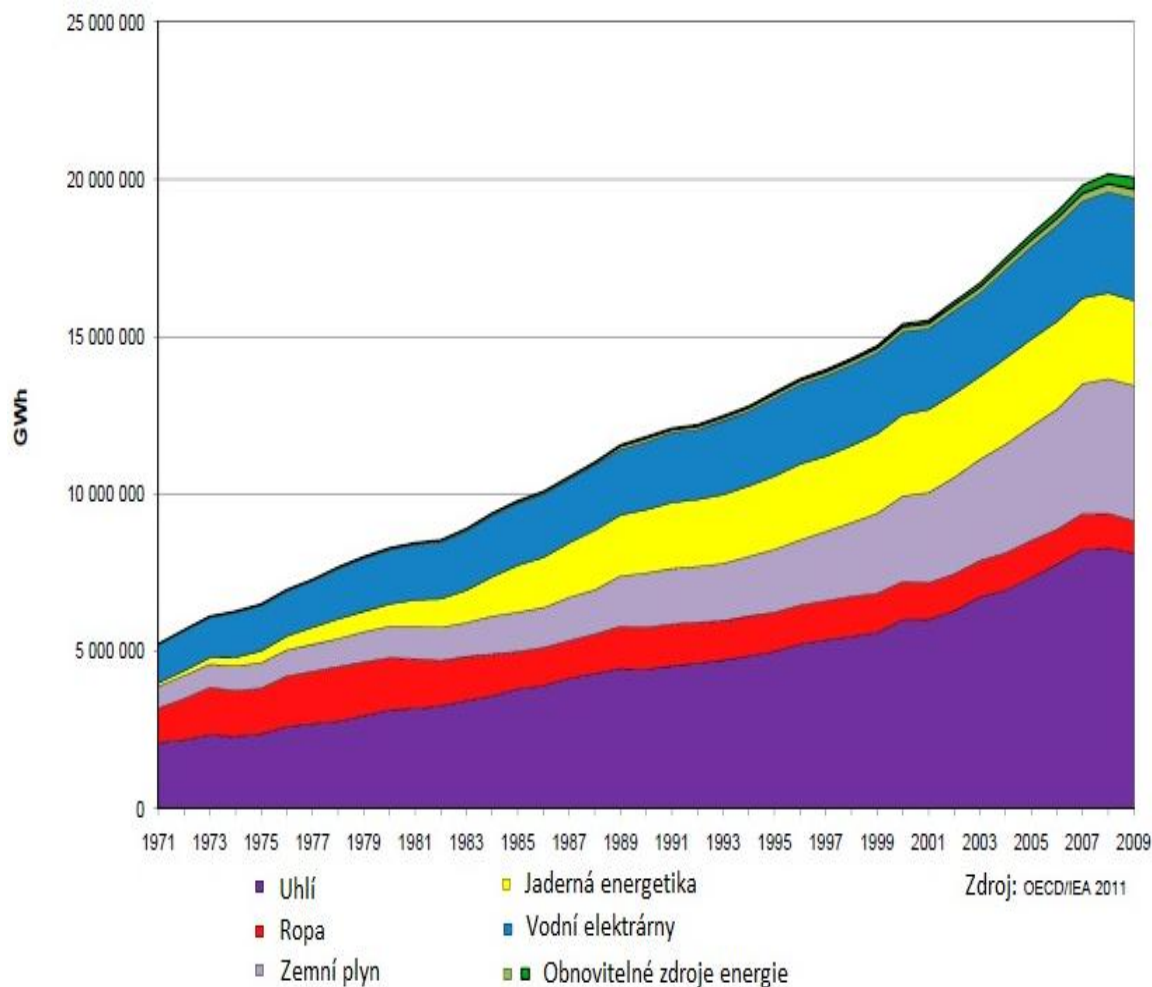
Zdroj: MPO

Dominantním výrobcem elektrické energie je akciová společnost ČEZ, která v Česku provozuje 15 uhelných, 2 jaderné, 30 vodních, 1 větrnou a 3 sluneční elektrárny a vyrábí téměř tři čtvrtiny z celkového objemu výroby elektřiny v Česku.

Na trhu v České republice patří mezi dominantní výrobce EE především spol. ČEZ, Dalkia ČR, International Power Opatovice, Czech Coal...atd.

Na procesu změny dodavatele se podílejí jen do určité míry. V současné době, kdy došlo k oddělení výroby od distribuce, výrobci nemohou ovlivnit proces změny dodavatele. Mohou připojit své zařízení k elektrizační soustavě, pokud jsou držitelem licence na výrobu elektřiny a splňuje podmínky připojení k přenosové soustavě.³⁷ Na změně dodavatele se podílejí pouze lokální distribuční společnosti, které musí podat souhlas se změnou dodavatele na OTE.

Graf č.1 - Vývoj struktury výroby elektřiny ve světě podle jednotlivých paliv [GWh]

Zdroj: OECD/IEA

³⁷ Chemišinec Igor, Ing., Ph.D, a kolektiv.: Obchod s elektřinou, 1. Vydání, Příbram, Conte spol. s r.o., 201 str., str. 26.

Obrázek č. 2 - Zdroje energetického systému v ČR

ZDROJE ES ČR - nad 1 MW_e součtového instalovaného výkonu (stav k 31. 12. 2003)

Obchodníci s EE

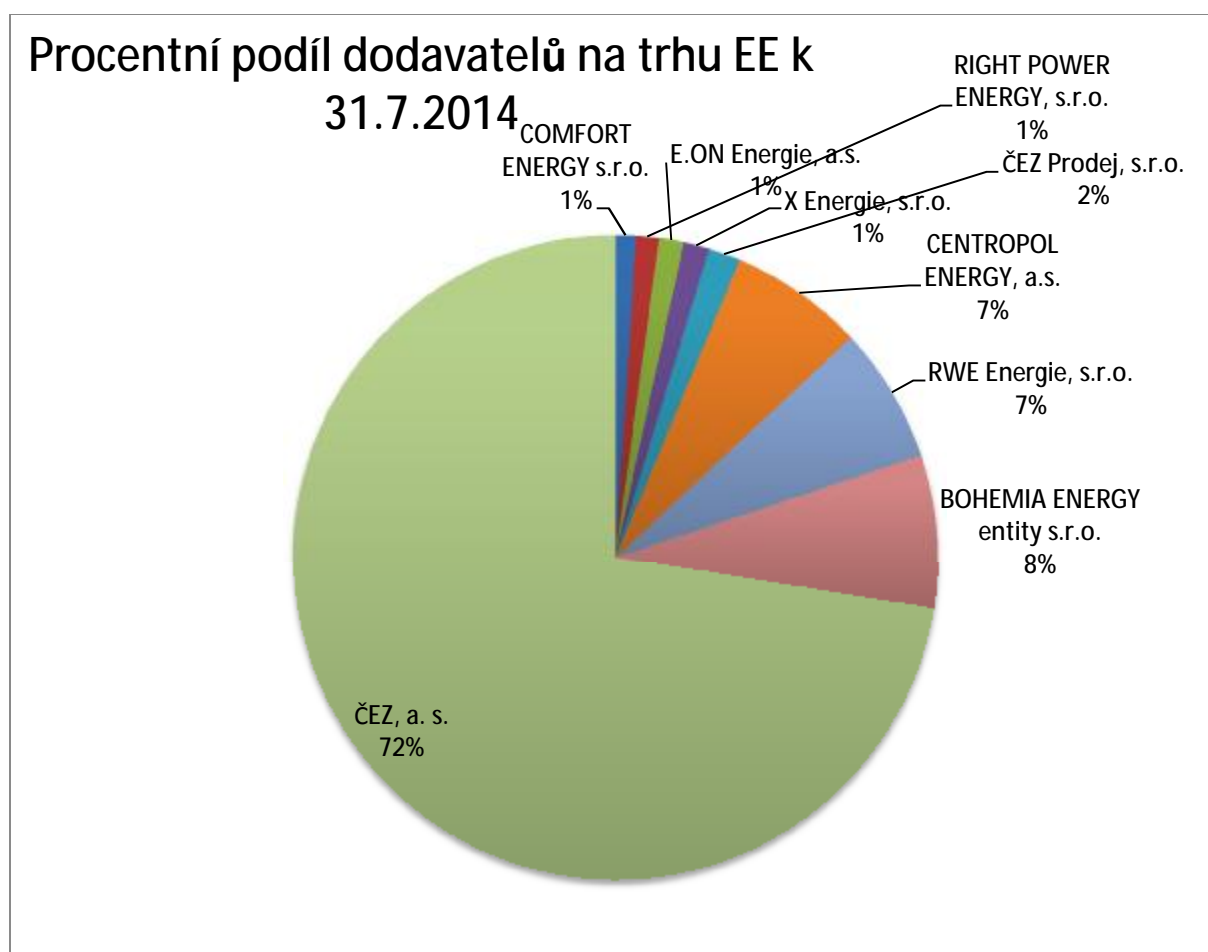
Obchodník s EE je společnost, která nakupuje elektrickou energii s cílem ji následně prodat především koncovým zákazníkům, případně velkoobdobatelům. Trh s elektřinou byl liberalizován v roce 2006. Od té doby vzniklo na českém trhu přes 350 alternativních dodavatelů elektřiny. V letošním roce, dle údajů OTE, je na českém trhu s elektrickou energií aktivních 55 dodavatelů EE.

Dodavatelé elektřiny mohou podle zákona stanovovat koncovou cenu dle své vnitřní cenové politiky. Ze zákona jsou povinni získat licenci od Energetického regulačního úřadu.³⁸

Obchodník s EE je spolu se zákazníkem hlavním aktérem procesu změny dodavatele.

³⁸ Chemišinec Igor, Ing., Ph.D, a kolektiv.: Obchod s elektřinou, 1. Vydání, Příbram, Conte spol. s r.o., 201 str., str. 27.

Graf č. 2 - Procentní podíl dodavatelů na trhu EE k 31.7.2014

Zdroj : OTE CR

OTE

Společnost OTE, a.s., byla založena v roce 2001 jako akciová společnost, zakladatelem a jediným akcionářem je stát Česká republika. Původní obchodní firma společnosti – Operátor trhu s elektřinou, a.s. – byla v roce 2009 změněna na OTE, a.s., a to v souvislosti s novou úlohou v oblasti plynárenství. Od roku 2002 plní OTE, a.s., nezastupitelnou roli v rámci sektoru energetiky České republiky, a to zejména při zúčtování a finančním vypořádání odchylek, tj. rozdílů mezi sjednaným a skutečně odebraným nebo vyrobeným množstvím elektřiny účastníků trhu s elektřinou. Současně je organizátorem krátkodobého trhu s elektřinou a ve spolupráci s provozovatelem přenosové soustavy také vyrovnávacího trhu s regulační energií. V roce 2010 se OTE, a.s., stala také organizátorem trhu s plynem a zúčtovává odchylky v plynárenství. Společnost dále rozšířila pole své působnosti o oblast podpory výroby elektřiny z obnovitelných

zdrojů, druhotných zdrojů, vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla podle zákona č.165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, a to od 1. 1. 2013.

Hlavním předmětem činnosti společnosti, zakotveným v § 20a zákona č. 458/2000 Sb. – energetický zákon ve znění pozdějších předpisů, je zejména: vyhodnocování, zúčtování a vypořádání odchylek mezi sjednanými a skutečnými dodávkami a odběry elektřiny nebo plynu. Organizování krátkodobého trhu s elektřinou a krátkodobého trhu s plynem a ve spolupráci s provozovatelem přenosové soustavy organizování vyrovnávacího trhu s regulační energií. Zpracovávání měsíční a roční zprávy o trhu s elektřinou a měsíční a roční zprávy o trhu s plynem v České republice. Zpracovávání zprávy o budoucí očekávané spotřebě elektřiny a plynu a o způsobu zabezpečení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou elektřiny a plynu. Zpracovávání podkladů pro návrh Pravidel trhu s elektřinou a Pravidel trhu s plynem. Zajišťování skutečných hodnot dodávek a odběrů elektřiny nebo plynu pro účastníky trhu. Zajišťování zpracování typových diagramů dodávek v součinnosti s provozovateli distribučních soustav. Zpracování obchodních podmínek operátora trhu pro elektroenergetiku a pro plynárenství. Zúčtování a vypořádání regulační energie nebo vyrovnávacího plynu včetně zúčtování při stavech nouze. Evidence výroben elektřiny. Úhrada zeleného bonusu na elektřinu z obnovitelných zdrojů, druhotných zdrojů a vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla, zeleného bonusu na teplo, na biometan na podporu decentrální výroby elektřiny výrobcům. Úhrada rozdílu mezi výkupní cenou a hodinovou cenou povinně vykupujícímu a úhrada ceny za činnost povinně vykupujícího. Vydávání záruk původu elektřiny z obnovitelných zdrojů. K zajištění činností operátora trhu provozuje společnost informační systém, jehož prostřednictvím je realizován krátkodobý trh s elektřinou, krátkodobý trh s plynem a vypořádání odchylek subjektů zúčtování.

V souvislosti s rozvojem trhu s energiemi a nově vznikajícími požadavky na fungování Centrálního systému operátora trhu je jeho infrastruktura průběžně aktualizována a doplňována o nové funkce. Tyto činnosti jsou podle energetického zákona vykonávány jako činnosti regulované. Od roku 2004, kdy se OTE, a.s., stala dle zákona č. 695/2004 Sb., správcem rejstříku obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, společnost zajišťuje evidenci provozovatelů a jejich zařízení, která mají vliv na emise, tj. zejména přiděluje a vyřazuje povolenky v souladu s národním alokačním plánem, registruje jejich transakce a komunikuje s centrálním rejstříkem Evropské unie. Od října 2008 je rejstřík připojen do Kjótského schématu, jehož Mezinárodní evidenci transakcí (ITL) provozuje sekretariát Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu. Činnosti vyplývající z úlohy správce rejstříku

obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů jsou vykonávány jako činnosti neregulované.

Provozovatel přenosové soustavy

V rámci ČR je za provozování přenosové soustavy zodpovědná společnost ČEPS, a.s. Posláním společnosti ČEPS je zajišťovat spolehlivé provozování a rozvoj elektroenergetické přenosové soustavy, mezinárodní spolupráci v rámci propojených soustav a poskytovat uživatelům přenosové soustavy přenos elektřiny, systémové služby a nediskriminační přístup k přenosové soustavě za konkurenceschopné ceny. Dle energetického zákona:

- zajišťuje spolehlivé provozování a rozvoj přenosové soustavy,
- poskytuje přenos elektřiny na základě uzavřených smluv
- řídí toky elektřiny v přenosové soustavě při respektování přenosů elektřiny mezi propojenými soustavami ostatních států a ve spolupráci s provozovateli distribučních soustav v elektrizační soustavě,
- odpovídá za zajištění systémových služeb pro elektrizační soustavu na úrovni přenosové soustavy

Společnost ČEPS má nezastupitelnou roli pro fungování trhu s elektřinou. Účast na dalším vývoji tržního prostředí. S postupnou integrací jednotného evropského trhu s elektřinou a vytvářením tržních regionů je naplňování tohoto poslání stále těsněji provázáno s jejími partnerskými společnostmi – provozovateli přenosových soustav sousedních zemí.

Provozovatel distribuční soustavy

PDS je zodpovědný za výstavbu a údržbu distribuční soustavy elektrické sítě či zemního plynu. PDS je také zodpovědný za plánování odečtových tras a termínů včetně realizace periodických odečtů spotřeby měřidla (elektroměr, plynoměr). Tyto údaje zasílá PDS na OTE, který podklady pro vyúčtování naměřené spotřeby zasílá na obchodníka. A v neposlední řadě je zodpovědný za příjem a opravu nahlášených poruch na distribuční soustavě (např. spadlé vedení, přeseknutý kabel před měřidlem).

Distributor je licencován podle energetického zákona a regulován Energetickým regulačním úřadem (ERÚ), zároveň velmi úzce spolupracuje s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Na území České republiky mezi nejvýznamnější provozovatele distribučních soustav patří společnosti ČEZ Distribuce, a. s., provozující distribuční soustavu na území bývalého Západočeského, Severočeského, Středočeského, Východočeského a Severomoravského kraje.

Dále je to společnost E. ON Distribuce, a. s. provozující distribuční soustavu na území bývalého Jihočeského a Jihomoravského kraje. Posledním významnou společností je PRE distribuce, a. s., provozující distribuční soustavu na území Hlavního města Prahy a města Roztoky u Prahy.

Dle energetického zákona je hlavní činností distributora:

Zajišťovat spolehlivé provozování a rozvoj distribuční soustavy na území vymezeném vydanou licencí, umožnit distribuci elektřiny na základě uzavřených smluv, řídit toky elektřiny v distribuční soustavě při respektování přenosů elektřiny mezi ostatními distribučními soustavami a přenosovou soustavou ve spolupráci s provozovateli ostatních distribučních soustav a provozovatelem přenosové soustavy.

ČEZ Distribuce, a.s.

Akciová společnost ČEZ Distribuce, a.s., byla založena projektem fúze splynutím schváleným jediným akcionářem v působnosti valné hromady dne 12. července 2010.

ČEZ Distribuce, a. s., je držitelem licence na distribuci elektřiny a ve smyslu energetického zákona č. 458/2000 Sb. je provozovatelem distribuční soustavy. Společnost působí na území krajů Plzeňského, Karlovarského, Ústeckého, Středočeského, Libereckého, Královéhradeckého, Pardubického, Olomouckého, Moravskoslezského a částečně v kraji Zlínském a Vysočina. Hlavním posláním společnosti je distribuce elektrické energie fyzickým a právnickým osobám a stálé zvyšování kvality a spolehlivosti dodávky všem odběratelům.

E.ON Distribuce, a.s.

Společnost E.ON Distribuce, a.s. je držitel licence na distribuci elektřiny v oblasti jižních Čech a jižní Moravy a držitel licence na distribuci plynu a elektřiny v oblasti jižních Čech.

PREdistribuce, a.s.

PREdistribuce, a.s., je držitelkou licence na distribuci elektrické energie od 30. 12. 2005 s platností od 1. 1. 2006 na dobu 25 let pro zásobovací území hlavního města Prahy a města Roztok.

PREdistribuce působí na území vymezeném hlavním městem Prahou a městem Roztoky. Tato distribuční oblast je specifická velkou koncentrací obyvatelstva a průmyslu s vysokými nároky jak na spolehlivost a kvalitu dodávky elektřiny tak na způsob provedení všech částí distribuční sítě od rozveden a transformoven až po kabelové tunely.

Zákazník

Konečný zákazník – je fyzická nebo právnická osoba, která je konečným spotřebitelem elektrické energie. Pojem konečný zákazník byl definován v počáteční fázi liberalizace trhu. Konečné zákazníky můžeme rozdělit:

Oprávněný zákazník – je fyzická či právnická osoba, která má právo přístupu k přenosové soustavě a distribučním soustavám za účelem volby dodavatele

Chráněný zákazník – je fyzická nebo právnická osoba, která má právo na připojení k distribuční soustavě a na dodávku elektrické energie v dané kvalitě a za regulované ceny. Do této skupiny patří především domácnosti a malí zákazníci, což je obvykle firma vymezená počtem zaměstnanců a velikostí ročního obrátu.

Liberalizace trhu s elektrickou energií byl z pohledu zákazníka prováděn postupně pro jednotlivé kategorie zákazníků.

Rok 2002 – koneční zákazníci s roční spotřebou nad 40 GWh a výrobci EE s instalovaným výkonem nad 10 MW. Ve stejném roce jako byl trh pro tyto zákazníky otevřen, využilo možnost změny dodavatele 52 oprávněných zákazníků. V celkovém objemu spotřebované energie, OM představovali 17,1%.

Rok 2003 – trh byl zpřístupněn pro zákazníky s roční spotřebou na jednom odběrném místě nad 9 GWh a pro všechny výrobce. Otevření trhu představovalo 27,5% konečné spotřeby elektřiny v ČR.

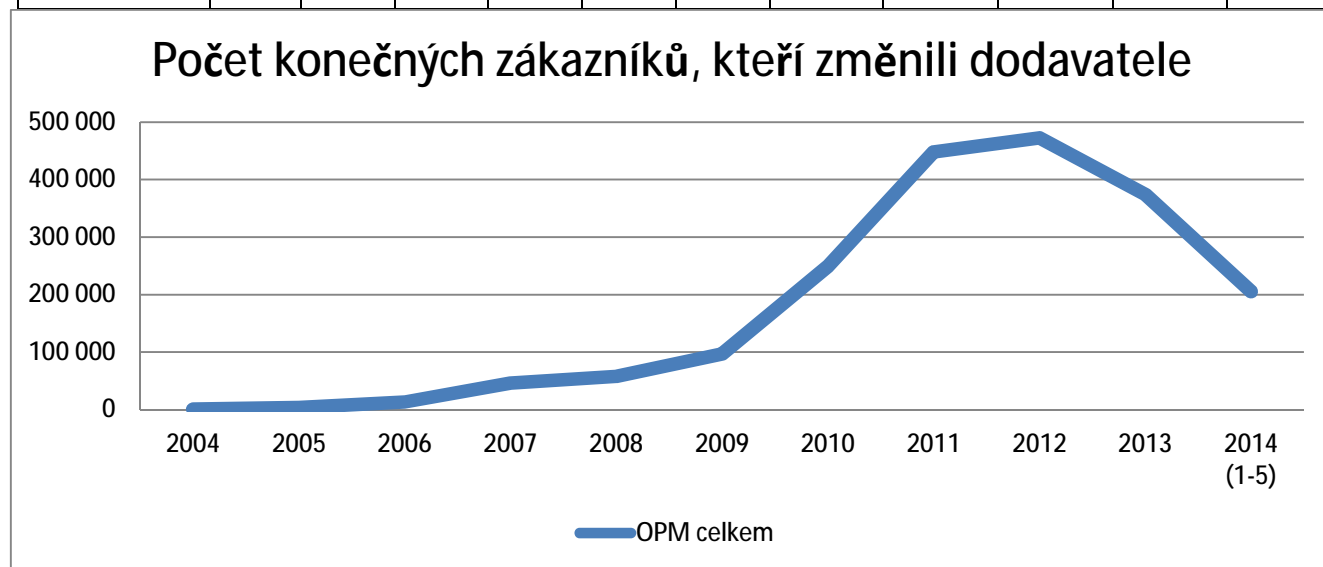
Rok 2004 – okruh oprávněných zákazníků byl rozšířen na všechny konečné zákazníky, jejichž odběrné místo bylo vybaveno průběhovým měřením spotřeby. Trh byl otevřen pro zákazníky s celkovým objemem spotřeby představující 44,9% konečné spotřeby v ČR.

Rok 2005 - okruh oprávněných zákazníků byl rozšířen o další významnou skupinu zákazníků – podnikatele z kategorie malooběru.

Rok 2006 – došlo k vyvrcholení otvírání trhu, kdy od 1.1.2006 mohou všichni zákazníci využít možnost volby dodavatele elektrické energie. Trh byl zpřístupněn pro zbývající kategorii odběratelů – domácnosti.

Graf č. 3 - Počet odběrných předávacích míst konečných zákazníků, kteří změnili dodavatele

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 (1-5)
OPM celkem	396	3 479	13 128	45 990	57 664	96 688	249 095	448 207	472 455	373 786	205 563
spotřeba A	360	714	963	1 615	1 982	2 370	4 336	2 927	4 813	2 854	1 666
spotřeba B	36	936	1 495	2 738	4 567	6 735	12 676	8 305	17 397	20 339	8 391
spotřeba C	0	1 829	10 670	41 637	51 115	87 583	232 083	436 975	450 245	350 593	195 506

Zdroj : vlastní tvorba

Model trhu s elektřinou v ČR

Trh s elektřinou se obecně uskutečňuje mezi stranou dodávky a stranou spotřeby. Do celého procesu (trhu) vstupují obchodníci. Model trhu v ČR a pravidla pro obchodování na trhu s elektřinou popisuje vyhláška 552/2006 o „Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti Operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona“. Předmětem trhu s elektřinou je v souladu s vyhláškou dodávka činné elektrické energie.

Obchodování s elektrickou energií může být prováděno jednou z následujících forem:

- účasti na Energetické burze Praha (PXE),
- účasti na Organizovaném krátkodobém trhu s elektřinou (OKO),

- uzavřením bilaterálních obchodů mezi účastníky trhu s elektřinou,
- účastí na vyrovnávacím trhu s regulační energií,
- účastí na trhu s podpůrnými službami,
- uzavřením obchodů v zahraničí a rezervací přeshraničních přenosových kapacit.

Před zahájením vlastního obchodování je nezbytná registrace³⁹ účastníků trhu s elektřinou na OTE. Registrace jako subjektu zúčtování je nezbytnou podmínkou pro účast na Energetické burze Praha i na Organizovaném krátkodobém trhu s elektřinou.

Odpovědnost za odchylku se vztahuje k odběrným místům výrobců a konečných zákazníků a reprezentuje povinnost dodat či odebrat elektřinu z elektrizační soustavy v souladu s obchodní pozicí registrovanou u OTE a lze ji přenést vždy pouze na 1 subjekt zúčtování, a to přímo nebo prostřednictvím jiného registrovaného účastníka trhu s elektřinou.

V případě, že účastník trhu s elektřinou nezvolí žádný z režimů odpovědnosti za odchylku, je jeho odchylka posuzována jako neoprávněný odběr elektřiny z elektrizační soustavy nebo neoprávněná dodávka elektřiny do elektrizační soustavy.

Účastníci trhu s elektřinou, kteří zvolili režim přenesené odpovědnosti za odchylku a jejichž odběrná nebo předávací místa jsou vybavena měřením typu A (průběhové měření elektrické energie s dálkovým přenosem údajů) nebo B (průběhové měření elektrické energie bez dálkového přenosu údajů), mohou mít jednoho nebo více smluvních dodavatelů nebo odběratelů elektřiny. V případě, že mají více smluvních dodavatelů nebo odběratelů elektřiny, sjedná daný účastník trhu s elektřinou s jedním z jeho smluvních dodavatelů nebo odběratelů elektřiny přenesení odpovědnosti za odchylku.

Registrace údajů z dvoustranných obchodů předkládají SZ OTE nejpozději do 13.00 hodin 1 den před začátkem obchodního dne, kdy má být dodávka elektřiny uskutečněna, přičemž tento čas je uzavírkou dvoustranného obchodování pro následující obchodní den.

V každé obchodní hodině je tedy každému subjektu zúčtování stanoveno sjednané množství elektřiny pro závazek dodat elektřinu do elektrizační soustavy a sjednané množství elektřiny pro závazek odebrat elektřinu z elektrizační soustavy v souladu s uzavřenými kontrakty.

³⁹ Existují dva možné způsoby registrace: jako RÚT (registrovaný účastník trhu) bez odpovědnosti za odchylku a jako SZ (subjekt zúčtování).

Vyhodnocení odchylek a její cena

Odchylky jsou definovány jako rozdíl mezi závazkem dodat či odebrat elektřinu do či z elektrizační soustavy v souladu s uzavřenými kontrakty a skutečným (naměřeným či dopočteným) objemem elektřiny jednotlivých subjektů zúčtování v každé obchodní hodině.

S ohledem na dostupnost dat je postupně prováděno denní, měsíční a konečné vypořádání odchylek (po třech měsících).

Cena za odchylku v každé obchodní hodině odpovídá nákladům na regulační energii dodanou poskytovateli regulační energie (podpůrných služeb) v odpovídající obchodní hodině. Cena aktivované regulační energie je stanovena v aukci organizované PPS a na trhu regulační energie organizovaném OTE. Cena za odchylku nemá symetrický charakter, je tedy účtována rozdílná cena SZ, jejichž hodinová odchylka byla ve směru (SZ zvyšuje systémovou odchylku) a proti směru (SZ snižuje systémovou odchylku) systémové odchylky.

Struktura ceny

V souladu s platnou legislativou platí koncový zákazník cenu, jejíž složky tvoří neregulovaná komoditní část (silová elektřina) a regulovaná část služeb monopolního charakteru (přenos, distribuce a další služby). Specifickou složku neregulovaných nákladů na dodávku elektrické energie tvoří náklady na odchylky.

Neregulované ceny

Cena silové elektřiny (tržní cena)

Cena silové elektřiny je určována tržně při bilaterálním obchodování mezi účastníky trhu či na organizovaných trzích typu Pražské energetické burzy (PXE) či krátkodobého trhu (OKO) organizovaného společností Operátor trhu s elektřinou, a.s. (OTE).

Cena za odchylku (tržní cena)

Cenu za odchylku představuje platba za aktivaci podpůrných služeb, způsobená nedodržením plánovaného (registrovaného) diagramu dodávky či odběru. Z pohledu dopadu ceny za odchylku na účastníky trhu mohou nastat dvě základní varianty:

- účastník trhu je subjektem zúčtování a je odpovědný za svou odchylku, v tomto případě je cena za odchylku další složkou ceny silové elektřiny,

- za účastníka trhu (zákazníka) převzal odpovědnost za odchylku jiný účastník trhu (subjekt zúčtování). V takovém případě je cena za odchylku již ve většině případů zahrnuta v ceně silové elektřiny.

Regulované ceny

Regulované ceny stanovuje Energetický regulační úřad svými cenovými rozhodnutími, kterými se stanovují ceny elektřiny a souvisejících služeb.

Cena za systémové služby

Cena za systémové služby poskytované provozovatelem přenosové soustavy účastníkům trhu s elektřinou je účtována provozovatelem distribuční soustavy konečnému zákazníkovi. Systémové služby jsou činnosti, které vykonává společnost ČEPS provozující ze zákona přenosovou soustavu ČR. Jedná se zejména o zajištění rovnováhy mezi výrobou a spotřebou elektřiny v každém okamžiku.

Cena za přenosové služby

Ceny za poskytování přenosu provozovatelem přenosové soustavy provozovatelům distribučních soustav, konečným zákazníkům a výrobcům, jsou tvořeny jako dvousložkové, a to ceny za rezervovanou kapacitu a ceny za použití sítí. Cena za poskytování přenosu je pro zákazníky odebírající elektřinu ze sítí provozovatelů distribučních soustav zahrnuta v ceně za distribuci.

Cena za distribuční služby

Složení ceny za distribuční služby je z velké části dána napětíovou hladinou, z které je odběr uskutečňován, velikostí a typem odběru konečného zákazníka. Ceny jsou tvořeny jako dvousložkové, a to ceny za rezervovanou kapacitu a ceny za použití sítí. Pokud je odběrné místo konečného zákazníka připojeno z více napětíových hladin, jsou ceny za rezervovanou kapacitu uplatňovány za každou napětíovou hladinu samostatně.

Cena za činnosti Operátora trhu s elektřinou (OTE)

Ceny za činnosti OTE jsou závislé na statusu účastníka trhu v rámci modelu trhu s elektřinou v ČR:

- cena za registraci subjektu zúčtování, cena je jednorázově účtována subjektu zúčtování za registraci,

- roční cena za činnost zúčtování, cena je účtována každému registrovanému subjektu zúčtování měsíčně
- cena za zúčtování, cena je účtována za veškerou elektřinu spotřebovanou konečným zákazníkem nebo výrobcem,
- cena za poskytování skutečných hodnot účastníkům trhu je. Cena je placena registrovanými účastníky trhu, kteří nejsou subjekty zúčtování, a podle smlouvy s Operátorem trhu s elektřinou využívá skutečných hodnot pro účely fakturace,
- cena za součet množství elektřiny nakoupené a prodané ve všech obchodních hodinách kalendářního měsíce prostřednictvím organizovaného blokového trhu a organizovaného denního trhu.

Cena na krytí podpor výroby elektřiny z vybraných zdrojů⁴⁰

Cena na krytí vícenákladů spojených s podporou výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů dle platného cenového rozhodnutí ERU . Cena je účtována provozovatelem přenosové nebo distribuční soustavy za množství elektřiny spotřebované konečným zákazníkem.

Energetická burza Praha⁴¹

Power Exchange Central Europe, a.s. (PXE), dříve Energetická burza Praha, je obchodní platformou určenou pro obchodování s elektrickou energií s místem dodání v České republice, na Slovensku a v Maďarsku. Byla založena 5. března 2007 s cílem nastavit nová pravidla pro obchodování s elektrickou energií. O ceně rozhoduje hlavně vztah aktuální nabídky a poptávky.

PXE je prvním trhem svého druhu ve střední a východní Evropě. Inspirací pro její vznik a systém cenotvorby byly v Evropě fungující energetické burzy. Vytváří standardizovanou platformu pro obchodování s elektrickou energií, a to jak z pohledu velikosti, tak i likvidity. PXE zavádí na trh s elektrickou energií konkurenční prostředí a pomáhá tak jeho liberalizaci. Zajišťuje všem účastníkům burzy stejné podmínky pro obchodování bez ohledu na velikost jejich transakcí. Jednou z největších devíz obchodování s energií na pražské energetické burze je transparentnost cenotvorby elektrické energie, která je založena na identických principech běžně fungujících i v jiných státech Evropské unie. Jedním z největších přínosů nového trhu je kontinuální obchodování elektrické energie, a to nejen na jeden rok, nýbrž na celé tři roky dopředu. Tento fakt by měl přispívat k cenové stabilizaci trhu s elektrickou energií, zlepšovat

⁴⁰ Podle cenových rozhodnutí ERÚ

⁴¹ převzato z <http://www.pxe.cz/dokument.aspx?k=Co-Je-PXE>

možnosti predikcí vývoje cen a přispět k eliminaci cenových šoků. Fungování nové energetické burzy má pozitivní dopad nejen na její účastníky, ale v konečném důsledku se promítá také do prodeje elektřiny koncovým zákazníkům a uživatelům.

Operátor trhu s elektřinou, jako tradiční organizátor krátkodobého obchodování s elektřinou v ČR, a PXE propojily 1. dubna 2009 své obchodní systémy pro organizování trhu s elektřinou. Od tohoto data účastníci PXE namísto spotového trhu přistupují prostřednictvím svého terminálu na organizovaný denní trh Operátora trhu s elektřinou, nabízející nepřetržitý provoz, sesouhlasení a vypořádání denních obchodů s elektřinou v EUR. Vypořádání probíhá v závislosti na tom, prostřednictvím které společnosti je požadavek pro Denní trh zaslán – v případě, že je požadavek zaslán prostřednictvím platformy PXE, i jeho vypořádání probíhá přes vypořádací systém PXE. Pokud je požadavek vložen do systému OTE, obchod vypořádá systém OTE.

Hlavním cílem integrace je snaha o zvýšení likvidity spotového trhu v ČR a dosažení vyšší transparentnosti při stanovování spotové ceny elektřiny v ČR.

Cena dodávky elektřiny pro daný den se určuje hodnotou indexu, který se počítá na základě výsledků obchodování v rámci Denního trhu. Obchodování na burze bylo zahájeno 17. července 2007, bylo na burze zobchodováno 34 368 GWh, za 1,9 mld EUR, v celkem 1822 obchodech. V roce 2013 (252 burzovních dnů), bylo zobchodováno 25 289 GW, za 0,974 mld EUR, v celkem 8294 obchodech.

Fungování trhu s elektřinou v ČR

Změny na trhu byly započaty v roce 2002, kdy došlo v sektoru elektroenergetiky k několika zásadním změnám. Mezi ty nejzásadnější patří, že byl započat proces postupné liberalizace trhu s elektřinou, který si vyžádal vytvoření nového modelu obchodování s elektřinou založeného na tzv. přístupu třetích stran k sítím, kde jsou odděleny konkurenční činnosti jako výroba elektřiny nebo obchod s elektřinou od činnosti přirozeně monopolního charakteru.

Roky 2002 a 2003 byly charakteristický vysokým počtem účastníků na trhu s elektřinou. Působilo zde více než 1330 výrobců s dominantním postavením spol. ČEZ, a.s.

Otevření trhu proběhlo k 1.1.2002, což znamenalo, že přístup k přenosové a distribučním sítím a právo svobodné volby dodavatele elektřiny jako první získali koneční zákazníci s roční spotřebou nad 40 GWh a výrobci s instalovaným výkonem nad 10MWh. V souvislosti se

zpřístupněním sítí výrobcům elektrické energie došlo na trhu ke vzniku subjektu, který zpracovává bilance nabídek a poptávek na dodávku elektřiny – operátora trhu. Operátor trhu s elektřinou, a.s. zahájil ostrý provoz již v roce 2001, kdy organizoval krátkodobý trh s elektřinou a zahájil činnost vyhodnocování a zúčtování odchylek na základě pravidel definovaných Energetickým regulačním úřadem.

V následujících letech byl trh i nadále uvolňován pro další zákazníky dle velikosti odběru elektrické energie:

2003 – koneční zákazníci se spotřebou elektrické energie na jednom odběrném místě větší než 9 GWh a všichni ostatní výrobci elektřiny

2004 – koneční zákazníci jejichž odběrné místo bylo vybaveno průběhovým měřením spotřeby elektřiny

2005 – podnikatelé z kategorie malooběru

K 1.1.2006 byl trh otevřen pro veškeré zákazníky včetně domácností.

Změny na energetickém trhu byly realizovány především v souladu s legislativou Evropského společenství. Základním požadavkem EU bylo právní oddělení jednotlivých činností tak, aby byly nadále vykonávány právně samostatnými subjekty a byla zajištěna právní a faktická rozhodovací nezávislost. Evropská unie tímto krokem chce přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti. Díky procesu unbundlingu došlo v ČR u dotčených společností také k jejich reorganizaci. V tomto období bylo také nutné zavést ekonomickou regulaci některých činností, zejména těch, které mají charakter přirozeného monopolu. V letech 2001 až 2005 byly zavedeny regulační postupy v oblasti přenosu a distribuce elektřiny. Jako nejvhodnější v tomto období se jevil princip motivační regulace, který spočíval v definování jasných a závazných pravidel a metodiky stanovení regulovaných veličin a v definování výchozí úrovně regulované veličiny a jejího povoleného meziročního nárůstu.

Proces vytváření tržních pravidel a pravidel cenotvorby pro elektroenergetické odvětví byl započat v roce 2002. Ve spolupráci vlády ČR a ERU byly vytyčeny cíle, mezi něž patřilo, především potřeba dokončit proces cenové nápravy v souladu s unesením vlády⁴², dále bylo nutné jednoznačně přiřadit náklady a majetek jednotlivým činnostem, které souvisí s jejich

⁴² vydáním usnesení vlády ČR dne 22.listopadu 1999 č.1250 k návrhu dalšího postupu úpravy cen elektřiny a zemního plynu

výkonem a striktně oddělit neregulované činnosti. V rámci vytváření tržních pravidel bylo nutné vytvořit transparentní a nediskriminační soutěžní prostředí pro všechny účastníky trhu a investory v odvětví, s čímž také souviselo vytvoření podmínek pro zajištění stability trhu s elektřinou, s tím souvisí i zajištění bezpečnosti a stabilitu dodávek.

Jako nejefektivnější způsob regulace v tomto období zvolilo ERU pro I. regulační období metodu regulace výnosových limitů, čímž je myšleno, že jednotlivým regulovaným subjektům je pro výchozí rok stanovena počáteční úroveň povolených výnosů, kdy je pak tato hodnota v každém dalším roce regulačního období upravována faktorem, jehož hodnota je tvořena rozdílem hodnoty indexu spotřebitelských cen a hodnotou faktoru efektivity. V podmínkách České republiky se jednalo o zcela nový přístup, kdy do této doby zde byl užíván princip nákladové regulace, při kterém byly každý rok posuzovány náklady společnosti a na jejich základě byla stanovena výsledná cena. Metoda povolených výnosů je naopak metodou opačnou, kdy na základě povolených nákladů a výnosů je stanovený limit pro celkový výnos. K výpočtu byl stanoven speciální vzorec, kdy jsou průměrné ceny za konkrétní licencované činnosti vypočítány jako podíl povolených výnosů a ročního množství elektřiny, dodané zákazníkům. Ceny jsou stanoveny pro jednotlivé úrovně dodávek elektřiny a jsou zveřejňovány formou cenových rozhodnutí v Energetickém regulačním věštníku.

V I. Regulačním období, které probíhalo v letech 2002 – 2004, byly ceny za dodávku elektřinu stanoveny takto:

Cenu silové elektřiny byla určena cenami nabízené jednotlivými výrobci a obchodníky. Cena pro chráněné zákazníky byla regulována ERU.

Cena za dopravu elektřiny byla stanovena metodou kumulativní poštovní známky. Tento přístup byl využíván ve většině států Evropské unie. Tato metoda je založena na předpokladu stejných cen na celém vymezeném území držitele licence na přenos nebo distribuci, tj. jsou diferencovány podle distribučních napěťových úrovních.

Cena systémových služeb je nutné účtovat pro zajištění vyrovnaní výkonové bilance mezi výrobou elektřiny a její spotřebou. Cena byla stanovena na základě tržního mechanismu.

Výsledkem činnosti ERU v I. regulačním bylo, že došlo k zavedení efektivního trhu s elektřinou, došlo k nastavení vztahů a k nastavení pravidel pro jednotlivé účastníky. Cenová regulace se projevila jako stabilizační faktor. Ceny za dodávku elektřiny v jednotlivých letech vykazovaly jen mírné meziroční změny.

V další II. regulačním období, probíhající v letech 2005 až 2009 došlo k nastavení a stabilizování situace na trhu, kdy si regulační úřad ERU stanovil cíle, jako i nadále došlo k zachování stability odvětví, byla zajištěna cenová stabilita pro konečného zákazníka při zachování kvality dodávky a zároveň zachování ziskovosti pro investora. Pro II. regulační období ERU stanovil zásady regulace a tvorby ceny za dodávku elektřiny konečnému zákazníkovi. Regulátor⁴³ i nadále bude regulovat ceny těchto činností:

- přenos elektřiny prostřednictvím přenosové soustavy
- poskytování systémových služeb
- distribuce elektřiny oprávněným zákazníkům
- činnosti operátora trhu
- výroba elektřiny ze zdrojů nepřipojených do přenosové soustavy
- výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů
- dodávka elektřiny chráněným zákazníkům na distribuční úrovni nízkého napětí
- dodávka elektřiny od dodavatele poslední instance

Regulace byla stanovena formou pevné úředně stanovené ceny. Období regulace bylo stanoveno jako pětileté, oproti předchozímu tříletému. A podstatnou změnu znamenalo, že od 1.1.2006 přestala být cenově regulována činnost „dodávka elektřiny chráněným zákazníkům“ (kategorie chráněný zákazník zanikla). Také došlo k úpravě vzorce pro výpočet povolených výnosů, kdy v I. regulačním období byl stanoven pomocí povolených výnosů pro náklady, odpisy a zisk upravených o inflaci, v II. regulačním období bylo nastaveno, že na výnosy bude nahlíženo jednotlivě a i jejich eskalace bude určována samostatně. Do samotného vzorce pro výpočet výnosů byla ještě započítána časová hodnota peněz. Došlo také k rozdělení regulačního vzorce, kdy byly výnosy počítány zvlášť pro přenos a zvlášť pro distribuci.

V dalším období, III. regulačním období, bylo cílem metodiky určit přiměřenou úroveň zisku pro společnosti během následujících pěti let, zajistit dostatečnou kvalitu poskytovaných služeb zákazníkům, podpořit budoucí investice, zajistit zdroje pro obnovu sítí a i nadále zvyšovat efektivitu, ze které budou těžit především zákazníci, ale i další účastníci trhu.

Cena dodávky elektřiny byla stanovena následovně. Cena dodávky pro všechny kategorie byla složena z pěti složek:

- cena komodity (silová elektřina) – neregulovaná cena

⁴³ ERU

- regulované složky ceny:
 - doprava elektřiny
 - systémové služby
 - zúčtování odchylek
 - příspěvek na podporu elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů.

Metoda regulace byla stanovena na základě metody revenue-cap, kdy se k jednotlivým parametrům regulačního vzorce přistupuje jednotlivě, kdy byly na začátku období stanoveny jednotlivé parametry a z těchto parametrů byly vypočítány maximální povolené výnosy pro energetické společnosti a z těchto povolených výnosů byl následně stanoven cenový strop na základě spotřeby. III. regulační období je stanoveno na roky 2010 až 2015.

V současné době jsou připravovány podmínky pro další regulační období, již IV. Regulační období, pro roky 2015 až 2017.

Praktická část

Praktická část práce se bude zabývat analýzou trhu a dopadů liberalizace na trh s elektrickou energií. Při vypracování, bude využíváno poznatků uvedených v teoretické části práce. Jako první bude provedena analýza odvětví a Porterův model pěti sil. Velký důraz bude kladen na analýzu odvětví, která bude kromě základních charakteristik v odvětví, představovat konkrétní porovnávané subjekty. V závěru každé kapitoly (analýzy) bude uvedena jednoduchá tabulka se stručným souhrnem.

Druhá část praktické části se bude věnovat nejprve určení modelové spotřeby elektrické energie v domácnosti a dále bude porovnávat dodavatele pro tuto spotřebu v jednotlivých distribučních regionech.

Analýza odvětví

Pomocí analýzy odvětví bude zmapováno celé elektroenergetické odvětví České republiky a následně vyvozeny důsledky liberalizace trhu s elektrickou energií. Vycházeno bude z poznatků uvedených v teoretické části a z běžně dostupných veřejných údajů.

Základní charakteristika odvětví

Trh s EE

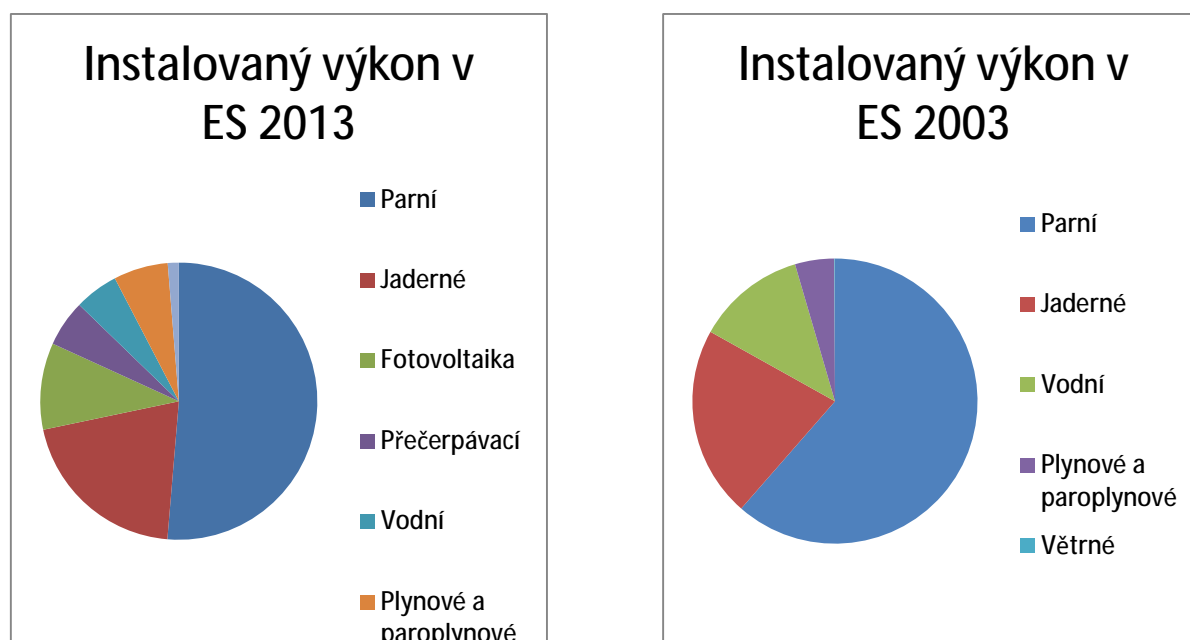
V České republice je trh s elektrickou energií velmi rozvinutý, na velkoobchodním trhu se vyskytuje cca 50 obchodních subjektů, kteří obchodují i mezi sebou. Většina z těchto obchodních subjektů neobchoduje jen v ČR, ale také po Evropě. Proto je český trh ovlivňován i situací v jiných zemích, zejména v Německu a Francii. Od 1. ledna 2006 je trh s elektřinou v České republice plně liberalizován. Všichni koneční zákazníci včetně domácností jsou oprávněnými zákazníky, a mají tak možnost si sjednat dodávku elektřiny od libovolného dodavatele. Na liberalizovaném trhu se cena dodávek elektřiny pro konečné zákazníky skládá z regulovaných cen stanovovaných Energetickým regulačním úřadem - ERÚ (distribuce a související služby) a z neregulované ceny silové elektřiny nabízené jednotlivými dodavateli (obchodníky s elektřinou a výrobci elektřiny), tedy ceny bez vlivu ERÚ.

Níže je uvedena stručná charakterizace trhu s elektrickou energií z několika pohledů v porovnání před liberalizací a po liberalizaci trhu:

	2003	2013
Instalovaný výkon v ES v MW	17344,00	21079,00
Výroba elektřiny v GWh	83226,60	87064,90
Spotřeba elektřiny v GWh	52956,00	57044,00
- z toho :		
VO	30749,00	34156,00
MO	7699,00	8172,00
DOM	14508,00	14716,00

Jak je vidět z tabulky, za deset let od roku 2003 došlo k celkovému navýšení trhu, v instalovaném výkonu o 21%, ve výrobě elektrické energie o 4,6% a ve spotřebě o 7,7%.

Graf č. 4 – Instalovaný výkon energetické soustavy ČR v roce 2013 a 2003

Zdroj: vlastní výroba

Ve výše uvedených diagramech je uveden instalovaný výkon v roce 2003 a v roce 2013, kdy za deset let došlo ke změně ve výrobě elektrické energie. Přibyly nové zdroje: plynové a paroplynové zdroje a fotovoltaiické výrobní.

Nákup elektrické energie

Možnosti nákupu elektrické energie

- bilaterální trh (dvoustranné smlouvy)

- krátkodobý trh (blokový trh, denní trh tzv. spotový)
- trh s RE (vnitrodenní trh, vyrovnávací trh)
- pražská energetická burza (PXE)

Bilaterální trh

Bilaterální trh je klasický a základní způsob obchodování. Na neorganizovaném trhu s elektřinou mezi sebou uzavírají kontrakty:

- Výrobci přímo s konečným spotřebitelem
- Výrobci s obchodníkem s elektřinou, který figuruje na trhu pouze jako mezičlánek a v následném zprostředkovaném obchodě se sám zavazuje k dodání určitého množství elektřiny v daný čas.
- Obchodník s elektřinou s konečným spotřebitelem, přičemž konečný spotřebitel je uzavřením smlouvy zavázán odebrat elektrickou energii z ES.

Protistrany se dohodnou na uzavření transakce, podepíší smlouvu, kde definují předmět dodávky, cenu (cenu silové elektřiny si určuje každý výrobce či obchodník sám) a případné sankce za její nedodržení a pak následuje realizace. Uzavřené kontrakty se registrují u Operátora trhu, který na základě získaných dat vyhodnocuje a zúčtovává odchylky.

Krátkodobý trh

Organizátorem krátkodobého trhu s místem dodání v České republice je OTE. Trh se dělí na blokový trh (BT), denní trh (DT) a vnitrodenní trh (VDT). Čtvrtým trhem, odlišným od předcházejících, je vyrovnávací trh s regulační energií. Největší množství elektrické energie je z těchto možností prodáno/nakoupeno na trhu denním. Jednotlivé trhy jsou koncipovány tak, aby obchodování a možnost uzavírání obchodů a úpravy svých obchodních pozic prostřednictvím těchto trhů na sebe časově navazovalo.

Pro blokový trh platí, že obchodování s jednotlivými typy bloků pro daný den dodávky je zahájeno vždy v 9:30 hodin 5 dní před dnem dodávky a je ukončeno v 13:30 hodin den (24 hodin) přede dnem dodávky elektřiny. Po zadání nabídek/poptávek do systému dochází ke vzájemnému spárování (anonymnímu automatickému přiřazení poptávek k nabídkám). K spárování dochází v případě překrytí limitních cen. V případě poptávek je limitní cenou cena,

za kterou jsou kupující elektřinu ochotní nakoupit. Nabídková limitní cena je cena, za kterou jsou prodávající ochotní elektřinu prodat.

Na blokovém trhu se obchoduje s následujícími typy (bloky):

- Base: dodávka ve všech hodinách dne dodávky
- Peak: dodávka v pracovních dnech v době od 8:00 do 20:00
- Off peak: dodávka v pracovních dnech v době od 0:00 do 8:00 a od 20:00 do 24:00

Na denním trhu se obchoduje s elektřinou na den D (den dodávky elektřiny do ES) 24 hodin předem, nebo v nejbližším předchozím pracovním dni. Nejkratší obchodovatelnou jednotkou je jedna hodina (obchodní hodina). Na denním trhu se celkově obchoduje 24 trhů, protože den má 24 hodin. Trh se uzavírá dle platného harmonogramu, tedy v 11:15. Samotné obchodování probíhá formou dvoustranné aukce, kdy je cena pro odběratele stanovena jako cena mezní (ta je stanovena Operátorem trhu dle platných obchodních podmínek). Výsledkem je tak jediná cena, která platí jak pro dodavatele, tak i pro odběratele. Účastníci denního trhu zadávají prostřednictvím centrálního informačního systému OTE své nabídky a poptávky. Měna obchodování je pro DT daná v EUR/MWh. Vnitrodenní trh se otevírá po skončení denního trhu, konkrétně v 15:00. Je postupně po hodinách uzavírán, přičemž doba uzavírky je 60 minut před hodinou dodávky. Každá nabídka/poptávka obsahuje množství a cenu, za kterou jsou účastníci ochotni prodat/koupit dané množství elektrické energie. Nabídky/ poptávky se v případě vnitrodenního trhu automaticky nespárují, účastníci dané nabídky/ poptávky prostřednictvím centrálního informačního systému OTE akceptují.

Vyrovňovací trh s regulační energií, který je organizován ve spolupráci s provozovatelem přenosové soustavy – společností ČEPS, a.s. Jeho odlišnost od ostatních trhů spočívá ve skutečnosti, že jednou z obchodujících stran je vždy provozovatel přenosové soustavy, který na tomto trhu opatřuje kladnou nebo zápornou regulační energii pro regulaci elektrizační soustavy. Trh svým otevíráním navazuje na ukončení obchodování na vnitrodenním trhu. Možnost obchodování je až do doby 30 minut před hodinou dodávky.

Burza (PXE)

Obchodování na pražské burze začalo 17. 7. 2007. PXE zajišťuje celý proces obchodování a registruje dvoustranné smlouvy u OTE v období fyzické dodávky. Tato burza působí na českém, slovenském a maďarském trhu. Na burze PXE se obchoduje pouze v pracovní dny, v roce 2013 to bylo 252 burzovních dnů. Burzovní den na PXE probíhá každý pracovní den od 9

do 16 hodin. Na burze může obchodovat ten, kdo je subjektem zúčtování, což je od roku 2013 každý. Obchody se realizují prostřednictvím elektronického systému AOS, který zajišťuje anonymitu účastníků obchodování, to znamená, že nakupující nezná identitu prodávajícího. Obchoduje se v EUR, doprava elektřiny není zahrnuta v ceně. O ceně elektřiny rozhoduje hlavně vztah aktuální nabídky a poptávky. Kontrakty, se kterými je obchodováno na PXE se dělí na hodinové, denní, měsíční, čtvrtletní nebo roční. Dále se rozdělují do tří základních skupin podle toho, kdy probíhá dodání elektrické energie: Base load, peak load, spot (jednotlivé hodiny obchodních dnů). Stejně jako v předchozích letech i v roce 2013 převažovaly obchody s produkty typu dodávky base load nad produkty s typem dodávky peak load.

Distribuce elektrické energie

Na trhu s elektřinou působí regionální distributoři s licenci na 25 let k distribuci v určitém regionu. Zároveň zde existují dodavatelé – obchodníci s elektrickou energií, coby držitelé neexkluzivní licence a registrace s možností působit a obchodovat s elektřinou na celém území České republiky. Licence je tedy platná na celém našem území, ale ne každý z dodavatelů působí celostátně. Zejména někteří z menších dodavatelů operují jen v určitých krajích. Změnu distributora elektrické energie lze provést pouze přestěhováním se do jiného kraje. V současné době na našem území působí tři distributoři elektrické energie:

- ČEZ distribuce a.s.
- PRE, a.s.
- E.ON, a.s.

Níže v tabulce je uvedena charakteristika distribučních území, na kterých působí jednotlivý distributoři.

Tabulka č. 3 – Srovnání poskytovatelů distribučních služeb na trhu v ČR

	jednotka	E.ON distribuce	PREdistribuce	ČEZ distribuce	CELKEM
Zásobovací oblast	<i>km2</i>	26 499,00	505,00	52 697,00	79 701,00
počet obyvatel	<i>osoby</i>	2 763 530,00	1 253 602,00	6 846 872,00	10 864 004,00
Hustota obyvatel	<i>osoby na km2</i>	104,30	2 482,00	130,00	2 716,30
Plošná hustota zatížení	<i>kW/Km2</i>	87,90	2 295,00	108,20	2 491,10
Optařená elektrina celkem	<i>GWh</i>	13 525,97	6 339,11	42 228,90	62 093,98
Dodávka elektriny celkem	<i>GWh</i>	12 353,11	5 972,92	32 668,02	50 994,05
Dodávka elektriny celkem	<i>%</i>	24,20	11,70	64,10	100,00
<i>z toho :</i>					0,00
VO	<i>GWh</i>	6 386,21	3 328,46	18 369,65	28 084,32
MO	<i>GWh</i>	2 046,30	1 179,50	5 000,57	8 226,37
DOM	<i>GWh</i>	3 920,57	1 464,98	9 297,80	14 683,35
Počet oděratelů celkem		1 485 784	744 998	3 534 132	5 764 914
<i>- z toho :</i>					0
VN	<i>jednotka</i>	7 831	1 943	13 784	23 558
VVN	<i>jednotka</i>	30	5	89	124
MO	<i>jednotka</i>	200 685	137 682	457 161	795 528
DOM	<i>jednotka</i>	1 227 238	605 368	3 063 098	4 895 704

Zdroj: vlastní výroba

Obrázek č. 3 - Mapa rozložení distributorů v ČR

Zdroj: www.energetickecentrum.cz

Ne uvedené mapce, je vidět, jak jednotliví distributoři působí na území České republiky. Distributor PRE působí pouze v Praze, E. ON působí v Jižních Čechách a na Jižní Moravě. Společnost ČEZ distribuce působí na zbytku území ČR. V současné době všichni tři distributoři působí i jako obchodníci, v roce 2006 došlo k oddělení původní distribuce obchod s elektřinou od distribuce. V rámci České republiky působí ještě lokální distributoři. Těch je několik stovek, v rámci své působnosti, se jedná především o průmyslové objekty.

Obchodníci s elektrickou energií

K 1.7.2014 na území České republiky působí 392 obchodníků⁴⁴ – dodavatelů elektrické energie. Tento údaj obsahuje držitele licencí pro obchod s elektřinou, ale obsahuje i obchodníky neaktivní, pouze s platnou licencí, tj. nezúčastňují se obchodu s elektřinou aktivně.

Vydávání licencí pro obchodování s elektrickou energií se řídí zákonem č.458/200 Sb., o podmínkách a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou Energetického regulačního úřadu č. 426/2005 Sb., o

⁴⁴ Dle údajů ERU; www.eru.cz

podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích, ve znění pozdějších předpisů.

Licenci lze získat za níže uvedených podmínek:

- bezúhonnost žadatele o licenci – doložením výpisu z rejstříku trestů
- odborná způsobilost – jen u některých typů výrobců, u obchodu s elektřinou není potřeba ji prokazovat
- zaplacení správního poplatku 100.000 Kč

Licence je udělována na dobu 25 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení licence, nejdéle však jen na dobu, na kterou je doloženo vlastnictví nebo užívací právo k energetickému zařízení pro výkon licencované činnosti.

Po splnění faktických požadavků týkajících se odborné způsobilosti a složení správního poplatku, je nutné se zaregistrovat jako účastník trhu. Zde je opět správní poplatek ve výši 50.000 Kč. Díky těmto podmínkám se na trhu pohybují i velmi malí obchodníci, kteří se zaměřují jen na část trhu nebo jen určitý kraj. Dle počtu aktivních zákazníků, se na českém trhu pohybuje cca 49 obchodníků, kteří mají více jak 200 zákazníků.

Hlavní obchodníci na trhu mezi dodavateli elektrické energie (seřazeno dle počtu zákazníků):

ČEZ Prodej, s.r.o.
E.ON Energie, a.s.
Pražská energetika, a.s.
BOHEMIA ENERGY entity s.r.o.
RWE Energie, s.r.o.
CENTROPOL ENERGY, a.s.
X Energie, s.r.o.
RIGHT POWER ENERGY, s.r.o.
COMFORT ENERGY s.r.o.
LAMA energy a.s.
EP Energy Trading, a.s.
Amper Market, a.s.
Europe Easy Energy a.s.
VEMEX Energie a.s.
Pražská plynárenská, a.s.
ARMEX ENERGY, a.s.
Optimum Energy, s.r.o.

GLOBAL ENERGY, a.s.
eYello CZ, k.s.
Česká energie, a.s.
Dalkia Commodities CZ, s.r.o.

Níže je uvedena stručná charakteristika prvních 10 největších obchodníků s elektrickou energií na českém trhu.

ČEZ Prodej, s.r.o. je dceřiná společnost energetického ČEZ. Byla založená za účelem obchodování s elektřinou. Jedná se o procesní společnost Skupiny ČEZ, která je smluvním partnerem pro všechny zákazníky, která poskytuje podporu obchodním zástupcům a zajišťuje marketingové aktivity Skupiny ČEZ. Tržby této společnosti dosahovali za rok 2013 téměř 83, 608 miliard Kč.⁴⁵

E.ON Energie, a.s. " je akciová společnost E.ON Energie zodpovědná za oblast obchodování s elektrickou energií, a to pouze na českém trhu. Koordinuje a řídí aktivity skupiny v těchto oblastech a usiluje o získání dlouhodobého a vedoucího postavení na českém energetickém trhu." ⁴⁶Tržby této společnosti dosahovali za rok 2013 51,378 miliard Kč.

Pražská energetika, a.s. je třetím největším dodavatelem elektřiny v České republice. Historie společnosti je úzce spjatá s Prahou a sahá až do roku 1897. Tržby této společnosti dosahovali za rok 2013 21,784 miliard Kč. "Základní aktivity subjektů Skupiny PRE se soustřeďují na prodej elektřiny, obchodování s elektřinou, její distribuci a doplňkové energetické služby."⁴⁷

CENTROPOL ENERGY, a.s. jako společnost působí na trhu od roku 2007, mezi její hlavní aktivity patří prodej elektrické energie, plynu a nyní i nabídka mobilních služeb. V roce 2013 hospodařila společnost s tržbami ve výši 8,2 miliard Kč. Společnost Centropol Energy má největší počet zákazníků ze všech alternativních dodavatelů. V roce 2011 byla tato společnost předmětem šetření Energetického regulačního úřadu kvůli nekalým praktikám.

⁴⁵ ČEZ, a.s. *Informace o společnosti*. [online]. [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/o-spolecnosti/skupina-cez/spolecnosti-skupiny-cez-v-cr/cezprodej/informace-o-spolecnosti.html>

⁴⁶ E.ON Energie, a.s. *Profil společnosti*. [online]. [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: http://www.eon.cz/cs/about-corporate/profile/eon_energie.shtml

⁴⁷ PRE distribuce, a.s. *Kdo jsme*. [online]. [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: <http://www.pre.cz/pre/ospolecnosti.html>

Bohemia Energy entity s.r.o. zahájila své obchodní aktivity na českém trhu v roce 2005, jejími hlavními aktivitami je prodej elektřiny a plynu. Tržby společnosti dosahovaly v roce 2013 hodnotu 9,403 miliard Kč⁴⁸. Mezi povědomí zákazníků se zapsala především používáním klamavé reklamy, kdy slibovala suverénně nejnižší cenu elektrické energie.

RIGHT POWER ENERGY, s.r.o., dříve Bicorn ,a.s. zahájila působení na českém trhu v roce 2005, její hlavní činností je prodej elektřiny a plynu. V roce 2013 se stal novým majitelem společnosti ve 100% podílu akcií firma Right Power a došlo ke změně obchodního jména na Right power energy, s.r.o. Tržby společnosti v roce 2013 dosahovaly částky 0,932 miliard Kč.

49

RWE Energie, a.s. je součástí energetické skupiny RWE, která patří mezi 5 největších evropských elektrárenských a plynárenských společností. Na našem území se dříve společnost RWE zaměřovala na obchodování a distribuce s plynem. Společnost vznikla v roce 2009 fúzí středočeské, Západočeské a Severočeské plynárenské. RWE Energie, a.s. vykázala v roce 2013 tržby ve výši 15,876 miliard Kč.⁵⁰

Comfort Energy s.r.o. byla založena v roce 2008 a stojí za ní stejní vlastníci, kteří vybudovali i společnost Bohemia Energy. Až do roku 2012 působila Comfort Energy pouze na velkoobchodním trhu s energetickými komoditami a poskytovala odborné služby velkým dodavatelům elektřiny.

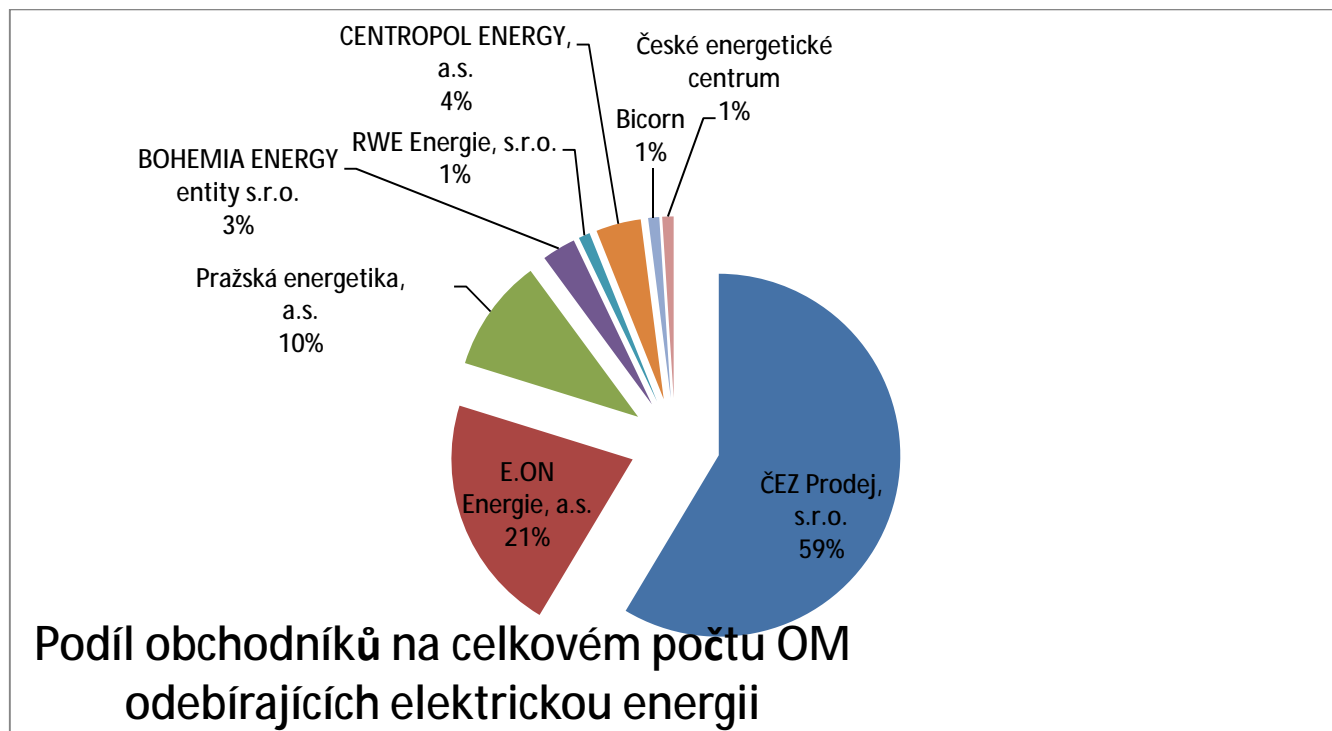
LAMA Energy a. s. je dodavatel zemního plynu a elektřiny, který působí na českém trhu od 1. 4. 2007, kdy došlo k liberalizaci odvětví. Pod jménem LAMA INVESTMENTS a. s. začala společnost dodávat plyn velkoodběratelům a později i domácnostem pod značkou levnyplyn.cz. Od června 2011 LAMA energy prodává plyn i na Slovensku pod značkou lacnyplyn.eu a od ledna 2012 dodává českým zákazníkům i elektřinu. V roce 2013 vykázala zisk ve výši 15,9 miliard Kč.

⁴⁸ Bohemia Energy, a.s. *O Bohemia Energy* [online]. [cit. 2014-07-24]. Dostupné z: <http://www.bohemiaenergy.cz/domacnosti-o-bohemia-energy-zpravy-o-hospodareni>

⁴⁹ BICORN s.r.o. *Elektřina*. [online]. [cit. 2014-09-10]. Dostupné z: <http://www.bicorn.cz/elektrina/>

⁵⁰ RWE Energie, a.s. *RWE Energie*. [online]. [cit. 2012-06-20]. Dostupné z: <http://www.rwe.cz/cs/rwe-v-cr-rwe-energie/>

Graf č. 5 - Podíl obchodníků na celkovém počtu OM odebírajících elektrickou energii

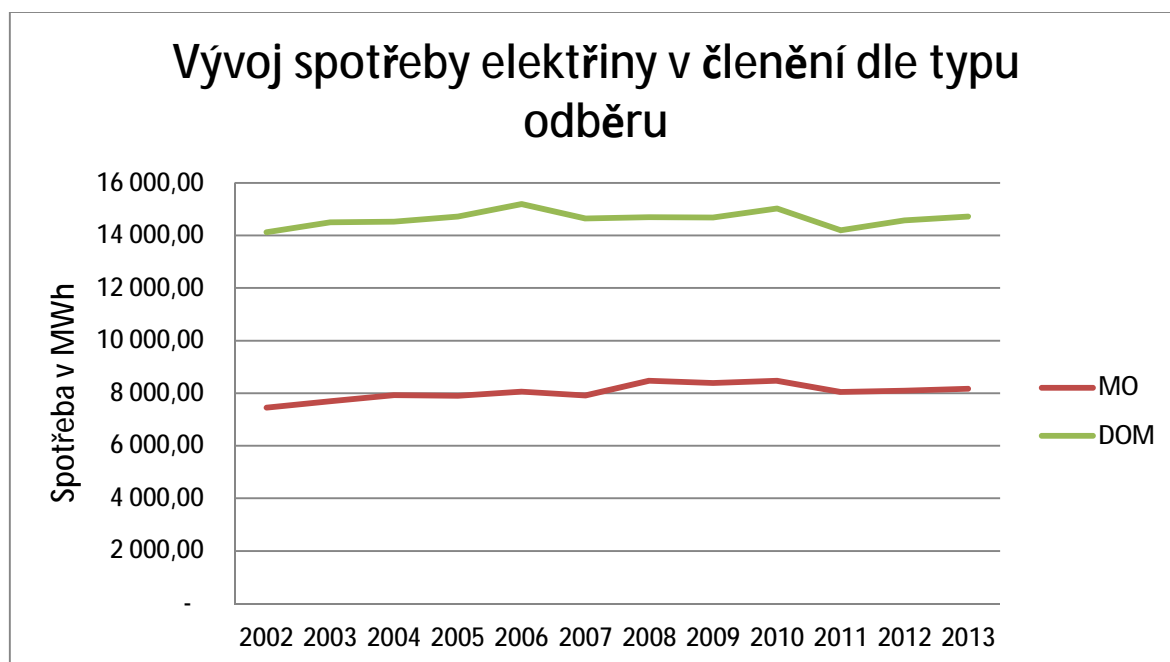

Zdroj: Vlastní tvorba (data - Energetický regulační úřad).

Vývoj trhu

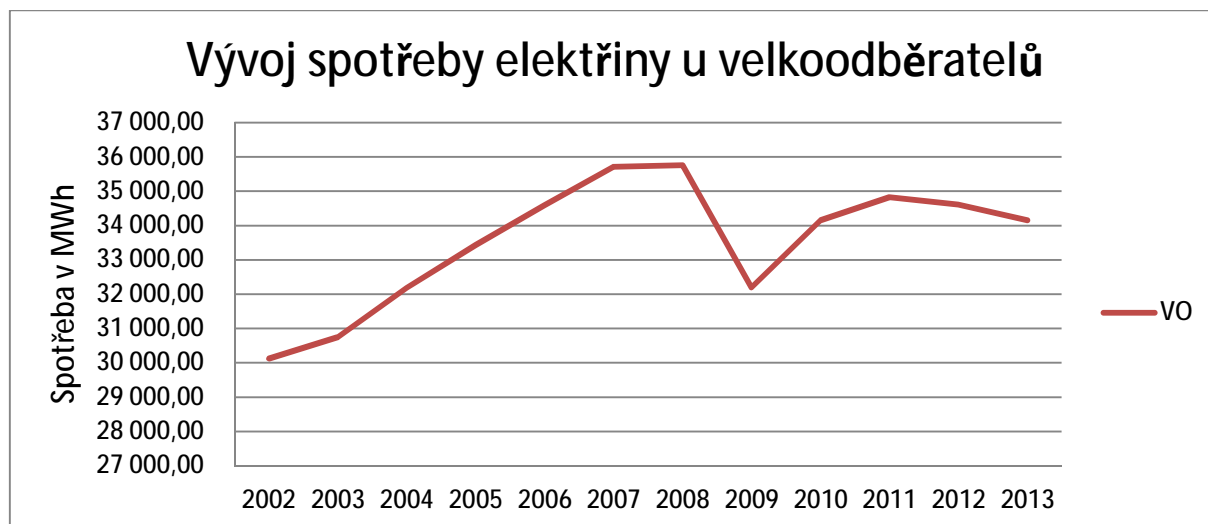
Liberalizace trhu byla započata v roce 2002 a probíhala v několika krocích podle typu odběratele a charakteru odběru. Poslední krok proběhl v roce 2006, kdy došlo k otevření trhu pro domácnosti. Od 1.1.2006 mají domácnosti možnost volby dodavatele pro svou potřebu. Tento segment trhu je relativně mladý a pokud bychom jej chtěli zařadit k některé z fází vývoje odvětví, nachází se někde mezi růstem a zralostí. V současné době dochází k nasycení trhu, kdy nabídka dodavatelů převyšuje poptávku domácností po změně dodavatele. Na obrázku je vidět celková spotřeba energie v domácnostech a u maloodběratelů, a dále u velkoodběratelů, kde je možné vidět pozvolný trend růstu s výraznými výkyvy v letech 2010 a 2011.

Graf č. 6 - Vývoj spotřeby elektřiny v členění dle typu odběru

Zdroj: Vlastní tvorba (data - Energetický regulační úřad).

Graf č. 7 - Vývoj spotřeby elektřiny u Velkoodběratelů

Zdroj: Vlastní tvorba (data - Energetický regulační úřad).

Zákazníci

Na území České republiky se dle Českého statistického úřadu nachází k 31.12.2013 5 873 189 odběrných míst celkem, s toho je 127 odběrných míst odebírajících elektrickou energii na hladině VVN, 25414 odběrných míst na hladině VN a zbytek 5.847.648 odběrných

míst na hladině NN. Na hladině NN odebírají především domácnosti a maloobdobatelé. Samotných domácností je více než odběrných míst pro maloobdobatele domácnosti.

Operátor trhu s elektřinou (OTE a.s.) uvádí za rok 2013 celkový počet odběrných a předávacích míst v přibližné hodnotě 5,7 milionu.⁵¹ Tyto hodnoty se ale samozřejmě každý den mění. Můžeme tedy říci, že počet zákazníků v segmentu dodavatelů elektrické energie se pohybuje těsně pod 6 miliony.

Na trhu s elektřinou pro maloobdobatele – domácnosti je velké množství zákazníků s relativně malou kupní silou každého z nich. Ovlivnění odvětví ze strany zákazníků je tu proto menší, než u velkoobdobatelů.

Za rok 2013 změnilo odběratele elektřiny 374 440 zákazníků, tento počet je o něco menší než počet změn dodavatele v roce 2012. Mezi zákazníky patří mezi největší dodavatele ČEZ. Mezi největší alternativní dodavatele z hlediska počtu zákazníků patří Centropol Energy a.s. a Bohemia Energy entity s.r.o. Vývoj trhu kopíruje vývoj na německém území a u všech dominantních dodavatelů vstupem nových subjektů klesá počet zákazníků. Na následující tabulce vidíme počty změn dodavatelů v jednotlivých letech v číselném vyjádření i grafickém.

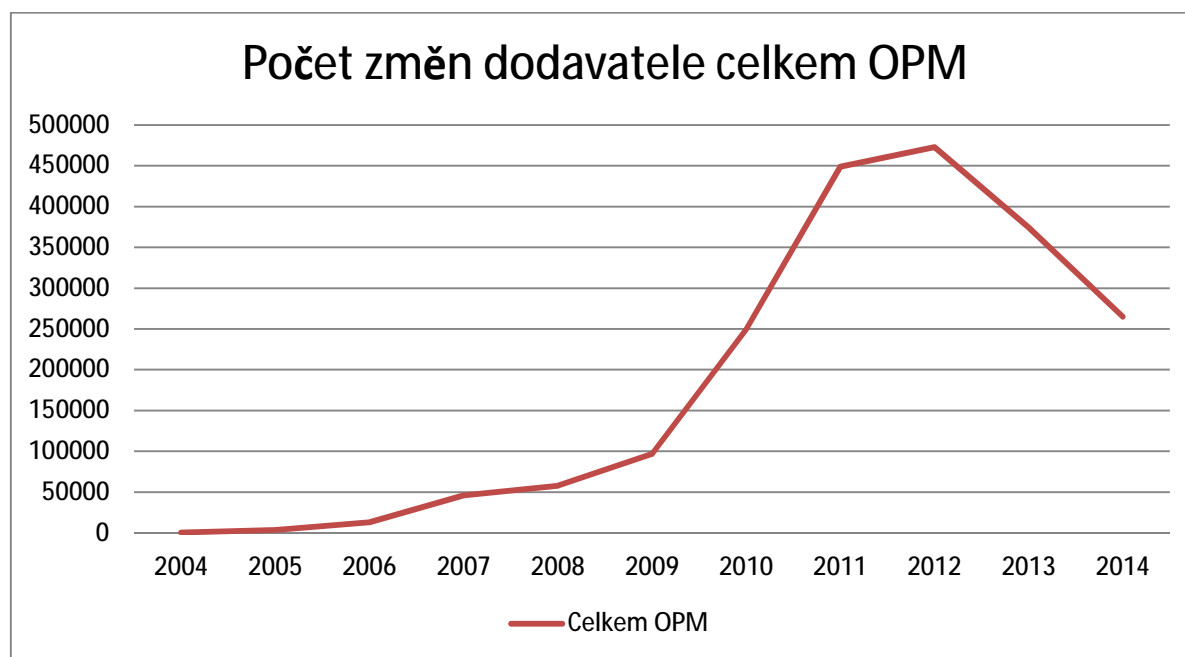
Tabulka č. 4 - Počet změn dodavatele v jednotlivých letech

Rok	Celkem OPM
2004	399
2005	3 511
2006	13 150
2007	46 016
2008	57 689
2009	96 744
2010	249 181
2011	448 860
2012	473 128
2013	374 440
2014	264 755

Zdroj: Vlastní tvorba (data - Energetický regulační úřad).

⁵¹ OTE, a.s. *Počty OPM dodavatelůs*. [online]. [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: <http://www.ote-cr.cz/statistika/mesicni-zprava-elektrina/pocty-opm-dodavatelu>

Graf č. 8 - Grafické znázornění vývoje počtu změn dodavatele

Zdroj: Vlastní tvorba (data - Energetický regulační úřad).

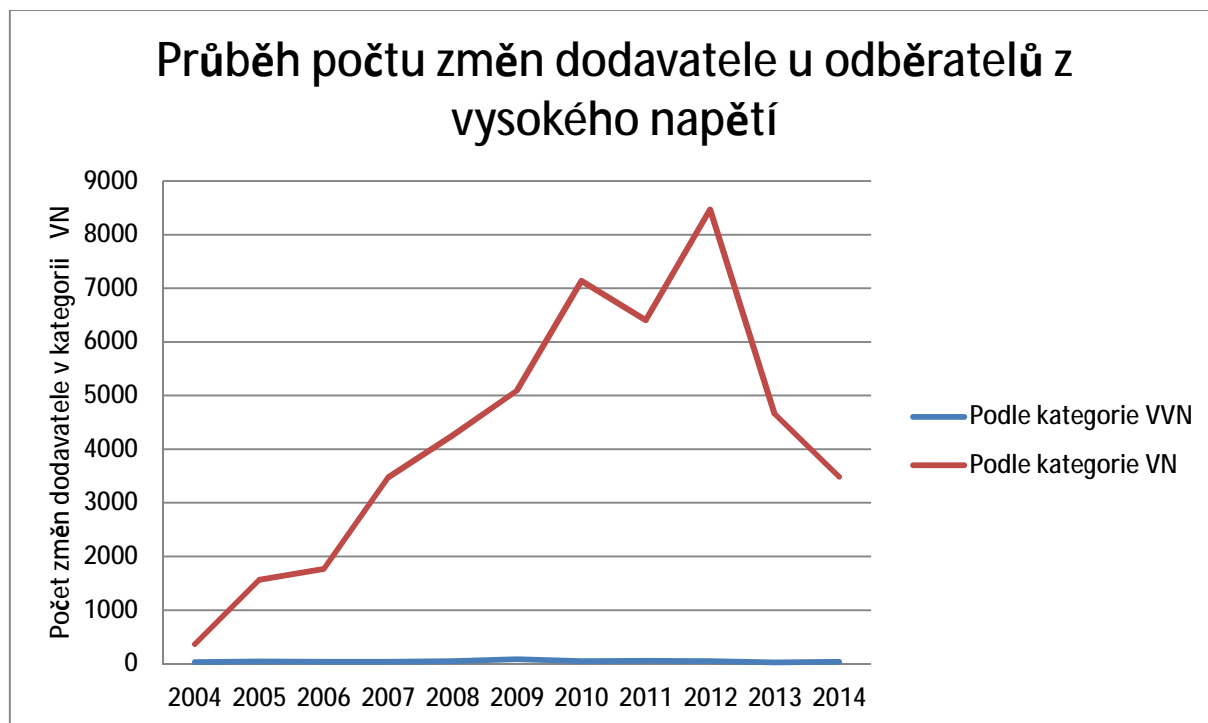
Ve výše uvedeném grafu je znázorněn průběh liberalizace trhu s elektřinou s pohledu všech OM, kteří v období 2004 až 2014 provedli změnu dodavatele a využili tak možnost vybrat si jiného dodavatele elektrické energie. Jak je vidět z průběhu křivky, nejvíce změn dodavatele proběhlo v letech 2011 a 2012. Grafy níže ukazují průběh počtu změn dodavatele u odběratelů z hladiny nízkého napětí, zde se jedná o domácnosti a maloodběratele. Pro maloodběratele byl trh otevřen postupně dle charakteru odběru. Pro domácnosti byl trh otevřen v roce 2006. U odběratelů v kategorii vysokého napětí došlo k otevření trhu v roce 2004 a postupně dle množství odebrané elektrické energie. Na grafu je vidět vzrůstající tendence s výkyvem v roce 2011, kdy se projevila celosvětová ekonomická krize. I následně došlo k nárůstu počtu změn dodavatele.

Graf č. 9 - Průběh počtu změn dodavatele u OM s nízkým napětím

Zdroj: Vlastní tvorba (data - Energetický regulační úřad).⁵²

Graf č. 10 - Průběh počtu změn dodavatele u OM s vysokým napětím

Zdroj: Vlastní tvorba (data - Energetický regulační úřad).⁵³

⁵² v grafu u roku 2014 použit stav k 31.8.2014

⁵³ v grafu u roku 2014 použit stav k 31.8.2014

Vstupní bariéry

Obchodování s elektřinou není přímo definované dle Živnostenského zákoníku. Získání licence pro obchod s elektřinou vyžaduje částku 100 000 Kč. Licenci vydává Energetický regulační úřad. „Každý držitel licence se po registraci stává registrovaným účastníkem trhu a je veden v evidenci systému Operátora trhu (OTE), kde má přiděleno registrační číslo a kód. Oficiální seznam rozhodnutí o udělení, zrušení nebo zániku licence uveřejňuje ERÚ, dle zákona č. 458/2000 Sb., v Energetickém regulačním věstníku.“⁵⁴ Dalším nákladem je registrace u „Operátora trhu“, která činí částku ve výši 50 000 Kč. Licence je udělována na dobu 5 let.

Za nepřímou vstupní bariéru by se dala považovat i loajalita zákazníků. Kteří vzhledem k tomu, že je trh s elektřinou otevřen teprve 6 let, důvěřují svému původnímu, dlouholetému dodavateli.

Celkově se dá říci, že vstupní bariéry na trh s elektřinou jsou velmi nízké. Náklady s tím spojené jsou pro větší finanční skupinu zanedbatelné a na trhu vzrůstá počet konkurentů.

Výstupní bariéry

Výstupní bariéry nebyly prozatím popsány a to vzhledem k tomu, že ještě nedošlo na trhu k případu, kdy by nějaká významnější společnost přistoupila k odchodu z trhu s elektrickou energií. Dle analýzy trhu, se ale lze domnívat, že bariér pro výstup z trhu bude velmi málo. Nejedná se o investičně náročné odvětví, ani nejsou známy žádné legislativní omezení při výstupu z odvětví. Neexistují zde žádné fixní náklady při výstupu, ani vysoké investice bez variant použití. Jediné výstupní náklady by mohly nastat při provázanosti podniků, ale zde by se jednalo především o individuální problémy konkrétních subjektů. Pokud například dodavatel elektřiny i plynu přestane dodávat elektřinu, může to znamenat pokles tržeb u zákazníků s plynem.

Diferenciace produktu

V případě elektřiny se jedná o stejný produkt s nulovou mírou diferenciací. Jednotliví dodavatelé se liší prakticky jen cenou služeb a smluvními, případně doprovodnými podmínkami. Přesto je značná snaha zákazníků o přechody mezi dodavateli-obchodníky. Od roku 2003 do roku 2014 (k 31.8.2014) změnilo dodavatele celkem 2 027 848 odběrných míst. Zákonná pravidla umožňují rychlý přechod (3dny) mezi jednotlivými dodavateli-obchodníky. Můžeme rozlišovat několik možností změny dodavatele :

⁵⁴ Cenyenergie.cz. *Držitel licence*. [online]. [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: <http://www.cenyenergie.cz/drzitel-licence.dic>

Standartní změna dodavatele – jedná se o typ změny dodavatele, kdy nedochází ke změně zákazníka. Zákazník se rozhodne pro změnu svého dodavatele. Zde je nutné dodržet výpovědní podmínky, které se u jednotlivých dodavatelů liší. V praxi je nejčastější lhůta pro výpověď tři měsíce. Objevují se i smlouvy uzavřené na dobu určitou. Zde je nutné poslat odstoupení od smlouvy a následně si zajistit dodávku elektrické energie u jiného dodavatele. Samotná změna dodavatele se musí uskutečnit min 11 dnů před termínem, na kdy byla uzavřena nová smlouva s novým dodavatelem. Je nutné, aby nový dodavatel zadal požadavek na změnu dodavatele na portálu OTE ČR a předal požadavek na příslušného poskytovatele distribučních služeb. Tímto krokem je zahájen proces změny dodavatele a začínají běžet jednotlivé lhůty pro úspěšné provedení změny dodavatele. Po podání žádosti na změnu dodavatele běží zákonná lhůta 5 dnů, do kdy se musí k změně dodavatele vyjádřit příslušný poskytovatel distribučních služeb. Vyjádření předává na portál OTE ČR, kdy může podat souhlas s požadavkem nebo nesouhlas a poskytne zde i důvod, proč neprovede změnu dodavatele. Ke změně dodavatele má možnost se také vyjádřit stávající obchodník a to tím, že může podat do pěti dnů od podání požadavku na portál, odpor, čímž vyjádří nesouhlas se změnou dodavatele. Po vyjádření od distributora a původního obchodníka, má opět možnost se vyjádřit nový obchodník a to ve lhůtě tří dnů. Následně již není možné s požadavkem cokoli dělat. Pouze v případě, že smlouva nebyla uzavřena v místě obvyklé k podnikání. Pak lze ještě odstoupit od požadavku ještě den před termínem změny dodavatele.

Obrázek č. 4 - Portál OTE ČR pro zadání požadavku na změnu dodavatele

The screenshot shows the 'Změna dodavatele' form on the OTE ČR portal. The form is titled 'Změna dodavatele' and has three tabs: 'Nový požadavek', 'Vložení akce k existujícímu požadavku', and 'Odpověď'. The 'Nový požadavek' tab is active. The form contains the following fields and values:

- Použít předvyplněné kódy EAN:
- EAN OPM*: 8591824
- ID dodavatele*: 8591824
- ID subjektu zúčtování (explicitní na OPM)*: 8591824
- Typ změny dodavatele*: Standardní změna dodavatele
- Typ smlouvy*: Smlouva o sdružených službách
- Způsob uzavření smlouvy*: Nezádáno
- Důvod pro ZD*: Nezádáno
- Datum začátku dodavatelského vztahu*: [empty]
- Datum ukončení dodavatelského vztahu*: [empty]
- Akce*: Žádost o změnu dodavatele
- Důvod akce: Nezádáno

Zdroj : www.ote-cr.cz

Změna dodavatele s přepisem zákazníka – jedná se o změnu dodavatele, kdy se v odběrném místě mění zákazník a nový zákazník požaduje odebírat elektrickou energii od jiného dodavatele než předchozí zákazník. Zde je opět nutné podat výpověď za stávajícího zákazníka a podat požadavek na změnu dodavatele za nového zákazníka, tj. podat požadavek na portál OTE ČR a podat žádost na příslušného distributora. Termíny i lhůty pro vyjádření k požadavku jak ze strany distributora, tak ze strany stávajícího dodavatele jsou stejné jako u standardní změny dodavatele. Nejzazší datum pro podání požadavku na změnu dodavatele je nutné podat nejpozději 10 den do 10 hodin před termínem změny dodavatele.

Shrnutí základních charakteristik odvětví

Základní charakteristiky, které byly výše podrobněji rozebrány, jsou shrnuty a přehledně uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 5 - Základní charakteristiky odvětví

Velikost Trhu	Roční potřeba elektrické energie 2013
	VO 34.156 MWh
	MO 8.172 MWh
	DOM 14.716 MWh
Geografický rozsah konkurence	- místně působící distributoři : ČEZ, E.ON a PRE
	- lokálně působící distributoři
	- dodavatelé s místní i celostátní působností
Vývoj trhu	- postupné otvírání dle velikosti odběru elektrické energie
	- domácnosti až od roku 2006
	- růst spotřeby elektrické energie
	- růst cen
	- do budoucna očekávaný růst odvětví
Konkurence na trhu	- 392 obchodníků
	- 49 obchodníků s více jak 200 zákazníky
	- převaha na trhu - obchodníci z "původních " distributorů
	ČEZ prodej, E.ON energie, PRE
Zákazníci	- 5.873.189 odběrných míst
	- vysoké napětí : 25.414 OM
	- nízké napětí : 5.847.648 OM
	- za rok 2013 došlo ke změně dodavatele u 374440 zákazníků
	- nejvíce OM u ČEZ distribuce, a.s.
Vstupní bariéry	- nutná licence pro obchodování s elektrickou energií (100.000 Kč)

	- zápis v Energetickém regulačním věštníku (50.000 Kč)
	- celkově nízká míra vstupních bariér
	- nepřímá bariéra - loajalita zákazníků
Diferenciace produktu	- neexistuje diferenciace produktu napříč trhem a konkurenty
	- odlišnost : cena, smluvní podmínky, doprovodné služby
	- možnost rychlého přechodu mezi konkurenty
	- změna dodavatele - standartní , změna dodavatele s prepisem

Zdroj: Vlastní tvorba.

Porterův model pěti sil

V této části práce bude popsáno pomocí Porterova modelu konkurenční okolí dodavatelů elektrické energie. Na základě poznatků uvedených v teoretické části práce, budou konkretizovány některé údaje a faktory již uvedené v Analýze odvětví.

Vyjednávací síla zákazníků

Vyjednávací síla souvisí hlavně s velikostí trhu, s jeho strukturou a především se strukturou konkurenčního prostředí, počtem zákazníků, jejich složením a charakterem odběru a s možností pohybu mezi konkurencí.

Dodavatelé elektrické energie nabízejí elektrickou energii nebo plyn napříč trhem všem možným zákazníkům – domácnostem, maloodběratelům i velkoodběratelům. V porovnání s podnikateli a zejména velkoodběrateli je vyjednávací síla domácnosti velmi nízká. Nejvyšší možnost vyjednat o ceně či podmínkách odběru mají velkoodběratelé, kdy je cena stanovována individuálně dle poptávky daného subjektu. Vzhledem k dostatečné nabídce dodavatelů na českém trhu s elektrickou energií, může daný subjekt vyjednat s několika obchodníky a vyjednat si nejvýhodnější nabídku. Smlouvy na dodávku elektrické energie jsou uzavírány především na 1 rok s možností prodloužení. Náklady na změnu dodavatele s pohledu zákazníka jsou nulové. Dalším segmentem, u kterého je možnost vyjednávání o ceně dodávky a dalších podmínkách odběru je segment maloodběru, kde již není taková možnost vyjednávání jako u velkoodběratelů. Zde se snižuje možnost ovlivnit podmínky dodávky s tím, jak klesá množství poptávané elektrické energie. Na samém pomyslném konci jsou domácnosti, i přesto, že se jedná o trh s ročním obratem několika desítek miliard, jedná se o velmi velký počet zákazníků o relativně malé spotřebě.

Vyjednávací síla dodavatelů

Vyjednávací síla dodavatelů je postavena především na nabízeném produktu, který je dán jeho cenou, službami a jejich kvalitě, je zde také důležité povědomí o jejich činnosti na trhu a kvalitní marketing. Obchodníci s elektřinou mají možnost nakupovat elektřinu na energetických burzách. Mohou ji také nakupovat na domácím či zahraničním trhu přímo od výrobců či prostředníků dle aktuální cenové nabídky. Výsledná cena elektrické energie je relativně přísně regulována, jak již bylo popsáno v teoretické části této práce. Producenti elektřiny jsou také svázáni technologickými a konkurenčními vlivy na výslednou nabízenou cenu dodavatelům elektrické energie.

Vzhledem k typu produktu a charakteru trhu, je zde možná hrozba kartelových dohod mezi jednotlivými dodavateli elektrické energie, což je ale eliminováno především energetickou burzou a velmi přísnými sankcemi ze strany regulačního úřadu.

Vzhledem k velmi silné regulaci a kontrole ze stran státních orgánů, je vyjednávací síla dodavatelů velmi malá.

Ohrožení vstupem nových firem do odvětví

Vstup na trh s elektrickou energií není na českém trhu nijak limitován, po splnění podmínek pro získání licence a zaplacení poplatků je zde možnost obchodovat s elektřinou. V současné době působí na českém trhu skoro 400 obchodníků, číslo se vyvíjí vzhledem k nízkým bariérám pro vstup a výstup z trhu.

Tlak ze strany substitutů a komplementů

Z pohledu možnosti tlaku na trhu ze strany substitutů a komplementů, se na první pohled zdá, že zde není takový tlak. Elektrická energie jako surovina se zdá být nenahraditelná. Ale je zde možnost v jistých situacích, kdy je elektrická energie využívána nejen jako zdroj energie, např. jako zdroj pro vytápění a její možnost změny na jiný zdroj – plyn, uhlí, dřevo nebo u zdroje pro ohřev teplé vody je možnost přechodu na solární panely a využití energie slunce. Tato možnost se začíná využívat například v Německu, kdy se zvažuje možnost využití kogenerační jednotky, kdy je elektrická energie vyráběna přímo v malé jednotce, která je umístěna přímo v domácnosti. Na území české republiky se jedná ale zatím o zanedbatelnou hrozbu substituce v rovině teorie.

Nezanedbatelný je také vliv komplementů, zejména spotřebičů elektrické energie. Existence spotřebičů je silně provázána s elektrickou energií jakožto komoditou. Úspornost a cena spotřebičů má vliv na poptávku po elektřině, ale také cena elektřiny má vliv na poptávku po spotřebičích a jejich úspornosti.

Konkurenční soupeření

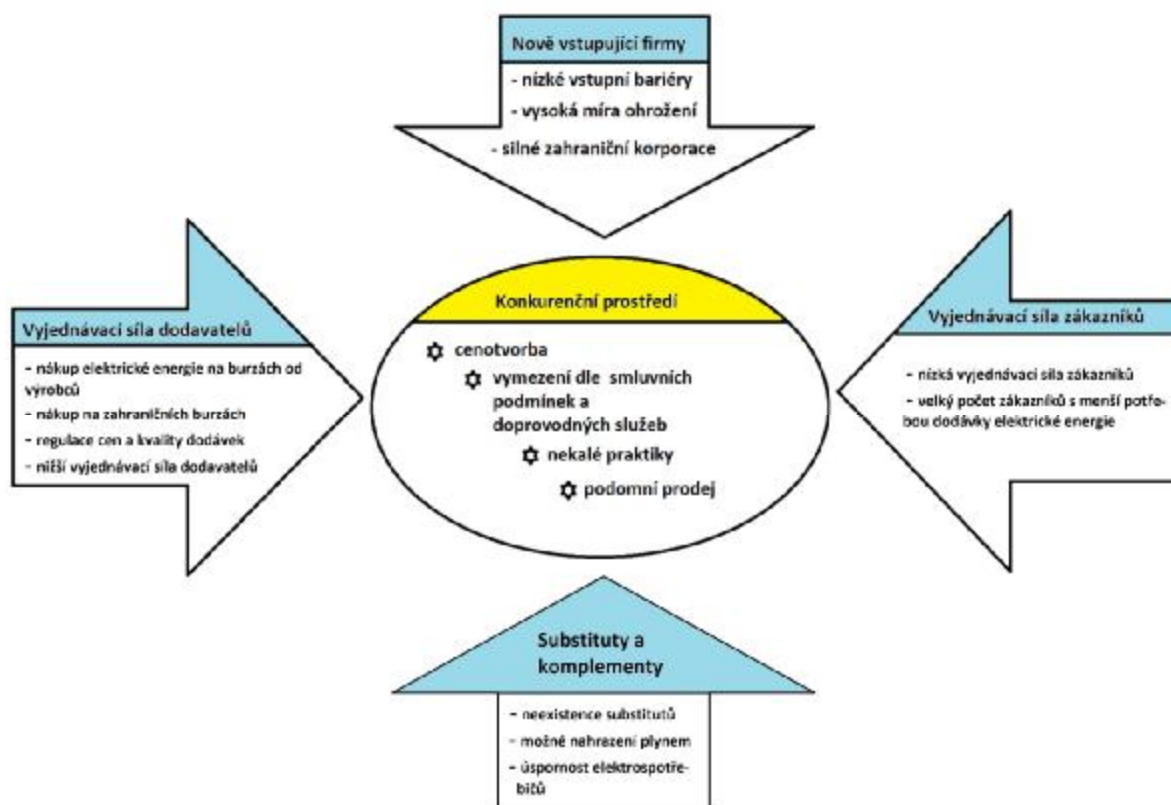
Konkurence na trhu nemá příliš velký prostor v oblasti cenotvorby. Cena se utváří převážně na burzách, kdy není prostor pro ovlivnění ze strany konkurence. Konkurenční soupeření se projevuje především v rámci nastavení smluvních podmínek:

- platnost ceny – různé délky možnosti fixace
- ručení ceny na delší časové období – např. bude nižší o 10% než největší dodavatel v oblasti
- výpovědní lhůty smluv
- způsob cenotvorby
- přístup k zákazníkům
- nabídka doprovodných služeb

Závěr Porterova modelu pěti konkurenčních sil

Z analýzy trhu dle Porterova modelu pěti konkurenčních sil, lze říci, že trh s elektrickou energií je ovlivňován ze strany zákazníků, jen do jisté míry, vyjednávací síla zákazníku není moc velká, vzhledem k tomu, že se jedná o mnoho zákazníků s nízkým odběrem elektrické energie, která by mohla zásadně ovlivnit dodavatele ke změně podmínek při odběru energie. Ze strany dodavatelů, lze trh ovlivnit především v oblasti cenotvorby a doplňujících poskytovaných služeb. I vliv možných nových dodavatelů vstupujících na trh není zanedbatelný, bariéry vstupu jsou nízké a nebrání vstupu nových konkurentů na trh. Na obrázku níže je uvedeno stručné shrnutí Porterova modelu pěti konkurenčních sil pro dodavatele elektřiny domácnostem.

Obrázek č. 5 - Porterův model pěti konkurenčních sil – dodavatelé elektrické energie

Zdroj: vlastní tvorba

Srovnání změny dodavatele elektrické energie

V této kapitole budou srovnány procesy změny dodavatele domácnostem, maloobděratelům a velkoobděratelům s obvyklými spotřebami pro konkrétní distribuční regiony. Výsledkem bude stanovení nejvhodnějšího procesu změny dodavatele a stanovení nejlevnějšího dodavatele elektřiny v daném distribučním regionu a určení úspory oproti původnímu distributorovi elektrické energie pro modelovou spotřebu. Vzhledem k většímu počtu dodavatelů bude pro přehlednost uvedeno 6 nejvýhodnějších dodavatelů elektřiny a cenové zvýhodnění oproti nejčastějšímu dodavateli v dané distribuční oblasti. Ve srovnání nebudou uvažovány fixační tarify elektrické energie, vzhledem k tomu, že nejsou nabízeny všemi dodavateli elektřiny a jejich výhodnost se může vzhledem k vývoji konkurence či ceny na trhu, meziročně měnit. V případě, že bude dodavatel nabízet více tarifů pro danou spotřebu, bude brán v úvahu ten nejvýhodnější. Zároveň nebude brán zřetel na tarify dostupné jen za podmínek společné dodávky elektřiny a plynu či uzavření smlouvy pro více odběrných míst. Naopak tarify za

podmínek uzavření a kontroly přes internet budou brány v úvahu. Pro komparaci bude využito údajů získaných prostřednictvím Energetického regulačního úřadu.

Parametry srovnání

Srovnání procesu změny dodavatele proběhne za zúčtovací období pro rok 2014, 1. pololetí a platné ceny odběru elektřiny pro tento rok. Srovnání proběhne u domácností, maloobdobatel a velkoobdobatel. U velkoobdobatelů je možné porovnat pouze proces změny dodavatele, není možné srovnat a vybrat nejvýhodnějšího dodavatele, ceny jsou stanovovány individuálně a obchodníci je nezveřejňují.

Distribuční regiony

Porovnání proběhne v rámci distribučního regionu ČEZ, E. ON a PRE. Jednotlivý distribuční regiony představují jako celek oblast, která se týká cenové nabídky jednotlivých dodavatelů elektřiny. Někteří menší dodavatelé elektřiny se soustředí jen na některé kraje, přesto je jejich cenová nabídka dle ERÚ platná na území celého distribučního regionu.

Distribuční region ČEZ zahrnuje 9 krajů:

- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Středočeský kraj
- Ústecký kraj
- Královehradecký kraj
- Pardubický kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

Distribuční region E. ON zahrnuje 4 kraje:

- Jihočeský kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj

Distribuční region PRE zahrnuje pouze oblast hlavního města Praha.

Distribuční sazba

Domácnosti

U kategorie odběru domácnosti je možnost volby mezi 9 distribučními sazbami za distribuci elektřiny. Volba správné sazby je velmi důležitá a pro domácnost má klíčový význam, pokud je sazba zvolena správně, pak úspora se pohybuje v řádu desítek procent nákladů.

Domácnost má možnost volby mezi devíti sazbami za distribuci elektřiny. Volba sazby elektřiny je klíčová, domácnost tak může ušetřit desítky procent nákladů za elektřinu. Sazby D01d a D02d jsou jednotarifní sazby. Na našem území jsou obě sazby nejpoužívanější. Sazbu D02d užívá cca 66% domácností, sazba D01d je určena malým domácnostem do dvou členů. Sazba D02d je vhodnější pro průměrné odběry, menší domy a byty. Pro získání těchto tarifů nemusí splnit zákazník žádné zvláštní podmínky a získává je automaticky. Ostatní sazby jsou sazby dvoutarifní. U dvoutarifních sazeb musí zákazník k OM doložit například instalaci bojleru či tepelného čerpadla. Dvoutarifní sazby jsou určeny zejména pro domácnosti, kde se elektřinou vytápí a kde se ohřívá teplá užitková voda. Dvoutarif znamená, že se neplatí celý den stejná cena za dodávku elektřinu, ale střídá se nízký a vysoký tarif s rozdílnou cenou.

Tabulka č. 6 - Přehled tarifů DOM, včetně jejich běžného využití

D01d	malá spotřeba
D02d	střední spotřeba
D25d	akumulační ohřev vody
D26d	akumulační ohřev vody nebo vytápění
D35d	smíšené vytápění
D45d	přímotopy
D55d	tepelné čerpadlo
D56d	tepelné čerpadlo
D61d	chata a chalupa

55

Maloodběratelé

Tarifů pro malé firmy a živnostníky jsou v průměru dražší, než pro domácnosti. Pokud jde o optimalizaci výdajů a s tím spojená možnost volby, podnikatelé mají větší možnost volby.

⁵⁵ Cenyenergie.cz. *Tarifů a sazeb elektřiny: Jak se v nich vyznat?* [online]. [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.cenyenergie.cz/nejnovejsi-clanky/tarif-y-a-sazby-elekt-riny-jak-se-v-nich-vyznat.aspx>

Pro podnikatele a firmy vyplývá ze zákona 12 typů sazeb. Tři distribuční sazby jsou určeny pouze pro běžné elektrospotřebiče (počítač, klimatizaci, ledničku apod.). Zbylé typy jsou výhodné pro majitele náročnějších přístrojů, které díky elektřině ohřívají vodu nebo vytápějí provozovnu. Pokud na odběrném místě nepřibude bojler, akumulční kamna, přímotop nebo tepelné čerpadlo, není možnost dále sazbu měnit.

Tabulka č. 7 - Přehled tarifů MO, včetně jejich běžného využití

C01d	malá spotřeba
C02d	střední spotřeba
C03d	velká spotřeba
C25d	akumulační vytápění nebo ohřev vody s nižší spotřebou
C26d	akumulační vytápění nebo ohřev vody s vyšší spotřebou
C35d	akumulační nebo smíšené vytápění
C45d	přímotopy
C55d	tepelné čerpadlo uvedené do provozu do 31.3.2005
C56d	tepelné čerpadlo uvedené do provozu od 1.4.2005
C60d	nepřavidelný odběr, obtížně měřitelný (poplachové sirény)
C61d	konstantní odběr, obtížně měřitelný
C62d	osvětlení veřejných prostranství

Velkoodběratelé

Do kategorie velkoodběr jsou zahrnuti zákazníci odebírající energii z rozvodů vysokého napětí s odběrem nad 6GWh za rok. U této kategorie odběru nejsou stanoveny žádné sazby jako u domácností a maloodběrů. Zákazník má individuálně stanovenou cenu za silovou elektřinu a cenu za odchylku a dále je stanovena cena za distribuční služby, která je regulována cenovým rozhodnutím. Cenové rozhodnutí je vydáváno vždy na období jednoho kalendářního roku. Jedná se o cenu za rezervovanou kapacitu, cenu za použití sítí, cenu za systémovou službu poskytovanou ČEPS, a.s., poplatek operátorovi trhu, podpora obnovitelných zdrojů a další možné penalizační poplatky (jalová energie, překročení rezervované kapacity a tg-fí).

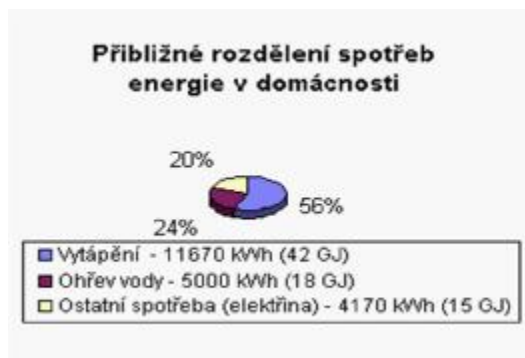
Modelová spotřeba domácnosti

U domácností můžeme rozlišovat tři způsoby spotřeby elektrické energie:

- Vytápění
- Ohřev vody
- Ostatní spotřeba (svícení, elektrospotřebiče)

Níže je vidět přibližné rozdělení možných spotřeb u domácností.

Obrázek č. 6 - Průměrné rozdělení spotřeb energie v domácnosti

Zdroj : http://www.ned.kvalitne.cz/energie/spotreba_domacnost.html

Na obrázku je vidět rozdělení výše zmíněných spotřeb energie v domácnosti, největší množství energie 80% je spotřebováno na vytápění a ohřev užitkové vody.

Na následujícím obrázku vidíme přibližné rozdělení ostatní spotřeby, tedy spotřeby elektrické energie v domácnosti bez vytápění a teplé vody. U spotřeby elektrické energie je největší spotřeba 56% spojena s přípravou a uchováním potravy. 12% je spojeno s osvětlením.

Obrázek č. 7 - Přibližné rozdělení spotřeby elektřiny v domácnosti

Zdroj: www.ned.kvalitne.cz

Internetové energetické konzultační a informační středisko uvádí průměrnou spotřebu elektrické energie v běžné domácnosti ve výši 4000 kWh za rok, bez ohřevu vody a topení.⁵⁶ Podobné číslo vychází i z výše uvedených grafů průměrné spotřeby elektřiny. Vzhledem k

⁵⁶ I-ekis.cz. *Spotřeba elektřiny*[online]. [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.iekis.cz/?akce=archiv&idp=4285>

podobným hodnotám z několika různých zdrojů bude průměrná spotřeba domácnosti pro porovnání dodavatelů elektrické energie zaokrouhlena na 4000 kWh za rok bez vytápění a ohřevu teplé vody. Tuto spotřebu pro dané srovnání označujeme za modelovou. Aby mělo porovnání jednotlivých dodavatelů elektřiny větší vypovídací hodnotu, budou porovnány hodnoty spotřeby s ohřevem teplé vody a s ohřevem teplé vody i vytápěním. Na Obrázku 11 je vidět, že ostatní spotřeba elektřiny může tvořit celkové spotřebě elektřiny včetně topení a ohřevu vody, 20%. Celková hodnota spotřeby v průměrné domácnosti využívající elektřinu k topení i ohřevu vody by mohla tvořit 20000 kWh za rok. Ohřev vody v domácnosti může tvořit zhruba 26% celkové spotřeby. Pokud by domácnost využívala elektřinu k ohřevu vody a ostatní spotřebě mohlo by se jednat o průměrnou spotřebu 9200 kWh za rok. Zákazník může ušetřit i volbou nainstalovaného jističe, je pro něj výhodné mít jistič co nejnižší hodnoty vzhledem ke své spotřebě. Za jistič se platí stálá měsíční platba dle jeho typu. Vzhledem k průměrným hodnotám spotřeby připadají v úvahu dva typy jističů. Jistič 1x25 A je nejvhodnější pro domácnost, která využívá elektřinu jen ke svícení a provozu elektrospotřebičů v menší míře. Měsíční platby za tento jistič se pohybují kolem 30 Kč v závislosti na konkrétním dodavateli elektřiny. Jistič 3x25 A je vhodný pro byty či domy, které elektřinou ohřívají teplou vodu, případně i vytápějí. Měsíční platby za tento jistič se pohybují okolo 90 Kč v závislosti na konkrétním dodavateli elektřiny.⁵⁷

Modelová spotřeba maloodběratele

U maloodběratelů je skladba spotřeby podobná jako u domácností. Kdy spotřeba elektrické energie je závislá na typu podnikatelské činnosti. Spotřeby se mohou lišit velmi výrazně. Pro naše srovnání použijeme dva možné typy podnikatelské činnosti a to:

- Kancelářská budova kdy, budeme počítat s roční spotřebou 100 MWh v distribuční sazbě C03d a jistič velikosti 3×80 A.
- Řemeslnická dílna kde budeme počítat s roční spotřebou 180 MWh v nízkém tarifu a 20 MWh ve vysokém tarifu, v distribuční sazbě C45d a jističem velikosti 3×160 A.

⁵⁷ Cenyenergie.cz. *Velikost hlavního jističe: Jak ji spočtete??* [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.cenyenergie.cz/elektrina/clanky/velikost-hlavniho-jistice-jak-ji-spoctete.aspx>

Porovnání procesu změny dodavatele dle distribučního území

Pro porovnání využijeme modelových spotřeb určených výše, kdy budeme porovnávat za každou kategorii jednu spotřebu za domácnost, maloodběr a velkoodběr.

Jak již bylo uvedeno, možnost změny dodavatele je několik, záleží na situaci, ve které se majitel odběrného místa nachází.

Změnu dodavatele lze provést v případě, že:

- Vzniklo nové odběrné místo nebo je potřeba provést připojení demontovaného odběrného místa
- Standartní změna dodavatele, pokud si zákazník přeje změnit dodavatele elektrické energie
- Změna dodavatele při přepisu odběrného místa, kdy nový zákazník na odběrném místě si přeje odebírat od jiného dodavatele elektrické energie

Změna dodavatele probíhá přes portál OTE a jsou zákonem dané lhůty pro jednotlivé typy změny dodavatele.

Nové připojení – je nutné požádat o změnu dodavatele na portál OTE v den změny – 1 den do 10 hod., což je nejzazší možný termín pro změnu dodavatele.

Změna dodavatele standartní a změna dodavatele s přepisem – zde je zákonná lhůta 10 pracovních dnů před termínem změny dodavatele, kdy je nutné podat požadavek na registraci odběrného místa u operátora trhu OTE. U standartní změny dodavatele je potřeba ještě zohlednit nutnost výpovědi odběru elektrické energie u stávajícího obchodníka. Standartní výpovědní lhůta je 3 měsíce. Odlišnosti jsou ještě v závislosti na typu uzavřené smlouvy mezi obchodníkem a zákazníkem, kde jsou různé možnosti ukončení smluvního vztahu.

Domácnost, Maloodběratelé

Postupy ke změně dodavatele jsou u obou kategorií shodné, postup je tedy popsán shodně pro obě kategorie.

Nové připojení odběrného místa

- Před připojením odběrného místa je potřeba doložit požadavek na připojení

PRE – originál formulář „Žádost o připojení“ potvrzený od revizního technika.

E. ON – originál formulář „Žádost o připojení“, není potřeba dokládat revizní zprávu jen v případě, že na OM při jeho předchozí demontáži byly nalezeny nedostatky.

ČEZ – originál formulář Žádost o připojení, aktuální revizní zprávu

- O termín připojení žádá vybraný obchodník distributora a k požadavku dokládá tabulku „Příloha rámcové smlouvy“ a doloženou Žádost o připojení (na vlastním formuláři distributora) včetně výše uvedených příloh

PRE – je nutné zaslat originál formuláře přímo na distributora poštou

E. ON – požadavek je možné poslat jen přes e-mail, není potřeba dokládat originál dokumenty

ČEZ – také je možné poslat přes e-mail

- Po určení termínu připojení distributorem, si žádá obchodník o změnu dodavatele na portálu OTE, kdy nejzazší termín pro požádání je den před termínem připojení, k požadavku na OTE se musí vyjádřit distributor, který uděluje souhlas se změnou dodavatele
- Ke změně dodavatele dochází v okamžiku kdy, dojde ke schválení změny dodavatele na OTE, v den osazení odběrného místa

PRE – k osazení odběrného místa dochází k termínu registrace OM na portálu OTE

E. ON – také dochází k osazení OM k termínu registrace OM na portálu OTE

ČEZ – k osazení dochází v termínu 5 dnů od data registrace OM na portálu OTE, dle výjezdních dnů techniků provádějící montáž

Standartní změna dodavatele

- Před změnou dodavatele je potřeba podat výpověď ze smluvního vztahu se stávajícím obchodníkem – může podat sám zákazník nebo po předání plné moci zajistí nový obchodník
- Nutné doložit požadavek k připojení – Žádost o připojení odběrného místa, plnou moc pro nového obchodníka k zastupování při procesu změny dodavatele

PRE – originál formuláře Žádost o smlouvu o připojení, plná moc

E. ON – není potřeba dokládat žádné formuláře, pouze výpověď na stávajícího obchodníka

ČEZ – opět není potřeba dokládat žádné formuláře jen podat výpověď stávajícímu obchodníkovi

- Po uběhnutí výpovědní lhůty, si žádá obchodník o změnu dodavatele na portálu OTE, kdy nejzazší termín pro požádání je 10 dnů před termínem změny dodavatele, na distributora zasílá nový obchodník požadavek ve formě tabulky „Příloha rámcové smlouvy“ – stejné u všech distributorů
- k požadavku na OTE se musí vyjádřit distributor, který uděluje souhlas se změnou dodavatele, možnost vyjádření má i stávající obchodník
- Ke změně dodavatele dochází v okamžiku kdy, dojde ke schválení změny dodavatele na OTE, v den požadavku, na kdy byl určen termín změny dodavatele

Změna dodavatele při přepisu zákazníka

- Před změnou dodavatele je potřeba podat výpověď ze smluvního vztahu se stávajícím obchodníkem za původního zákazníka – může podat sám zákazník nebo po předání plné moci zajistí nový obchodník

PRE – nový obchodník dokládá žádost o smlouvu o připojení, plnou moc pro zastupování nového zákazníka

E. ON – není potřeba dokládat žádné formuláře, pouze výpověď na stávajícího obchodníka, distributor vystavuje smlouvu o připojení po podaném a schváleném požadavku na změnu dodavatele

ČEZ – nový obchodník dokládá žádost o smlouvu o připojení, plnou moc pro zastupování nového zákazníka, doklad prokazující vztah k nemovitosti (výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, darovací smlouva)

- Po uběhnutí výpovědní lhůty, si žádá obchodník o změnu dodavatele na portálu OTE, kdy nejzazší termín pro požádání je 10 dnů před termínem změny dodavatele, na distributora zasílá nový obchodník požadavek ve formě tabulky „Příloha rámcové smlouvy“
- k požadavku na OTE se musí vyjádřit distributor, který uděluje souhlas se změnou dodavatele, možnost vyjádření má i stávající obchodník
- Ke změně dodavatele dochází v okamžiku kdy, dojde ke schválení změny dodavatele na OTE, v den požadavku, na kdy byl určen termín změny dodavatele

Tabulka č. 8 – Shrnutí porovnání změny dodavatele u jednotlivých distributorů

		ČEZ	PRE	E.ON
Nové připojení	Žádost o SoP	ano	ano	NE
	Revizní zpráva	ano	ano	jen při techn.závadách na OM při předchozí demontáži a pokud OM není v rezervaci příkonu
	sdělení termínu připojení	3 dny	1 den	1 den
	termín montáže	1-5 dnů od registrace na portále OTE	v den registrace OM na portálu OTE	v den registrace OM na portálu OTE
	lhůta pro podání požadavku na portál OTE	D - 1 do 10 hod.	D - 1 do 10 hod.	D - 1 do 10 hod.
Standartní změna dodavatele	Žádost o SoP	NE	NE	NE
	Revizní zpráva	NE	NE	NE
	Jiné doklady	výpověď na původního obchodníka, plná moc	výpověď na původního obchodníka, plná moc	výpověď na původního obchodníka, plná moc
	lhůta pro ZD	dle smlouvy se stávajícím obchodníkem, různé výpovědní podmínky	dle smlouvy se stávajícím obchodníkem, různé výpovědní podmínky	dle smlouvy se stávajícím obchodníkem, různé výpovědní podmínky
	lhůta pro podání požadavku na portál OTE	D - 10 dnů	D - 10 dnů	D - 10 dnů
Změna dodavatele s přepisem	Žádost o SoP	ANO	ANO	ANO
	Revizní zpráva	NE	NE	NE
	Jiné doklady	výpověď na původního obchodníka, plná moc, dokument prokazující vztah k odběrnému místu (list vlastnictví, nájemní smlouva, darovací smlouva, čestné prohlášení v případě příbuzenského vztahu)	výpověď na původního obchodníka, plná moc	výpověď na původního obchodníka, plná moc
	lhůta pro ZD	10 dnů	10 dnů	10 dnů
	lhůta pro podání požadavku na portál OTE	D - 10 dnů	D - 10 dnů	D - 10 dnů

Zdroj : Vlastní výroba

Velkoodběr

Zde je opět běh lhůt shodný jako domácností a maloodběru. Postup liší v některých krocích procesu.

Nové připojení odběrného místa

- Před připojením odběrného místa je potřeba doložit požadavek na připojení

PRE – originál formulář Žádost o připojení potvrzený od revizního technika

E.ON – originál formulář Žádost o připojení, revizní zprávu, protokoly měření MTP

ČEZ – originál formulář Žádost o připojení, aktuální revizní zprávu

- O termín připojení žádá vybraný obchodník distributora a k požadavku dokládá tabulku „Příloha rámcové smlouvy“ a doloženou Žádost o připojení (na vlastním formuláři distributora) včetně výše uvedených příloh

PRE – je nutné zaslat originál formuláře přímo na distributora poštou

E.ON – požadavek je možné poslat jen přes e-mail, není potřeba dokládat originál dokumenty

ČEZ – také je možné poslat přes e-mail

- Po určení termínu připojení distributorem, si žádá obchodník o změnu dodavatele na portálu OTE, kdy nejzazší termín pro požádání je den před termínem připojení, k požadavku na OTE se musí vyjádřit distributor, který uděluje souhlas se změnou dodavatele
- Ke změně dodavatele dochází v okamžiku kdy, dojde ke schválení změny dodavatele na OTE, k osazení elektroměru dochází v průběhu 5 dnů od schválené změny dodavatele

PRE - OM je osazeno v den, kdy došlo ke schválení změny dodavatele na portále OTE

E.ON – OM je osazeno v den, kdy došlo ke schválení změny dodavatele na portále OTE

ČEZ – k osazení dochází v termínu 5 dnů od data registrace OM na portálu OTE, dle výjezdních dnů techniků provádějící montáž

Standartní změna dodavatele

- Před změnou dodavatele je potřeba podat výpověď ze smluvního vztahu se stávajícím obchodníkem – může podat sám zákazník nebo po předání plné moci zajistí nový obchodník
- Nutné doložit požadavek k připojení – Žádost o připojení odběrného místa, plnou moc pro nového obchodníka k zastupování při procesu změny dodavatele

PRE – originál formuláře Žádost o smlouvu o připojení, plná moc

E.ON – je nutné doložit smlouvu o připojení, výpověď na stávajícího obchodníka

ČEZ – je nutné doložit smlouvu o připojení, podat výpověď stávajícímu obchodníkovi

- Po uběhnutí výpovědní lhůty, si žádá obchodník o změnu dodavatele na portálu OTE, kdy nejzazší termín pro požádání je 10 dnů před termínem změny dodavatele, na distributora zasílá nový obchodník požadavek ve formě tabulky „Příloha rámcové smlouvy“ – stejné u všech distributorů
- k požadavku na OTE se musí vyjádřit distributor, který uděluje souhlas se změnou dodavatele, možnost vyjádření má i stávající obchodník
- Ke změně dodavatele dochází v okamžiku kdy, dojde ke schválení změny dodavatele na OTE, v den požadavku, na kdy byl určen termín změny dodavatele

Změna dodavatele při přepisu zákazníka

- Před změnou dodavatele je potřeba podat výpověď ze smluvního vztahu se stávajícím obchodníkem za původního zákazníka – může podat sám zákazník nebo po předání plné moci zajistí nový obchodník

PRE – nový obchodník dokládá žádost o smlouvu o připojení, plnou moc pro zastupování nového zákazníka, dokument ke vztahu k nemovitosti

E.ON – není potřeba dokládat žádné formuláře, pouze výpověď na stávajícího obchodníka, distributor vystavuje smlouvu o připojení po podaném a schváleném požadavku na změnu dodavatele

ČEZ – nový obchodník dokládá žádost o smlouvu o připojení, plnou moc pro zastupování nového zákazníka, doklad prokazující vztah k nemovitosti (výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, darovací smlouva)

- Po uběhnutí výpovědní lhůty, si žádá obchodník o změnu dodavatele na portálu OTE, kdy nejzazší termín pro požádání je 10 dnů před termínem změny dodavatele, na distributora zasílá nový obchodník požadavek ve formě tabulky „Příloha rámcové smlouvy“
- k požadavku na OTE se musí vyjádřit distributor, který uděluje souhlas se změnou dodavatele, možnost vyjádření má i stávající obchodník
- Ke změně dodavatele dochází v okamžiku kdy, dojde ke schválení změny dodavatele na OTE, v den požadavku, na kdy byl určen termín změny dodavatele

Srovnání dodavatelů elektrické energie

Domácnost

V této kapitole budou srovnáni dodavatelé elektřiny pro jednotlivé odběry za rok v jednotlivých distribučních regionech. Jakožto výchozí tarif pro srovnání s nabídkami dodavatelů bude brán základní a nejběžnější tarif v daném distribučním regionu. Volba jističe a sazby je v souladu s informacemi v přecházejících kapitolách.

Modelový odběr 4000 KWh/rok. (Ostatní spotřeba elektrické energie bez vytápění a ohřevu užitkové vody), sazba D02d, jistič 1x25 A

V této kapitole budou srovnáni dodavatelé elektřiny pro odběr 4000 kWh za rok v jednotlivých distribučních regionech. Jedná se o odběr, kdy je elektrická energie využívána pro běžnou spotřebu.

Distribuční oblast E.ON - Jihomoravský kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D02d, jistič 1x25A
spotřeba : VT 4000 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník E.ON (Elektřina Trend)

6 941,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Central Energy, s.r.o.	Standard region E.ON	Kč 5 489,00	Kč 11 389,00	16 878,00 Kč	1 452,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	DUO 24	Kč 5 680,00	Kč 11 389,00	17 069,00 Kč	1 261,00 Kč
Carbounion Komodity, s.r.o.	Carbo stabila standard	Kč 5 755,00	Kč 11 389,00	17 144,00 Kč	1 186,00 Kč
Fonergy, s.r.o.	Premium Klasik 24	Kč 5 760,00	Kč 11 389,00	17 149,00 Kč	1 181,00 Kč
Amper market, a.s.	Home Basic 24	Kč 5 808,00	Kč 11 389,00	17 197,00 Kč	1 133,00 Kč
Elimon, a.s.	eProdukt Standard	Kč 5 847,00	Kč 11 389,00	17 236,00 Kč	1 094,00 Kč

Výše uvedená tabulka porovnává, při dané spotřebě elektrické energie a daných technických hodnotách odběrného místa, dodavatele elektrické energie v regionu jižní Moravy. Z tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem elektřiny je společnost Central Energy, s.r.o. prostřednictvím tarifu standard region E. ON. Oproti standartnímu a nejběžnějšímu dodavateli v daném regionu nabízí úsporu téměř 9% ročních nákladů na elektřinu. Společnost E. ON vychází ze srovnání s ostatními dodavateli velmi špatně. Horší cenu nabízí už jen několik dodavatelů, ale rozdíl je v nabízeném tarifu. Oproti tarifu E. ON Elektřina Trend nabízí úsporu i další tarif společnosti E. ON Jistota 36, zde je ale nutnost fixace na období 36 měsíců. Zákazníci ušetří i přechodem k jinému tarifu v rámci společnosti E. ON.

Distribuční oblast PRE – Praha

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D02d, jistič 1x25A

spotřeba : VT 4000 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník PRE (Komfort Klasik 8)

6 916,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Europe Easy Energy, a.s.	DUO 24	Kč 5 680,00	Kč 11 361,00	17 041,00 Kč	1 236,00 Kč
Carbounion komodity,s.r.o.	Carbo Stabilita Standard Domácnost 24	Kč 5 755,00	Kč 11 361,00	17 116,00 Kč	1 161,00 Kč
Fonregy, s.r.o.	Premium klasik 24	Kč 5 760,00	Kč 11 361,00	17 121,00 Kč	1 156,00 Kč
Amper Market, a.s.	HOME_Basic	Kč 5 808,00	Kč 11 361,00	17 169,00 Kč	1 108,00 Kč

Centropol Energy, a.s.	<i>e-Optimum D Optimum 24</i>	Kč 5 817,00	Kč 11 361,00	17 178,00 Kč	1 099,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>Senior 24</i>	Kč 5 847,00	Kč 11 361,00	17 208,00 Kč	1 069,00 Kč

Výše uvedená tabulka porovnává dodavatele elektrické energie v rámci regionu hlavního města Praha, kde je distributorem společnost Pražská energetická distribuce, a.s.. Z tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem elektřiny je společnost Europe Easy Energy, a.s. s tarifem DUO 24. Oproti standardnímu a nejběžnějšímu dodavateli v daném regionu nabízí úsporu téměř 7% ročních nákladů na elektřinu. Společnost PRE vychází ve srovnání s ostatními dodavateli špatně. Horší cenu nabízí už jen několik dodavatelů, mezi které patří i ČEZ prodej, a.s. a E. ON Energie, a.s., ale rozdíl je v nabízeném tarifu. Oproti tarifu PRE Komfort Klasik 8 nenabízí jiný výhodnější tarif a zákazník, tak změnou dodavatele může ušetřit i několik stovek korun.

Distribuční oblast ČEZ – Ústecký kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D02d, jistič 1x25A

spotřeba: VT 4000 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník ČEZ prodej (Standard Comfort)

6 742,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Central Energy, s.r.o.	<i>D Standard</i>	Kč 5 663,00	Kč 15 457,00	21 120,00 Kč	1 079,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>DUO 24</i>	Kč 5 680,00	Kč 15 457,00	21 137,00 Kč	1 062,00 Kč
Carbounion Komodity, s.r.o.	<i>Carbo Stabilita Standard</i>	Kč 5 755,00	Kč 15 457,00	21 212,00 Kč	987,00 Kč
Fonergy, s.r.o.	<i>Premium Klasik 24</i>	Kč 5 760,00	Kč 15 457,00	21 217,00 Kč	982,00 Kč
Amper Market, a.s.	<i>Home Basic 24</i>	Kč 5 808,00	Kč 15 457,00	21 265,00 Kč	934,00 Kč
Bohemia Energy entity, s.r.o.	<i>Home standart 24 ČR</i>	Kč 5 818,00	Kč 15 457,00	21 275,00 Kč	924,00 Kč

Výše uvedená tabulka porovnává dodavatele elektrické energie v rámci regionu ústeckého kraje, kde je distributorem společnost ČEZ distribuce, a.s.. Z tabulky porovnání dodavatelů

elektrické energie vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem elektřiny je společnost Central Energy, s.r.o. s tarifem D standard. Oproti standartnímu a nejběžnějšímu dodavateli v daném regionu nabízí úsporu 5,1% ročních nákladů na elektřinu. Společnost ČEZ prodej, a.s. vychází ve srovnání s ostatními dodavateli hůře. Horší cenu nabízí už jen několik dodavatelů, mezi které patří i ČEZ prodej, a.s. a E. ON Energie, a.s., ale rozdíl je v nabízeném tarifu, v jeho podmínkách a délce fixace ceny. Oproti tarifu ČEZ prodej Standart Comfort nabízí úsporu i další tarif společnosti ČEZ prodej, a.s. a to D-standart basic nebo D-Standard eTarif a eTarif fix, zde je ale nutnost fixace na období 24 měsíců. Zákazníci tedy ušetří i přechodem k jinému tarifu v rámci společnosti ČEZ prodej, a.s. Změna dodavatele je tedy v rámci porovnání ceny hospodárnější než u stávajícího obchodníka a zákazník jím ušetří několik stovek korun.

Modelový odběr NT 3324 KWh/rok a VT 3876 KWh/rok. (Ostatní spotřeba elektrické energie a ohřev užitkové vody), sazba D25d, jistič 3x25 A

V této části proběhne srovnání dodavatelů elektřiny pro odběr 7200 kWh za rok v jednotlivých distribučních regionech. Výchozí tarif pro srovnání s nabídkami dodavatelů je základní a nejběžnější tarif v daném distribučním regionu. Jistič a sazba za odběr budou zvoleny v souladu s informacemi v přecházejících kapitolách. Sazba D25d opravňuje zákazníka využívat 8 hodin denně nízkého tarifu. Energostat uvádí, že při sazbě D25d je na celkové spotřebě elektřiny nízký tarif zastoupen zhruba 47% a vysoký tarif 53%.

Distribuční oblast E.ON - Jihomoravský kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D25d, jistič 3x25A

spotřeba : VT 3876 kWh, NT 3324 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník E.ON (AKU)

12 316,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Carbounion komodity, s.r.o.	<i>CARBO Stabilita standard</i>	9 628,00 Kč	14 560,00 Kč	24 188,00 Kč	2 688,00 Kč
Fonergy, s.r.o.	<i>Premium Aku</i>	10 099,00 Kč	14 560,00 Kč	24 659,00 Kč	2 217,00 Kč
Amper Market, a.s.	<i>Home_AKU</i>	10 143,00 Kč	14 560,00 Kč	24 703,00 Kč	2 173,00 Kč
ELIMON, a.s.	<i>eProdukt Akumulace 8</i>	10 151,00 Kč	14 560,00 Kč	24 711,00 Kč	2 165,00 Kč

Right Power Energy, s.r.o.	<i>eDomov</i>	10 216,00 Kč	14 560,00 Kč	24 776,00 Kč	2 100,00 Kč
Centropol Energy, a.s.	<i>AKTIV D Optimum AKU 8</i>	10 320,00 Kč	14 560,00 Kč	24 880,00 Kč	1 996,00 Kč

Výše uvedená tabulka porovnává, při dané spotřebě elektrické energie a daných technických hodnotách odběrného místa, dodavatele elektrické energie v regionu jižní Moravy. Oproti předchozímu porovnání, jsme vzali v potaz vyšší spotřebu elektrické energie a to o spotřebu na ohřev užitkové vody. Z tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem elektřiny je společnost Carbounion komodity, s.r.o. prostřednictvím tarifu CARBO Stability standart. Oproti standartnímu a nejběžnějšímu dodavateli v daném regionu nabízí úsporu 11% ročních nákladů na elektřinu. Společnost E. ON vychází ze srovnání s ostatními dodavateli špatně, se svojí cenou za dodávku se řadí na konec dodavatelů v rámci Jihomoravského kraje. Oproti srovnávanému tarifu společnosti E. ON nabízí úsporu i další tarif společnosti E. ON Jistota 36 ElektřinaAku, zde je ale nutnost fixace na období 36 měsíců.

Jak je vidět z vypracovaných porovnání cen dodávek, je u tohoto typu OM vyšší úspora, než bylo v předchozím srovnání. Jak se zvyšuje spotřeba elektrické energie, je možné u dobře vybraného dodavatele ušetřit značnou část nákladů za dodávku elektrické energie.

Distribuční oblast PRE – Praha

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D25d, jistič 3x25A

spotřeba : VT 3876 kWh, NT 3324 kWh

Stávající obchodník PRE (Komfort Aku 8)

Cena za silovou elektřinu

11 699,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Carbounion komodity, s.r.o.	<i>Carbo stabilita standard</i>	9 628,00 Kč	14 519,00 Kč	24 147,00 Kč	2 071,00 Kč
Fonergy, s.r.o.	<i>Premium Aku 8</i>	10 099,00 Kč	14 519,00 Kč	24 618,00 Kč	1 600,00 Kč
Lumen Energy, a.s.	<i>HOME AKU 8</i>	10 112,00 Kč	14 519,00 Kč	24 631,00 Kč	1 587,00 Kč
Amper Market, a.s.	<i>HOME_AKU</i>	10 143,00 Kč	14 519,00 Kč	24 662,00 Kč	1 556,00 Kč
ELIMON, a.s.	<i>ePRODUKT Akumulace 8</i>	10 151,00 Kč	14 519,00 Kč	24 670,00 Kč	1 548,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>SDUO Aku 8</i>	10 398,00 Kč	14 519,00 Kč	24 917,00 Kč	1 301,00 Kč

Ve srovnání dodavatelů v regionu hlavního města Praha, je situace obdobná jako v Jihomoravském kraji. Stávající dodavatel PRE, a.s. je oproti nejlevnějšímu dodavateli o 8,5 % dražší. Úspora ročních nákladů je již v řádu tisícikorun. Z tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem elektřiny je společnost Carbounion komodity, s.r.o. prostřednictvím tarifu CARBO Stability standart. Společnost PRE vychází ze srovnání s ostatními dodavateli opět špatně, se svojí cenou za dodávku se řadí na konec dodavatelů v rámci města Praha. Skokový je i rozdíl mezi prvním a druhým nejlevnějším dodavatelem a to v řádu stokorun. Oproti srovnávanému tarifu společnosti PRE nenabízí úsporu v žádném jiném tarifu. Zákazník správnou volbou dodavatele elektrické energie ušetří.

Distribuční oblast ČEZ – Ústecký kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D25d, jistič 3x25A
spotřeba : VT 3876 kWh, NT 3324 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník ČEZ prodej (D
Akumulace 8 Comfort)

11 558,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Carbounion komodity, s.r.o.	<i>CARBO Stabilita standart</i>	9 628,00 Kč	15 457,00 Kč	25 085,00 Kč	1 930,00 Kč
Fonergy, s.r.o.	<i>Premium Aku</i>	10 099,00 Kč	15 457,00 Kč	25 556,00 Kč	1 459,00 Kč
Amper Market, a.s.	<i>Home_AKU</i>	10 143,00 Kč	15 457,00 Kč	25 600,00 Kč	1 415,00 Kč
ELIMON, a.s.	<i>eProdukt Akumulace 8</i>	10 151,00 Kč	15 457,00 Kč	25 608,00 Kč	1 407,00 Kč
Right Power Energy, s.r.o.	<i>eDomov</i>	10 216,00 Kč	15 457,00 Kč	25 673,00 Kč	1 342,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>DUO Aku</i>	10 397,00 Kč	15 457,00 Kč	25 854,00 Kč	1 161,00 Kč

Výše uvedená tabulka porovnává dodavatele elektrické energie v regionu Ústeckého kraje. Z tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem elektřiny je společnost Carbounion komodity, s.r.o. prostřednictvím tarifu CARBO Stability standart. Oproti standartnímu a nejběžnějšímu dodavateli v daném regionu, ČEZ prodej, s.r.o. nabízí úsporu 7,6 % ročních nákladů na elektřinu. Společnost ČEZ prodej, s.r.o. vychází ze srovnání s ostatními dodavateli opět špatně,

se svojí cenou za dodávku se řadí na konec dodavatelů v rámci Ústeckého kraje. Oproti srovnávanému tarifu společnosti ČEZ prodej, s.r.o. nabízí úsporu i další tarif Akumulace 8 – eTarif, kde je úspora v rámci ČEZ cca 700 Kč. Zákazníci tedy ušetří i přechodem k jinému tarifu v rámci společnosti ČEZ prodej, a.s.

Změna dodavatele je tedy v rámci porovnání ceny hospodárnější než u stávajícího obchodníka a zákazník jím ušetří několik stovek korun.

Skokový je i rozdíl mezi prvním a druhým nejlevnějším dodavatelem a to v řádu stokorun.

Modelový odběr NT 18000 KWh/rok a VT 2000 KWh/rok. (Ostatní spotřeba elektrické energie, ohřev užitkové vody a vytápění), sazba D45d, jistič 3x25 A

Níže je uvedeno srovnání dodavatelů elektřiny pro odběr 20000 kWh za rok v jednotlivých distribučních regionech. Tato spotřeba se rovná například rodinnému domu. Výchozí tarif pro srovnání s nabídkami dodavatelů bude základní a nejběžnější tarif v daném distribučním regionu. Volba jističe a sazby jev souladu s informacemi v přecházejících kapitolách. Sazba D45d opravňuje zákazníka využívat 20 hodin denně nízkého tarifu. Dle údajů z Energostatu je na celkové spotřebě elektřiny nízký tarif zastoupen zhruba 95% a vysoký tarif 5%.

Distribuční oblast E.ON - Jihomoravský kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D45d, jistič 3x25A

spotřeba : VT 2000 kWh, NT 18000 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník E.ON (Trend přímotop)

32 143,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Centropol Energy a.s.	<i>Aktiv D Optimum přímotop</i>	26 826,00 Kč	20 526,00 Kč	47 352,00 Kč	5 317,00 Kč
Right power energy, s.r.o.	<i>eDomov</i>	27 065,00 Kč	20 526,00 Kč	47 591,00 Kč	5 078,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>DUO Přímotop</i>	27 121,00 Kč	20 526,00 Kč	47 647,00 Kč	5 022,00 Kč
Carbounion komodity,s.r.o.	<i>CARBO Stabilita standard</i>	27 140,00 Kč	20 526,00 Kč	47 666,00 Kč	5 003,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>Senior přímotop</i>	27 288,00 Kč	20 526,00 Kč	47 814,00 Kč	4 855,00 Kč
Amper Market, a.s.	<i>HOME_Topení</i>	27 298,00 Kč	20 526,00 Kč	47 824,00 Kč	4 845,00 Kč

Ve výše uvedené tabulce je zpracováno porovnání cen dodavatelů pro OM, které používají elektrickou energii pro běžnou spotřebu a i elektřinou topí (akumulační topení) a ohřívají užitkovou vodu. Porovnání je v rámci Jihomoravského kraje. S tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem je společnost Centropol Energy, a.s., která nabízí úsporu ročních nákladů téměř ve výši 11,5%. Porovnání proběhlo vůči dominantnímu dodavateli v regionu, tj. společnosti E.ON a jejímu produktu Elektřina TrendPřímotop, se svojí cenou za dodávku se společnost E.ON řadí mezi nejdražší dodavatele v kraji. Společnost ještě nabízí produkt Jistota 36 ElektřinaPřímotop, kde je roční úspora oproti klasickému produktu ve výši 2400 Kč. Lze tedy říci, že změnou tarifu v rámci společnosti E. ON lze také dosáhnout úsporu. V porovnání s nejlevnějším dodavatelem v kraji, ale společnost E. ON stále patří mezi ty dražší. Změnou dodavatele lze tedy ušetřit roční náklady na elektřinu v řádu několika tisíci korun.

Distribuční oblast PRE – Praha

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D45d, jistič 3x25A

spotřeba : VT 2000 kWh, NT 18000 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník PRE (Komfort Přímotop 20) **31 199,00 Kč**

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Europe Easy Energy, a.s.	<i>DUO Přímotop</i>	27 121,00 Kč	20 393,00 Kč	47 514,00 Kč	4 078,00 Kč
Carbounion komodity, s.r.o.	<i>Carbo stabilita standart</i>	27 140,00 Kč	20 393,00 Kč	47 533,00 Kč	4 059,00 Kč
Centropol Energy, a.s.	<i>Aktiv D optimum</i>	27 254,00 Kč	20 393,00 Kč	47 647,00 Kč	3 945,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>Senior přímotop</i>	27 288,00 Kč	20 393,00 Kč	47 681,00 Kč	3 911,00 Kč
Amper Market, a.s.	<i>Home-topení</i>	27 298,00 Kč	20 393,00 Kč	47 691,00 Kč	3 901,00 Kč
Right Power Energy, s.r.o.	<i>eDomov</i>	27 399,00 Kč	20 393,00 Kč	47 792,00 Kč	3 800,00 Kč

Ve výše uvedené tabulce je zpracováno porovnání cen dodavatelů pro OM, které používají elektrickou energii pro běžnou spotřebu a i elektřinou topí (akumulační topení) a ohřívají užitkovou vodu. Porovnání je v rámci hlavního města Praha. S tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem je společnost Europe Easy Energy, a.s., která nabízí úsporu ročních

nákladů téměř ve výši 8,5%. Porovnání proběhlo vůči dominantnímu dodavateli v regionu, tj. společnosti Pražská energetika,a.s. a jejímu produktu Komfort přímotop 20, se svojí cenou za dodávku se společnost PRE, a.s. řadí mezi nejdražší dodavatele v kraji.

Změnou dodavatele lze tedy ušetřit roční náklady na elektřinu v řádu několika tisíci korun.

Distribuční oblast ČEZ – Ústecký kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba D45d, jistič 3x25A

spotřeba: VT 2000 kWh, NT 18000 kWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník ČEZ prodej (Přímotop Comfort)

31 840,00 Kč

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Centropol Energy a.s.	<i>Aktiv D Optimum přímotop</i>	26 855,00 Kč	21 846,00 Kč	48 701,00 Kč	4 985,00 Kč
Right power energy, s.r.o.	<i>eDomov</i>	27 065,00 Kč	21 846,00 Kč	48 911,00 Kč	4 775,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>DUO Přímotop</i>	27 121,00 Kč	21 846,00 Kč	48 967,00 Kč	4 719,00 Kč
Carbounion komodity,s.r.o.	<i>CARBO Stabilita standard</i>	27 140,00 Kč	21 846,00 Kč	48 986,00 Kč	4 700,00 Kč
Europe Easy Energy, a.s.	<i>Senior přímotop</i>	27 288,00 Kč	21 846,00 Kč	49 134,00 Kč	4 552,00 Kč
Amper Market, a.s.	<i>HOME_Topení</i>	27 298,00 Kč	21 846,00 Kč	49 144,00 Kč	4 542,00 Kč

Ve výše uvedené tabulce je zpracováno porovnání cen dodavatelů pro OM, které používají elektrickou energii pro běžnou spotřebu a i elektřinou topí (akumulační topení) a ohřívají užitkovou vodu. Porovnání je v rámci Ústeckého kraje. S tabulky vyplývá, že nejlevnějším dodavatelem je společnost Centropol Energy, a.s., která nabízí úsporu ročních nákladů ve výši 10,3%. Porovnání proběhlo vůči dominantnímu dodavateli v regionu, tj. společnosti ČEZ prodej, a.s. a jejímu produktu Přímotop Comfort, se svojí cenou za dodávku se společnost ČEZ prodej, a.s. řadí mezi nejdražší dodavatele v kraji. Společnost ještě nabízí produkt Přímotop Fix a Přímotop eTarif, kde je roční úspora oproti klasickému produktu ve výši 1986 Kč 726 Kč. Změnou tarifu v rámci společnosti ČEZ prodej, a.s. lze také dosáhnout úsporu. V porovnání s nejlevnějším dodavatelem v kraji, ale společnost ČEZ prodej, a.s. stále patří mezi ty dražší.

Změnou dodavatele lze ušetřit roční náklady na elektřinu v řádu několika tisíci korun.

Maloodběratel

V této kapitole budou srovnáni dodavatelé elektřiny pro jednotlivé odběry za rok v jednotlivých distribučních regionech. Jako výchozí tarif pro srovnání s nabídkami dodavatelů bude brán základní a nejběžnější tarif v daném distribučním regionu. Volba jističe a sazby je v souladu s informacemi v přecházejících kapitolách.

Modelový odběr 100 MWh/rok. (Ostatní spotřeba elektrické energie bez vytápění a ohřevu užitkové vody), sazba C03d, jistič 3x80 A

Distribuční oblast E.ON - Jihomoravský kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba C03d, jistič 3x80A

spotřeba: VT 100 MWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník E.ON (StandardPower) **18 786 Kč**

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Amper Market, a.s.	<i>BUSINEES_Basic_24</i>	14 581 Kč	79 306 Kč	93 887 Kč	4 206 Kč
FOSFA, a.s.	<i>FEE - jednotarif 24C</i>	14 871 Kč	79 306 Kč	94 177 Kč	3 916 Kč
Fonergy s.r.o.	<i>Premium klasik 24</i>	15 609 Kč	79 306 Kč	94 915 Kč	3 177 Kč
Elimon a.s.	<i>eprodukt Standart</i>	15 676 Kč	79 306 Kč	94 982 Kč	3 110 Kč
Central energy, s.r.o.	<i>Jednotarif region 2014</i>	15 899 Kč	79 306 Kč	95 205 Kč	2 887 Kč
Fonergy s.r.o.	<i>Standart klasik 24</i>	15 972 Kč	79 306 Kč	95 278 Kč	2 814 Kč

Ve výše uvedené tabulce je uvedeno porovnání dodavatelů elektrické energie pro tarif C03d v rámci Jihomoravského kraje. Ze srovnání vychází nejvýhodněji dodavatele Amper Market, a.s., který nabízí úsporu nákladů oproti běžnému dodavateli v kraji, tj. společnost E.ON, ve výši 4,4 %. Společnost E. ON nabízí ještě jeden tarif, kde je úspora cca 400,-. Svojí cenou za dodávku elektrické energie se řadí mezi nejdražší dodavatele v Jihomoravském kraji. Změnou dodavatele může zákazník ušetřit i několik tisíc korun na ročních nákladech.

Distribuční oblast PRE – PrahaCenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba C03d, jistič 3x80A
spotřeba: VT 100 MWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník PRE (Aktiv klasik 24) **18 995 Kč**

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Amper Market, a.s.	<i>BUSINEES_Basic_24</i>	14 581 Kč	78 551 Kč	93 132 Kč	4 414 Kč
FOSFA, a.s.	<i>FEE - jednotarif 24C</i>	14 871 Kč	78 551 Kč	93 422 Kč	4 124 Kč
Fonergy s.r.o.	<i>Premium klasik 24</i>	15 609 Kč	78 551 Kč	94 160 Kč	3 386 Kč
Elimon a.s.	<i>eprodukt Standart</i>	15 676 Kč	78 551 Kč	94 227 Kč	3 319 Kč
Fonergy s.r.o.	<i>Standartd klasik 24</i>	15 972 Kč	78 551 Kč	94 523 Kč	3 023 Kč
ARMEX ENERGY,a.s.	<i>Jednotarif</i>	16 064 Kč	78 551 Kč	94 615 Kč	2 931 Kč

Ve výše uvedené tabulce je uvedeno porovnání dodavatelů elektrické energie pro tarif C03d v rámci hlavního města Praha. Ze srovnání vychází nejvýhodněji dodavatele Amper Market, a.s., který nabízí úsporu nákladů oproti běžnému dodavateli v kraji, tj. společnosti PRE, ve výši 4,7 %. Svoji cenou za dodávku elektrické energie se řadí mezi nejdražší dodavatele v hlavním městě Praha, ve srovnání vyšli za společností PRE ještě tři dodavatelé s dražší dodávkou elektrické energie. Změnou dodavatele může zákazník ušetřit i několik tisíc korun na ročních nákladech.

Distribuční oblast ČEZ – Ústecký krajCenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba C03d, jistič 3x80A
spotřeba: VT 100 MWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník ČEZ prodej (Standart) **18 513 Kč**

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Amper Market, a.s.	<i>BUSINEES_Basic_24</i>	14 581 Kč	73 533 Kč	88 114 Kč	3 933 Kč
FOSFA, a.s.	<i>FEE - jednotarif 24C</i>	14 871 Kč	73 533 Kč	88 404 Kč	3 642 Kč
Fonergy s.r.o.	<i>Premium klasik 24</i>	15 609 Kč	73 533 Kč	89 142 Kč	2 904 Kč
Elimon a.s.	<i>eProdukt Standart</i>	15 676 Kč	73 533 Kč	89 209 Kč	2 837 Kč
Fonergy s.r.o.	<i>Standartd klasik 24</i>	15 972 Kč	73 533 Kč	89 505 Kč	2 541 Kč
Central Energy, s.r.o.	<i>Jednotarif</i>	16 044 Kč	73 533 Kč	89 577 Kč	2 469 Kč

Ve výše uvedené tabulce je uvedeno porovnání dodavatelů elektrické energie pro tarif C03d v rámci Ústeckého kraje. Ze srovnání vychází nejvýhodněji dodavatele Amper Market, a.s., který nabízí úsporu nákladů oproti běžnému dodavateli v kraji, tj. společnosti ČEZ prodej s.r.o., ve výši 4,5 %. Společnost ČEZ prodej s.r.o. nabízí ještě další tarify – eTarif a fix, kde je úspora cca 450,- Kč nebo 1180,- Kč. Je tedy možné ušetřit i změnou tarifu v rámci spol. ČEZ prodej s.r.o.. I přesto však svojí cenou za dodávku elektrické energie patří mezi nejdražší dodavatele v Ústeckém kraji.

Změnou dodavatele může zákazník ušetřit i několik tisíc korun na ročních nákladech.

Modelový odběr VT 20 MWh/rok a NT 180 MWh. (Ostatní spotřeba elektrické energie a ohřev užitkové vody), sazba C45d, jistič 3x160 A

Distribuční oblast E.ON - Jihomoravský kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba C45d, jistič 3x160A

spotřeba: VT 20MWh, NT 180 MWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník E.ON (StandardPowerDirect) 348 862,36

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Amper Market, a.s.	<i>BUSINEES_Topení</i>	279 631,00	267 830,35	547 461,35	69 231,36
FOSFA, a.s.	<i>FEE - Optimum Přímotop 20C</i>	285 318,00	267 830,35	553 148,35	63 544,36
ELIMON, a.s.	<i>eProdukt Přímotop 20</i>	291 435,76	267 830,35	559 266,11	57 426,60

ARMEX ENERGY, a.s.	<i>Přímotop 20</i>	294 751,16	267 830,35	562 581,51	54 111,20
EP ENERGY TRADING, a.s.	<i>Přímotop region 2014</i>	295 699,80	267 830,35	563 530,15	53 162,56
Europe Easy Energy, a.s.	<i>EASY přímotop</i>	296 914,64	267 830,35	564 744,99	51 947,72

Ve výše uvedené tabulce je porovnání dodavatelů elektrické energie pro tarif C45d v rámci Jihomoravského kraje. Ze srovnání vychází nejvýhodněji dodavatele Amper Market, a.s. se svým tarifem Business_Topení, který nabízí úsporu nákladů oproti běžnému dodavateli v kraji, tj. společnost E. ON, ve výši 12,6 %. Společnost E. ON nabízí i u tohoto tarifu, jakož i u předcházející sazby C03d, ještě další tarif, kde je úspora cca 10000,- Kč. I přesto se svojí cenou za dodávku elektrické energie se řadí mezi nejdražší dodavatele v Jihomoravském kraji. Dražší jsou už jen čtyři další dodavatelé.

Změnou dodavatele může zákazník ušetřit i několik desítek tisíc korun na ročních nákladech.

Distribuční oblast PRE – Praha

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba C45d, jistič 3x160A

spotřeba: VT 20MWh, NT 180 MWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník PRE (Aktiv přímotop 20)

341 714,00

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Amper Market, a.s.	<i>BUSINEES_Topení</i>	279 631,00	267 815,83	547 446,83	62 083,00
FOSFA, a.s.	<i>FEE - Optimum Přímotop 20C</i>	285 318,00	267 815,83	553 133,83	56 396,00
ELIMON, a.s.	<i>eProdukt Přímotop 20</i>	291 435,76	267 815,83	559 251,59	50 278,24
ARMEX ENERGY, a.s.	<i>Přímotop 20</i>	294 751,16	267 815,83	562 566,99	46 962,84
EP ENERGY TRADING, a.s.	<i>Přímotop region 2014</i>	295 699,80	267 815,83	563 515,63	46 014,20
Europe Easy Energy, a.s.	<i>EASY přímotop</i>	296 914,64	267 815,83	564 730,47	44 799,36

Ve výše uvedené tabulce je uvedeno porovnání dodavatelů elektrické energie pro tarif C45d v rámci hlavního města Praha. Ze srovnání vychází nejvýhodněji dodavatele Amper Market se svým tarifem Business_Topení, a.s., který nabízí úsporu nákladů oproti běžnému dodavateli v kraji, tj. společnosti PRE, ve výši 11,3 %. Svoji cenou za dodávku elektrické energie se řadí mezi nejdražší dodavatele v hlavním Městě Praha, ve srovnání si stojí za společností PRE ještě šest dodavatelů s dražší dodávkou elektrické energie. Změnou dodavatele může zákazník ušetřit i několik desítek tisíc korun na ročních nákladech.

Distribuční oblast ČEZ – Ústecký kraj

Cenové srovnání dodavatelů elektrické energie

sazba C45d, jistič 3x160A

spotřeba: VT 20MWh, NT 180 MWh

Cena za silovou elektřinu

Stávající obchodník ČEZ prodej a.s. (Přímotop)

341 462,00

Dodavatel EE	Produkt	Platba za silovou elektřinu	Platba za distribuci	Celkem za dodávku EE	Úspora
Amper Market, a.s.	<i>BUSINEES_Topení</i>	279 631,00	270 880,04	550 511,04	61 831,00
FOSFA, a.s.	<i>FEE - Optimum Přímotop 20C</i>	285 318,00	270 880,04	556 198,04	56 144,00
ELIMON, a.s.	<i>eProdukt Přímotop 20</i>	291 435,76	270 880,04	562 315,80	50 026,24
ARMEX ENERGY, a.s.	<i>Přímotop 20</i>	294 751,16	270 880,04	565 631,20	46 710,84
EP ENERGY TRADING, a.s.	<i>Přímotop region 2014</i>	295 699,80	270 880,04	566 579,84	45 762,20
Europe Easy Energy, a.s.	<i>EASY přímotop</i>	296 914,64	270 880,04	567 794,68	44 547,36

Ve výše uvedené tabulce je uvedeno porovnání dodavatelů elektrické energie pro tarif C45d v rámci Ústeckého kraje. Ze srovnání vychází nejvýhodněji dodavatele Amper Market, a.s., který nabízí úsporu nákladů oproti běžnému dodavateli v kraji, tj. společnosti ČEZ prodej s.r.o., ve výši 11,2 %. Společnost ČEZ prodej s.r.o. nabízí ještě další tarif – přímotop fix, kde je úspora cca 20000,- Kč. Je tedy možné ušetřit i změnou tarifu v rámci spol. ČEZ prodej s.r.o.. I přesto, však svoji cenou za dodávku elektrické energie patří mezi nejdražší dodavatele v Ústeckém kraji.

Změnou dodavatele může zákazník ušetřit i několik desítek tisíc korun na ročních nákladech.

Shrnutí srovnání dodavatelů elektrické energie

Ve výše uvedené kapitole bylo provedeno srovnání dodavatelů elektrické energie dle předem zadaných technických parametrů. Dle šetření trhu, lze konstatovat, že nabídka dodavatelů je značně rozsáhlá, ale z pohledu zákazníka značně nepřehledná a ve zdánlivém chaosu. Volba dodavatele za daných podmínek není vůbec jednoduchá. Otázkou je, nakolik může být tento stav nepřehlednosti na trhu záměrem. Tato práce by měla pomoci svým čtenářům v orientaci na trhu, a díky ní by měl být schopný si vybrat nejvýhodnějšího dodavatele elektrické energie.

Z provedené analýzy odvětví, lze konstatovat, že trh s elektřinou je mladé odvětví, které bude díky nízkým vstupním bariérám, velkému počtu potenciálních zákazníků a inflačnímu výhledu elektrické energie, nadále růst.

Na základě získaných poznatků je možné uvést, kteří dodavatelé elektrické energie se jeví výhodněji a na základě čeho, je toto možné. Dodavatelé elektřiny nabízejí různé cenové podmínky a zvýhodnění. Mimo parametrů porovnávaných v této práci, může domácnost i maloodběratel ušetřit například volbou stejného dodavatele elektřiny i plynu za výhodnějších podmínek. Dále dodavatelé nabízejí možnost uzavření dlouhodobého kontraktu za výhodnější cenu či využití fixního produktu. Fixní produkt se může proměnit v „loterii“, je z hlediska rizika výhodný spíše pro dodavatele než odběratele.

Tabulka č. 9 - Úspora u nejvýhodnějších dodavatelů v kategorii DOM

Region	Nejvýhodnější dodavatel	Úspora ročních nákladů	Úspora v %
sazba D02d, jistič 1x25A, spotřeba : VT 4000 kWh			
Ústecký kraj	Central Energy, s.r.o.	1 079 Kč	16,01%
hlavní město Praha	Europe Easy Energy, a.s.	1 236 Kč	17,87%
Jihomoravský kraj	Central Energy, s.r.o.	1 452 Kč	20,90%
sazba D25d, jistič 3x25A, spotřeba : VT 3876 kWh, NT 3324 kWh			
Ústecký kraj	Carbounion komodity, s.r.o.	1 930 Kč	16,70%
hlavní město Praha	Carbounion komodity, s.r.o.	2 071 Kč	17,70%
Jihomoravský kraj	Carbounion komodity, s.r.o.	2 688 Kč	21,83%

sazba D45d, jistič 3x25A, spotřeba : VT 2000 kWh, NT 18000 kWh			
Ústecký kraj	Centropol Energy a.s.	4 985 Kč	15,66%
hlavní město Praha	Europe Easy Energy, a.s.	4 078 Kč	13,07%
Jihomoravský kraj	Centropol Energy a.s.	5 317 Kč	16,54%

V tabulce výše, je uvedeno srovnání nejvýhodnějších dodavatelů elektrické energie pro jednotlivé modelové spotřeby v kategorii domácnosti ve třech distribučních regionech.

Pro jednotlivé modelové spotřeby ze srovnání vychází odlišný dodavatel, rozdíl je i v jednotlivých sazbách a regionech. Z výpočtu úspory nákladů lze vyčíst, že nejvyšší úspory může dosáhnout zákazník mající své odběrné místo v Jihomoravském kraji, úspora se pohybuje od 16,53% do 21,83% dle charakteru odběru a typu sazby.

Na základě cenového srovnání dodavatelů, lze konstatovat, že změna dodavatele je cenově výhodná a zákazníkovi přinese úsporu ročních nákladů na energii ve výši minimálně 13 %.

Tabulka č. 10 - Úspora u nejvýhodnějších dodavatelů v kategorii MO

Region	Nejvýhodnější dodavatel	Úspora ročních nákladů	Úspora v %
sazba C03d, jistič 3x80A, spotřeba : VT 100 MWh			
Ústecký kraj	Amper Market, a.s.	3 933 Kč	21,24%
hlavní město Praha	Amper Market, a.s.	4 414 Kč	23,24%
Jihomoravský kraj	Amper Market, a.s.	4 206 Kč	22,38%
sazba C45d, jistič 3x160A, spotřeba : VT 20MWh, NT 180 MWh			
Ústecký kraj	Amper Market, a.s.	62 083 Kč	18,11%
hlavní město Praha	Amper Market, a.s.	61 831 Kč	18,17%
Jihomoravský kraj	Amper Market, a.s.	69 231 Kč	19,85%

U kategorie maloobdobitelů vyšel z cenového srovnání nejvýhodněji jeden shodný dodavatel pro všechny porovnávané regiony. Úspora u tarifu C03d je v průměru 22,3% a u tarifu C45d se úspora ročních nákladů u modelového příkladu pohybuje okolo 18,7%.

Společnost Amper Market, a.s. byla založena v roce 2011 vlastníky elektráren na obnovitelné zdroje, na konci roku 2013 obsluhovala cca 11 tisíc zákazníků, její obrat v témže roce činil 1,2 mld. Kč. Jedná se o menší společnost, která od počátku své působnosti na českém trhu, má kladný růst. Oproti velkým dodavatelům, jako je ČEZ a E.ON, díky svému obchodnímu

modelu , založeném na nízkých provozních nákladech, nabízí svým zákazníkům nízkou cenu oproti svým konkurentům.

Z cenového srovnání vyšli nejlépe spíše menší společnosti, které nabízejí lepší cenovou flexibilitu a zákaznickou podporu. Jedná se většinou o nově vzniklé společnosti, s minimálními náklady, oproti ekonomické výhodnosti je zde možné riziko finanční nestability oproti velkým dodavatelům jako je E.ON, ČEZ či PRE.

Při výběru dodavatele, je nutné kromě cenové výhodnosti, brát zřetel i na jiné okolnosti, týkající se např. vlastnické struktury nebo ekonomické stability vybraného dodavatele. Je nutné se důkladně seznámit se se smluvními podmínkami. Menší společnosti, které nabízejí spíše nižší ceny oproti velkým dodavatelům, mohou být finančně nestabilní a na úkor cen, mohou nabízet horší zákaznický servis.

Odvětví dodavatelů elektřiny je velmi mladé a vzhledem k vlivům popsaným v PESTEL analýze i relativně nestálé. Porterův model pěti konkurenčních sil pak značí velkou hrozbu ze strany nově vstupujících subjektů do odvětví. Otázkou tak zůstává, jestli zákazník upřednostní riziko finanční nestability menšího u dodavatele před výhodnější cenou či naopak. Z komparativního porovnání dodavatelů - obchodníků vyplývá, že nejlevnější dodavatelé - obchodníci jsou zpravidla „malé“, nově založené společnosti s minimálními náklady, maržemi a počtem zaměstnanců. Nejdražšími dodavateli-obchodníky jsou regionální distributoři E.ON, PRE a ČEZ. Menší agilní společnosti s nízkou mírou stálých nákladů dokáží snížit cenu ke spokojenosti spotřebitelů. Nutné náklady pro licenci a registraci jsou pro všechny dodavatele - obchodníky stejné. Vysoká míra stálých nákladů může být způsobena zbytečně velkými výpočetními systémy (např. SAP), velkou mírou vertikální integrace a nadstandardně vybavenými zákaznickými středisky.

Závěr

V této diplomové práci byl řešen dopad liberalizace na trh s elektrickou energií v rámci České republiky, a jakých bylo procesem otevření trhu dosaženo výsledků. V teoretické části je analyzován průběh liberalizace trhu od počátku první zmínky potřeby liberalizace až po současnost. V praktické části byla řešena samotná analýza trhu a porovnání dodavatelů elektrické energie v rámci instituce změny dodavatele.

Trh v České republice a elektroenergetika má svou dlouhodobou tradici, byl však velmi poznamenán centrálně řízenou ekonomikou. V devadesátých letech byla započata restrukturalizace a byla změněna struktura výrobní a přenosové struktury energetických společností. Po roce 1989 došlo v české energetice k zásadní transformaci, z osmi rozvodných podniků a tří elektráren, vzniklo devět energetických akciových společností, V akciové společnosti ČEZ bylo začleněno devět elektráren, divize přenosné elektrizační soustavy a Ústřední energetický dispečink. Privatizované regionální energetické akciové společnosti zajišťovali distribuci a prodej elektrické energie v rámci své oblastní působnosti. V roce 2000 byla dokončena částečná privatizace společnosti ČEZ a distribučních společností. Vzhledem k transformaci ekonomiky směrem k tržnímu hospodářství došlo k poklesu spotřeby, ale již na konci devadesátých let kopírovala vývoj HPD. Cena elektřiny začala postupně odrážet skutečné náklady. Došlo také k úpravě české legislativy. V roce 1994 byl vydán zákon č.222/1994 sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci. Jednalo se o první skutečně komplexní energetický zákon. V roce 2000 byla přijata státní energetická politika České republiky, tato politika reflektovala hlavní problémy české elektroenergetiky jak z hlediska historického, ale i s výhledem do budoucnosti. Výsledkem této politiky byl zákon č. 458/2000 sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy. Efektem tohoto zákona bylo především rozdělení výkonu státní správy v energetice a vznik Energetického regulačního úřadu a Státní energetické inspekce. Dále bylo nastaveno oddělení provozovatele přepravní soustavy, jako reflexe liberalizačních snah EU v rámci vydané směrnice Evropské komise 98/30/EC. V roce 2004 byla vydána Státní energetická koncepce. Ministerstvo průmyslu a obchodu zde pojalo energetický sektor z dlouhodobého pohledu.

Na začátku 21. století vstoupila Česká republika do Evropské Unie. Přijetím *acquis communautaire* byl spuštěn proces liberalizace trhu s elektřinou a k 1.1.2006 došlo k otevření trhu s elektřinou pro všechny odběratele včetně domácností tj. z vedení VVN, VN a NN.

Na základě poznatků v teoretické části byl proveden rozbor trhu s elektřinou v ČR. Samotné možnosti liberalizace trhu s elektřinou, předcházela změna modelu obchodování s elektřinou, založená na přístupu třetích stran k sítím, kde jsou odděleny konkurenční činnosti jako výroba elektřiny a obchod s elektřinou od distribuce. Samotná liberalizace trhu byla započata v roce 2002, a to postupným otvíráním trhu s možností výběru dodavatele. Jako první měli možnost volby dodavatele, zákazníci s odběrem vyšším jak 40 GWh za rok. Naposledy byl trh otevřen pro zákazníky domácností od 1.1.2006. Na území ČR se trh s elektrickou energií uskutečňuje na základě regulovaného přístupu k přenosové soustavě, k distribučním soustavám, možnosti výstavby výroben elektřiny a přímých vedení. Ceny za přenos a distribuci elektřiny, za systémové služby, ceny elektřiny pro chráněné zákazníky a ceny elektřiny dodavatele reguluje nezávislý regulátor energetického trhu – Energetický regulační úřad. Od začátku milénia pak platí unbundling v sektoru elektřiny, kde se o výrobu elektřiny stará ČEZ a vysokonapěťové distribuční sítě jsou ve vlastnictví společnosti ČEPS.

Současně s otvíráním trhu bylo nutné nastavit také regulaci této ekonomické činnosti, jako nejvhodnější byl zvolen regulační proces založen na principu motivační regulace, který spočíval v definování jasných a závazných pravidel a nastavení metodiky stanovení regulovaných veličin. Nastavování těchto pravidel bylo rozděleno do několika regulačních období. V současné době je v platnosti III. regulační období, kdy je nastavena metoda regulace na základě revenue-cap, kdy se k jednotlivým parametrům regulačního vzorce přistupuje jednotlivě, kdy byly na začátku období stanoveny jednotlivé parametry a z těchto parametrů byly vypočítány maximální povolené výnosy pro energetické společnosti. Již nyní se pracuje na podmínkách dalšího regulačního období, již IV.

Samotný proces liberalizace na trhu v ČR probíhá pomocí procesu změny dodavatele, což je proces výběru a změny dodavatele pro odběrné místo. V praktické části této práce byla provedena analýza současného stavu trhu s elektřinou v ČR, její krátké shrnutí je uvedeno v tabulce č. 5 na straně 64. Jako další byla provedena Porterova analýza pěti konkurenčních sil, kdy lze říci, že trh v s elektřinou v ČR je ovlivňován jen minimálně ze strany zákazníků i dodavatelů elektrické energie, možnost vstupu nových firem na trhu je jednoduchý díky nízkým vstupním bariérám a vzhledem k povaze komodity elektřiny, není zde ani riziko nahrazení jiným typem komodity. V další části práce, na základě získaných poznatků, bylo provedeno srovnání změny dodavatele elektrické energie. Pro srovnání jednotlivých dodavatelů byly vybrány tři regiony – ústecký kraj, jihomoravský kraj a hlavní město Praha. Regiony byly vybrány vzhledem k tomu, že v každém z regionů působí jiný poskytovatel distribučních služeb.

Pro ústecký kraj je to společnost ČEZ, a.s., pro jihomoravský kraj je to společnost E-ON, a.s. a v hlavním městě působí společnost PRE distribuce,a.s.. Pro porovnání bylo vybráno několik specifických charakterů odběrů v kategorii domácnosti a maloodběru. V kategorii velkoodběru nebylo možné analýzu provést, ceny zákazníkům jsou stanovovány individuálně, není tedy možné provést komparativní analýzu dodavatelů elektrické energie v této kategorii.

U vybraných odběrů bylo provedeno srovnání mezi cenou roční dodávky u jednotlivých dodavatelů v daném regionu a následně provedeno srovnání s obvyklým dodavatelem v regionu:

- Jihomoravský kraj – dodavatel E-ON, a.s.
- Ústecký kraj – ČEZ, a.s.
- Hl.m. Praha – PRE, a.s.

Z provedeného cenového srovnání dodavatelů elektrické energie lze konstatovat, že liberalizace trhu byla úspěšná. Na trhu bylo nastaveno konkurenční prostředí, které vedlo k možnosti jednotlivých zákazníků zvolit si výhodnějšího dodavatele energie a tím i ušetřit roční náklady. Rozdíl v konečné částce za dodávku a distribuci elektrické energie se liší i v desítkách tisíc Kč za rok.

Z cenového srovnání vyšli nejlépe spíše menší společnosti, které nabízejí lepší cenovou flexibilitu a zákaznickou podporu. Jedná se většinou o nově vzniklé společnosti, s minimálními náklady, oproti velkým dodavatelům jako je E.ON, ČEZ či PRE.

Při výběru dodavatele, je nutné kromě cenové výhodnosti, brát zřetel i na jiné okolnosti, týkající se např. vlastnické struktury nebo ekonomické stability vybraného dodavatele. Je nutné se důkladně seznámit se se smluvními podmínkami. Menší společnosti, které nabízejí spíše nižší ceny oproti velkým dodavatelům, mohou být finančně nestabilní a na úkor cen, mohou nabízet horší zákaznický servis.

Na základě provedených analýz a srovnání lze říci, že liberalizace trhu v České republice vedla k pozitivním změnám, kdy došlo k nastavení tržního prostředí. Pro samotného zákazníka to znamená, že má možnost volby dodavatele elektrické energie a tím i ušetřit nemalé finanční prostředky. Pro samotné obchodníky, liberalizace trhu s elektřinou, otevřela nové možnosti. K otvírání trhu docházelo postupně, od největších odběratelů až po domácnosti.

Seznam literatury a použitých zdrojů

Brabcová Lucie. Vlastnický unbundling jako nástroj liberalizace evropských energetických trhů. 1. vydání, Brno : Key Publishing s.r.o., 2009. 83 str.

Cupalová, M.: Energetická bezpečnost EU. In Energetická bezpečnost – geopolitické souvislosti: (projekt Nadace ČEZ), Praha, Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů 2008, 160 str.

Chemišinec Igor, Ing., Ph.D, a kolektiv.: Obchod s elektřinou, 1. Vydání, Příbram, Conte spol. s r.o., 201 str.

Kubín, M.: Energetika: perspektivy – strategie – inovace v kontextu evropského vývoje, Brno, Jihomoravská energetika 2002, 68 str.

Internetové zdroje

Cenová rozhodnutí. Dostupné z : <http://www.eru.cz/cs/elektrina/cenova-rozhodnuti>

Roční zpráva. Dostupné z : <http://www.ote-cr.cz/statistika/rocnizprava>

Směrnice EP a Rady 96/92/ES, dostupné z : <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0092:CS:HTML>.

Lisabonská smlouva. Dostupné z : <http://energy.eu/#depletion>

ČEZ, a.s. *Informace o společnosti.* Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/o-spolecnosti/skupina-cez/spolecnosti-skupiny-cez-v-cr/cezprodej/informace-o-spolecnosti.html>

E.ON Energie, a.s. *Profil společnosti.* Dostupné z: http://www.eon.cz/cs/about-orporate/profile/eon_energie.shtml

PRE distribuce, a.s. *Kdo jsme.* Dostupné z: <http://www.pre.cz/pre/ospolecnosti.html>

Bohemia Energy, a.s. *O Bohemia Energy .* Dostupné z: <http://www.bohemiaenergy.cz/domacnosti-o-bohemia-energy-zpravy-o-hospodareni>

BICORN s.r.o. *Elektřina. .* Dostupné z: <http://www.bicorn.cz/elektrina/>

RWE Energie, a.s. *RWE Energie.* Dostupné z: <http://www.rwe.cz/cs/rwe-v-cr-rwe-energie/>

OTE, a.s. *Počty OPM dodavatelů.* Dostupné z: <http://www.ote-cr.cz/statistika/mesicni-zprava-elektrina/pocty-opm-dodavatelu>

Držitel licence. Dostupné z : <http://www.cenyenergie.cz/drzitel-licence.dic>

Tarify a sazby elektřiny: Jak se v nich vyznat? Dostupné z : <http://www.cenyenergie.cz/nejnovejsi-clanky/tarify-a-sazby-elektriny-jak-se-v-nichvyznat.aspx>

Spotřeba domácnosti. Dostupné z : http://www.ned.kvalitne.cz/energie/spotreba_domacnost.html

Spotřeba elektřiny. Dostupné z: <http://www.iekis.cz/?akce=archiv&idp=4285>

Velikost hlavního jističe: Jak ji spočtete?. Dostupné z: <http://www.cenyenergie.cz/elektrina/clanky/velikost-hlavniho-jistice-jak-ji-spoctete.aspx>

Nařízení EP a Rady č. 1228/2003 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou, dostupné z :

<http://eur-ex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1228:20061201:CS:PDF>

Urban, L.: *Lisabonská strategie II*. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art3060_cs.htm.

Francouzi se cizí elektřině neubránili, iDnes, 16. 3. 2002. Dostupné z :

http://ekonomika.idnes.cz/ekonomika.asp?r=ekonomika&c=A020117_131608_ekonomika_klu.

Směrnice EP a Rady 2003/55/ES. Dostupné z:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0055:CS:HTML>.

Posudek Komise k žádosti České republiky o přijetí do Evropské unie. Dostupné z :

<http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/posudek97.pdf>.

Pravidelná zpráva o ČR 1998. Dostupné z :

<http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/pravzpravacr1998.pdf>.

Pravidelná zpráva za rok 2000. Dostupné z :

<http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/pravidzprava2000.pdf>.

Seznam použitých tabulek, obrázků a grafů

Seznam použitých tabulek

Tabulka č. 1 - Výroba elektrické energie podle typu paliv, ČR, 2012 (GWh, %)	29
Tabulka č. 2 - Vývoj výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a z odpadů	30
Tabulka č. 3 - Srovnání poskytovatelů distribučních služeb na trhu v ČR	53
Tabulka č. 4 - Počet změn dodavatele v jednotlivých letech	60
Tabulka č. 5 - Základní charakteristiky odvětví	65
Tabulka č. 6 - Přehled tarifů DOM, včetně jejich běžného využití	71
Tabulka č. 7 - Přehled tarifů MO, včetně jejich běžného využití	72
Tabulka č. 8 - Shrnutí porovnání změny dodavatele u jednotlivých distributorů	78
Tabulka č. 9 - Úspora u nejvýhodnějších dodavatelů v kategorii DOM	95
Tabulka č. 10 - Úspora u nejvýhodnějších dodavatelů v kategorii MO	96

Seznam použitých obrázků

Obrázek č. 1 - Účastníci trhu s elektrickou energií	27
Obrázek č. 2 - Zdroje energetického systému v ČR	32
Obrázek č. 3 - Mapa rozložení distributorů v ČR	54
Obrázek č. 4 - Portál OTE ČR pro zadání požadavku na změnu dodavatele	64
Obrázek č. 5 - Porterův model pěti konkurenčních sil – dodavatelé elektrické energie	69
Obrázek č. 6 - Průměrné rozdělení spotřeb energie v domácnosti	73
Obrázek č. 7 - Přibližné rozdělení spotřeby elektřiny v domácnosti	73

Seznam použitých grafů

Graf č. 1 - Vývoj struktury výroby elektřiny ve světě podle jednotlivých paliv	31
Graf č. 2 - Procentní podíl dodavatelů na trhu EE k 31.7.2014	33

Graf č. 3 - Počet odběrných předávacích míst konečných zákazníků, kteří změnili dodavatele.....	38
Graf č. 4 - Instalovaný výkon energetické soustavy ČR v roce 2013 a 2003.....	49
Graf č. 5 - Podíl obchodníků na celkovém počtu OM odebírajících elektrickou energii.....	58
Graf č. 6 - Vývoj spotřeby elektřiny v členění dle typu odběru.....	59
Graf č. 7 - Vývoj spotřeby elektřiny u Velkoodběratelů.....	59
Graf č. 8 - Grafické znázornění vývoje počtu změn dodavatele.....	61
Graf č. 9 - Průběh počtu změn dodavatele u OM s nízkým napětím.....	62
Graf č. 10 - Průběh počtu změn dodavatele u OM s vysokým napětím.....	62